

Z DUNAJA PIŠE

Evropska diplomacija ima božične počitnice

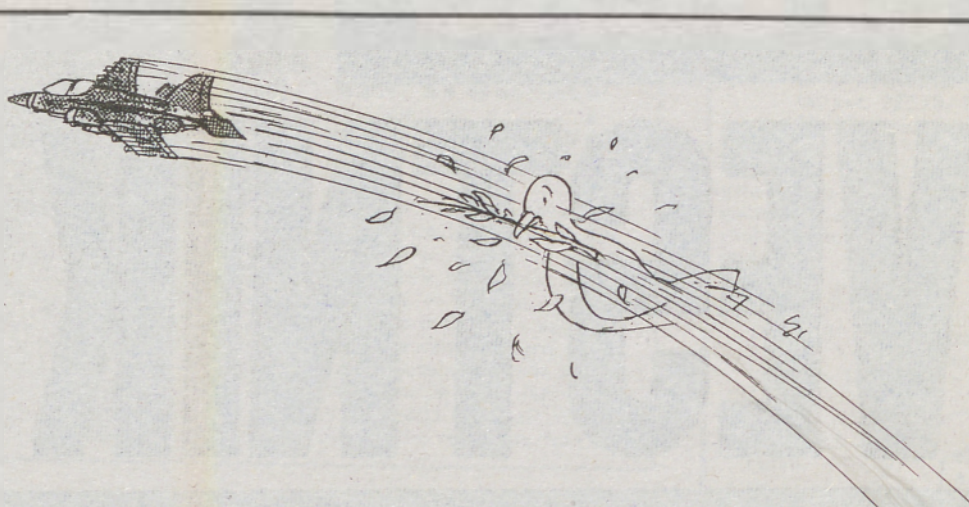
Prejšnji teden je bila slovenska politika na mednarodnem prizorišču ozaljšana z avreolo zmage. Za diplomate marsikatero evropske države pa je pomenil polno izrednih zasedanj najrazličnejših vladnih teles, usklajevanja in ponovnega definiranja mnenj ter s tem tudi časa, ki si ga po zasedanju Evropske skupnosti v nizozemskem Maastrichtu nobeden od gospodov ministrov ni več nameraval vzeti. Razen seveda pridnih Nemcev.

Povzročeno vznemirjenje, v določenih krogih celo šok, ki ga je povzročila odločitev nemške diplomacije o priznanju Slovenije in Hrvaške, je treba razumeti čisto »evropsko«. Veliki večini držav članic Evropske skupnosti, da o ZDA sploh ne govorim, bi v tem trenutku dosti bolj ustrezal status quo političnega položaja v Jugoslaviji. Veseleja za iskanje rešitve jugoslovanske krize zaradi očitne politične nespretnosti in neenotnosti v lastnih vrstah jim je namreč že krepko zmanjkovalo. Pa še božični prazniki so pred vrati.

Vendar pa je Nemčija, vsaj v gospodarskem smislu (ki je vsaj v razvitem svetu postavljen pred političnega), najplivnejša država članica Evropske skupnosti, katere predloge in odločitve je treba jemati z vso gospodarsko in potemtakem tudi politično odgovornostjo. Tako hiter dogovor o postavitvi zgodovinskega dejanja na 15. januar je bil zato zgolj posledica dejstva, da je uveljavljanje politične volje možno samo ob ustrezni gospodarski moči. In le-te ima Nemčija tudi po združitvi še zmerom dovolj. Naši severni sosedej Avstriji so na nemško odločitev zopet reagirali z znano maniro političnega razpravljanja, zavitega v opojno ozračje tipičnih dunajskih kavarn, kjer še tako ognjevit politiziranje za določenim omizjem nima nobenega vpliva na podobno dogajanje pri omizju zraven. Tako se vsaka izjava, ki jo daje kancler Vranitzky, razlikuje od izjave njegovega zunanjega ministra Mocka. To se da razložiti tako, da je Vranitzky kot vodja z rdečo barvo socialdemokracije obarvane stranke, ki se v določenih meri še zmerom ne more čisto znebiti tradicije zgodovinskega bratstva s strankami socialistične internacionale po svetu, zadržan do sprememb, ki jih prinašajo okviri nasprotne, konzervativno označene politične paradigme, katere član je njegov partner v avstrijski koalicijski vladi, Alois Mock. Obema gre namreč za ohranitev tako imenovane »velike koalicije« dveh največjih strank avstrijskega političnega prostora. Sklepanje nove koalicije s stranko »sunnyboya« Jorga Haiderja, ki je uspešne volilne rezultate dosegla s politiko proti tujim delavcem v Avstriji, je tako za socialdemokrate kakor tudi za ljudsko stran neizvedljivo. Od tod torej izvira razlog, zakaj se Avstriji kljub naklonjenosti svoje javnosti niso odločili za samostojen korak pri priznanju Slovenije in Hrvaške, ampak so tudi tokrat čakali, da se najde grešni kozel, ki si bo upal narediti odločilni korak, zunaj Avstrije.

Tako se bodo Avstriji kot že tolikokrat v zgodovini tudi tokrat zgolj »šlepal« za svojimi velikim germanskim bratom. Zgodovina se pač tako rada ponavlja.

ANDREJ HORVAT

Premirje

Na Hrvaškem po starem

Orožje je minule dni še vedno »govorilo« na Hrvaškem, predvsem v okolici Osijeka, Belišča, Vinkovcev, Pakraca in v Liki. Nekaj manjših incidentov je bilo še v zaledju Šibenika. Treba pa je povedati, da so bili spopadi kljub vsemu manj srčiti kot prejšnje dni. V nedeljo so bili tudi pogovori med hrvaškim generalom Agotićem in predstavnikom jugoslovanske armade generalom Rašeto. Šešla sta se v Osijeku in v času njune srečanja je bilo mestu prizanešeno. Žal se nista uspela sporazumeti o medpraznični ustavitvi ognja. Bolj uspešni so bili v Zadru; tam so se dogovorili, da v Dalmaciji med božičnimi prazniki — tako katoliškimi kot pravoslavni — velja ustavitev ognja.

V bivši SZ vse bolj »vroče«

Dogodki v zvezi z razpadom oziroma ukinitvijo Sovjetske zveze se odvijajo z izredno naglico. Bela hiša je že čestitala novi skupnosti neodvisnih držav in napovedala, da bodo kmalu priznali nekatere od nekdanjih sovjetskih republik. Za priznanje se je zavzel tudi nemški zunanji minister Genscher, ki je Evropski skupnosti predlagal, naj prizna neodvisnost držav nekdanje Sovjetske zveze. V Moskvi pa se je

zvedelo, da Mihail Gorbačov še ni odgovoril na sklepe iz Alma Ate; menda čaka na uradne dokumente. V Gruziji, republiki, ki se ni pridružila novi zvezi, pa se zaostrejuje napesti med opozicijo in oblastmi. Demonstranti so že nekajkrat skušali vdreti v vladno palačo, da bi odstranili osovražnega predsednika Gamsahurdija. Po zadnjih podatkih, ki smo jih dobili do zaključka redakcije, so spopadi terjali 17 žrtev. Gruzinski predstavnik v Moskvi je povedal, da se je predsednik zatekel v klet vladnega poslopja, ker je uporniška garda napadla sedež vlade. Hkrati je ruska TV napovedala, da bo Mihail Gorbačov v prihodnjih nekaj dneh odstopil s položaja predsednika SZ. Dodali so še, da ni znano, komu bo Gorbačov ponudil odstop, saj so njegovo funkcijo uradno ukinili na vrhu republik v Alma Ate.

Hkrati z državami ES

Avstrijski zunanji minister Mock je pred poslanci parlamenta izjavil, da bo Dunaj novi državi Sloveniji in Hrvaški ter tudi druge jugoslovanske republike, ki bodo to želele, priznal 15. januarja hkrati z državami ES. V zelo kratkem govoru je Mock objavil ta sklep vlade, sprejet na seji vlade. V Avstriji so zelo zadovoljni s sklepom konference ministrov držav ES v Bruslju. Mock pravi, da je bil to pravi korak v pravi smeri. Sklepi ministrov ES, v skladu s katerimi bo Jugoslavija izginila z zemljevida Evrope, so pogodu Avstrijcem, saj je bil razpad Jugoslavije najpomembnejši zunanje-politični cilj Dunaja, razlaga Tanjug.

Soglasje za priznanje

Nemška vlada je po pričakovanju dala soglasje za mednarodno-pravno priznanje tistih jugoslovanskih republik, ki hočejo postati samostojne države. Tako je Bonn Slovenijo in Hrvaško priznal že pred božičem, sklep o priznanju pa bo začel veljati 15. januarja, kakor je določila ES. Takrat bosta državi tudi navezali diplomatske odnose.

Italijanska vlada pa je sprejela deklaracijo ministrskega sveta iz Bruslja in bo v okviru postopka, ki ga je sprožila ES, 15. januarja 1992 formalno priznala jugoslovanske republike, ki bodo za to zaprosile v roku in izpolnjevale pogoje ES. Priznanje novih držav sta napovedali tudi Švedska in Islandija.

Italija za previdnost

Italijanski predsednik Cossiga je izjavil, da se je Italija v zvezi z Jugoslavijo odločila za pot previdnosti in zmernosti in da mora temu slediti pospešena diplomatska aktivnost, da bi se Evropa postavila po robu morebitni zaostritvi vojne s strani Srbije. Italijanski zunanji minister de Michelis pa je menil, da je ES s sprejetjem sklepa, da do 15. januarja prizna neodvisnost tistih jugoslovanskih republik, ki želijo biti samostojne, preprečila razdelitev in zagotovila njen mesec dni preložitve, ko obstaja možnost deblokade položaja. Tako bo mogoče v Srbiji začeti politično razpravo. Sporazum o priznanju bo veljal tudi za sovjetske republike.

Milošević je zaskrbljen

V izjavi, ki jo je kabinet srbskega predsednika Slobodana Miloševića posredoval javnosti, je poudarjeno, da »predloga, da se Jugoslavija ukine, Srbija ne more vpisati v okvir dobrih namer, prav tako ta predlog ne sodi v mandat ES za delovanje v reševanju jugoslovanske krize«. Po mnenju Miloševića se je ES »odrekla načelom, ki jih je sprejela skupnost sama in po katerih bi morali o svoji usodi jugoslovanski narodi odločati sami«. Priznanje ene ali druge države »daje prednost odepitvam, ki so neligitimne in nelegalne s stališča mednarodnega prava in doleži OZN«. Po dvehurnih pogovorih z Miloševićem je lord Carrington povedal, da je srbski predsednik bolj zaskrbljen kot ostali predsedniki jugoslovanskih republik.

V ŽARIŠČU

Od vzhoda luč?

Kaj pa, če v nekdanji Sovjetski zvezi, ki je po almaatskem dogovoru 21. decembra nehala obstajati, ne bo prišlo do ponovitve jugoslovanskega razpadanja?

»1917. naš takratni »vožd« ni odhajal v pokoj po mirni poti.« Tako je rekel Jelcin v Alma Ate. Stojč med vsemi temi čudnimi predsedniki novih samostojnih držav, ki so se kakor znamenite ruske babuške izluščale v samostojnost tako rekoč ena izpod druge. Izpod širokega krila matjuške Rusije. Podobno kakor v romanu nemškega pisatelja Heinricha Bölla, v tistem prizoru — mogoče se ga boste bolj spomnili iz istoimenskega filma — ko dečkova babica pod široko krilo skriva preganjanca, pa potem čez devet mesecev izpod tistega krila pridre še nekdo. Res nevsakdanji ti tipi, ti novepečeni predsedniki postsovjetskih držav. Eden od njih je stal tam ob Jelcinu celo v usnjenem zimskem suknjiču.

Ta vnmear videza, ta, recimo, za zahodnjaške stereotipne oči vzhodnjaška nekultiviranost, kar se diplomatske opravde tiče, ne daje upanja. Čeprav naj bi po Jelcinovih besedah po več kot sedemdesetih letih obstoja ruskega imperija bilo zdaj mnogakaj drugače. Tistega daljnega devetnajstega leta carja niso mirno upokojili, Gorbačovu pa bodo poskrbeli za pokojnino, za gmojni položaj, je rekel Jelcin.

Je velika Sovjetska zveza izginila tako mirno? Imperiji ne propadajo tako.

Ali potem Sovjetska zveza ni bila imperij tiste doslej iz zgodovine edine znane vrste: imperij, ki se vplivnim in vojaško močnim ljudem zalepe pod kožo in ga potem branijo do brezumja? Kaj delajo sovjetski generali, kaj ruski »podkožni« imperialisti? Kakaj na pomlad, ko se bo morda začel divji ples na prostranem grobu države sovetov? Kot jugoslovanska repriza.

Mogoče pa bo atomsko orožje še enkrat pokazalo svojo krotiteljsko moč. Kakor za največjih kriz v obdobju hladne vojne, ko se obe strani nista spopadli samo zato, ker sta živeli v ravnovesju strahu.

Vendar pa je »sovjetsko« ravnovesje strahu neobičajno.

Pri globalnem vzpostavljanju uravnotežene bojazni je šlo za dva pola, za ZDA in SZ. V takem primeru je, čisto fizikalno gledano, razmerna lahko najti težiščno točko, na kateri mora biti privezana skrotovljena nit, ki drži mir v lebdjenju. Strani sta druga drugi na obskuren način prek »vojaškega sodelovanja« in strateških študij posredovali, kako se lahko držita na kratko. Vedno je prišel namig, češ tako nas lahko ustavi oziroma zastrašite tudi vi, če že mi strašimo vas. Zadevo je nekoliko zapletel Reagan, ko je začel govoriti o vojni zvezd in se je zdelo, da se bo ravnovesje prevesilo v prid Ameriki.

Na ozemlju nekdanje SZ naj bi sicer vsaka ne-

kdanja republika imela jedrsko orožje. V tem pa še ni nobene razlike med nekdanjim globalnim iskanjem strateškega ravnovesja strahu in zdajšnjim postsovjetskimi razmerami. Kajti tudi v onih časih so imele še druge države jedrsko orožje, toda ZDA in SZ sta ga imele največ. Kakor ga imata na ozemlju nekdanje SZ danes največ Rusija in Ukrajina.

Vendar pa je Ukrajina z 1,2 milijona vojakov, kar je tretjina nekdanje sovjetske armade, s 176 medcelinskih raketami, 21 strateškimi bombniki in 170 raketami kratkega dosega, postala tretja svetovna atomska sila.

Kako bodo skušali to izkoristiti ameriški jastrebi? Bodo skušali kot prva velesila katero od dveh drugih največjih pridobiti zase? Bodo skušali Rusje izigravati na račun Ukrajincev ali obratno? Kako se bodo vpletli Nemci, Japonci in drugi?

Nadalje: kakšno moč še ima Gorbačov? »Grem, odstopam, odstopam...« je ponavljal s pepelnatim obrazom. »Drugi bi že zdavnaj odšli. Kako so me samo obravnavali!« Potem je še rekel: »Tudi tako lahko živim.«

Temeljno postsovjetsko vprašanje je enako Gorbačovovemu skrušenemu spoznanju — če je bilo to spoznanje iskreno. Ali bo Rusija spoznala, da lahko živi tudi tako! Tudi brez formalnega imperija.

Dovolj slabega smo že izrekli na račun Rusije, dovolj zlega je že šlo prek te države, da bi naposled lahko vželi v račun, po nekakšnem dialektičnem redu, njeno pregovorno veličino. Ne da bi ob tem trpeli za obolenostjo, ki se ji pravi nekritični panslavizem.

Kaj pa če bo Rusija to zmogla? In bo spoznala duha časa. Rusi navsezadnje niso Srbi doslej so, predvsem v času razpadanja ene in druge države, ki spominjata druga na drugo, to že nekajkrat pokazali.

Ce na ozemlju nekdanje Sovjetske zveze ne bo prišlo do večjega prelivanja krvi, potem se bo še enkrat potrdilo, da luč prihaja od vzhoda. Nobena velika zahodna država, ki bo brez precedensa po zgodovinskem redu začela razpadati na nacionalne entitete, tega ne bi prenesla brez divjege klanja. V tem sklopu Srbija ni izjema. Mogoče nas bo torej naposled — da to je slišati »spenglerjansko« — Rusija o nečem poučila. O tem, kako je potrebno sprejeti duha časa, kako razumeti zgodovinska dejstva. Potem Alma Ata ni nič drugega kakor vzhodni Maastricht.

»Krščanstvo Dostojevskega pripada naslednje tisočletje.« je rekel Oswald Spengler. Potemtakem je Alma Ata tudi novi Babilon!

STEFAN SMEJ

globus

RIM — Sporočilo brez zgodovinskih precedensov s Svetega sedeža: Vatikan je s posebno izjavo napovedal priznanje Slovenije in Hrvaške. Tako bo Vatikan priznal njuno neodvisnost.

BRUSELJ — 16 držav Nata bo že v nekaj tednih priznalo neodvisnost republik bivše Sovjetske zveze. Pri tem naj bi ukrepali po enakih pravilih, kot so jih za priznanje držav sprejeli zunanji ministri ES.

SYDNEY — Po večmesečnem pritisku privrženec svojega namestnika Paula Kittinga je avstralski premier Bob Hawke odstopil in tako omogočil laburističnim poslancem, da izvolijo novega premiera.

PEKING — Kitajska je napovedala, da bo vzpostavila stike z republikami bivše SZ, ni pa hotela komentirati vesti o razpadu ZSSR.

NEW YORK — V pismu generalnemu sekretarju OZN de Cuellarju ga nizozemski zunanji minister van den Broek obvešča, da mu pošilja deklaracijo o Jugoslaviji in sklep dvanajsterice o tem, da bo priznala neodvisnost jugoslovanskih republik.

SOFIJA — Bolgarija nima zahtev, kar zadeva priznanje Slovenije in Hrvaške ter drugih jugoslovanskih republik. To je izjavil bolgarski zunanji minister Stojan Ganev.

LIZBONA — S 1. januarjem prevzema Portugalska predsedništvo Evropski skupnosti, kar daje tej državi pomembno mesto, predvsem pri uresničevanju dogovorov iz Maastrichta.

ALMA ATA — Voditelji 11 sovjetskih republik, ki so se sešli, da bi ustanovili skupnost neodvisnih držav, so razglasili, da ZSSR ne obstaja več. Hkrati je ruski voditelj Jelcin napovedal skorajšnji odstop sovjetskega voditelja Gorbačova, ki naj bi odšel v pokoj.

PARIZ — Francija in VB priti-skata na VS OZN, da bi le-ta čimprej sklenil poslati modre čelade v SFRJ.

globus

Marković vrača mandat

Na novinarski konferenci v palači federacije v Beogradu je Ante Marković dejal, da ni organa, ki bi mu lahko legalno vrnil mandat. »Zato si bom šel v čast in bom pripravljen prevzeti vsakršno nalogo, ki bi jo od mene zahtevali legitimni predstavniki v Jugoslaviji ali mednarodni dejavniki za preprečitev vojne in medsebojnega pobijanja ter za miroljuben in demokratičen razplet naše krize.« V ZIS so se namreč več dni prerekali zaradi proračuna oziroma predloga, da naj bi šlo kar 81 odstotkov proračunskih sredstev za vojsko. Anteja Markovića, ki se ni strinjal s tem delom načrta makroekonomske politike za prihodnje leto, so pustili na cedilu vsi drugi člani ZIS.

Bodo ameriška svarila zalegla?

Nesmisel tistega, kar se dogaja v Beogradu, to je igranje z Jugoslavijo — kljub temu, da nekdanja država ne deluje več — je pripravil tudi uradne ameriške kroge do svarila, če že ne opomina. Če se bo samozvano jugoslovansko predsedstvo čutilo dovolj močno, da ne bo upoštevalo opozorila iz Washingtona, se utegne kriza dodatno zapletiti. Ameriško stališče bi lahko razumeli tudi kot posredno priznanje Slovenije in Hrvaške. Pri tem namreč svarijo pred uporabo oborožene sile na škodo BiH in Makedonije. Očitno je, da je odločnost slovenske politike že preprečila ameriške kroge, koga je treba v bivši Jugoslaviji priznati in mu omogočiti demokratični razvoj in koga zavarovati pred samovoljo srbskega vodstva in vojaških poveljnikov.

Deklaracija o priznanju Makedonije

Makedonska skupščina je sprejela deklaracijo o mednarodnem priznanju Republike Makedonije kot suverene in neodvisne države. V dokumentu piše, da Makedonija zahteva, da jo priznajo kot novo državo, in da sprejema vse pogoje ES, ki so jih v Bruslju sprejeli ministri.

Jelcin ukinil zvezne strukture

Ruski predsednik Jelcin je z zadnjimi ukazi uresničil svoj načrt, da ukine vse zvezne strukture in jih prenese v pristojnost Rusije. Nazadnje so v njegovo pristojnost prešli Kremelj s celotnim premoženjem, administrativni aparat predsednika Gorbačova in medrepubliškega gospodarskega odbora (začasne zvezne vlade). Predsednik Gorbačov je tako ostal docela izoliran. Jelcin je med drugim ukinil zvezno zunanje in notranje ministrstvo ter medrepubliško varnostno službo (bivši KGB).

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

BiH bo dobila vojno le, če se ji bo posrečilo s tujo pomočjo ohraniti mir. To žal niso le velike besede, marveč življenjska resničnost. Danas, Zagreb

Ob jugoslovanski krizi so se izpod tanke prevleke praznih besed o evropski integraciji prikazali stari nacionalni predsodki in nasprotovanja, vse tja do bojazni pred znova okrepljenim »tevtonskim blokom«.

Süddeutsche Zeitung

Menda ne bomo zaradi povsem običajnega etnocida spravljali v nevarnost gradnje skupnega poslopja! Umirajte Hrvati! Evropa vas pozdravlja. Figafo, Pariz

Visoki dom s hodniki

V veliki skupščinski dvorani Republike Slovenije se je 23. decembra pred zasедanjem, na katerim so sprejemali novo ustavo, vohala dišava smrekovih iglic. Pogled na skoraj prazno dvorano — le tu in tam kak poslanec — je odražal spokojnost. Po hodnikih pa je vrvilo. Zato se je zdelo, kakor da bi za zasédanje voljenih predstavnikov državljanov, ki se med seboj nazivajo s stanovci »visokega doma«, želeli razpršiti po zraku kaj pomirjujočega.

Takole od zgoraj, iz galerije, se takoj vidi, da gre za mlado in kaj malo premožno državo. Stoli v skupščinskih hodnikih so prevlečeni z skajem bež barve. In nemara je bil slovenski visoki dom ta dan edini srednjeevropski državni predstavniki prostor, v katerem ni bilo božičnega drevesa. Prvo govori o finančni zmožnosti države, drugo o njeni mladostni neveselosti. Kajti nekaj zelenja bi skupaj s tistim sicer prijetnim umetnim vonjem delovalo še bolj pomirjujoče. Pa tudi opominjajoče.

Zadnje dneve je bilo slišati mnogo nejevere v uspešno sprejemanje ustave. Zato tisto beganje po skupščinskih hodnikih. Čeprav so se na ustavni komisiji zedinili, ali vsaj tako nekako kakor zedinili, o visokem besedilu državnosti. Tudi o 55. členu, zadnjem spornem, ki je najprej govoril o pravici, potem pa o svobodni odločanju za rojevanje.

Predsednik Skupščine in ustavne komisije dr. Bučar je imel uvodni govor. Govor čisto po meri, kakor se za voditelja zakonodajalcev in vrhovnega ustavopisca spodobi. Čeprav je govoril nekoliko dramatično. Odkar si človeški rod, ki hoče živeti politično, to pomeni v reguliranih odnosih, piše svoje postave, so te

postave vedno znova predstavljali na način, ki ga je ta dan izbral Bučar. Prevzeto, zanosno in dramatično.

Rekel je, da bomo z novo ustavo začeli vzpostavljati novi pravni sistem, pravni sistem pa vedno vpliva na politično zavest. Torej se bo s tem spremenilo tudi naše politično vrednotenje. Doslej smo, kljub deloma že spremenjenemu političnemu sistemu, živeli z realistično ustavo, ki je bila bolj ideološki kot pravi dokument. Čeprav pa je tudi nova ustava odraz neke ideologije, kakor pač vsaka. Toda ta ideologija zdaj ni več projekcija, ne meri več na uresničitev neke prihodnje idealne družbe. Zdaj ureja obstoječe. Dovoljeno je vse, kar ni prepovedano. Vse obstoječe ustave so napisane z zamolčano vendar neomajno vero, da so viri omejeni, kljub temu pa ustavno besedilo prve samostojne slovenske ustave tega ne upošteva v zaželeni meri.

Je potemtakem, če so te ekološke skrbi utemeljene in ne gre samo za neko novo ideologijo, škoda, da ustava ni ekološko projekcijska?!

»Ustava ni večno, niti posvečeno besedilo. Ustava je človeško besedilo.« Kljub temu pa je Spomenka Hribar rekla, da ji je žal, ker v preambuli ustave ni tistega mesta, ki pravi, da je napisana z zavestjo o svetosti življenja.

V nekem zelo kočljivem obdobju skupščinske razprave je potem kazalo, da stanovci visokega doma ustave ne bodo sprejeli ta dan. Govorec krščanskih demokratov je zahteval, naj se 55. člen izpusti, ker gre za vprašanje vesti, česar pa ni mogoče pravno opredeljevati.

V odmorih sem na skupščinskem hodniku srečeval obmurske poslance in jih spraševal, kako sodijo, ali bo ustava ta dan sprejeta. Dr. Magdič (SKD) je upal da bo. Kar pa se vidi in splava tiče, je rekel, da on kot zdravnik ni še nikoli napisal »recepta za abortus«, zato ga v zadevi vesti ustavno besedilo ne moti. Tudi vsi drugi so menili, da bo: od Vilija Žižka (ZS), do Karla Franka (SKZ), Zvonka Horvata (SKZ), Janka Halba (SKZ), Boža Kuhariča (SDP). Vsi so tokrat so prav sodili.

STEFAN SMEJ

ZASÉDANJE SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Nezaupanje — huda in nalezljiva bolezen

Čeprav ni bil 13. in povrh tudi ne petek, pa ni dosti manjkalo, da bi zasédanje radgonskega parlamenta odpadlo. Pa ne zaradi nesklepnosti, ki jim že nekaj časa grozi, ampak iz povsem banalnega razloga. Nekateri delegati iz zbora združenega dela so namreč ob glasovanju o dnevnem redu hoteli na neki način blokirati nadaljnje delo. Pri tem so se opirali tudi na določene zadržke, češ da bi vodstvo skupščine moralo pripraviti gradivo že prej in bi tokratno sejo lahko izvedli v začetku decembra. Takemu razmišljanju se je odločno zoperstavila delegatka iz ZD Breda Žnidarič, rekoč: »Pride na sejo, pa ne ve, kaj bi rad! Rečeš da ali ne in to je pošteno do drugih, ne pa da se ukvarjamo s takimi reči. Zato je treba biti pošten do sebe in drugih!« Dodala je še, da je SDP zbrala številne podpise v podporo 55. členu nove slovenske ustave, po katerem naj rojstvo otrok ostane pravica žensk. Ko je že kazalo, da se ne bo možno izogniti glasovalnemu vrtiljaku — nekateri so celo opozarjali na neresnost delegatov ZD — so nazadnje le našli salomonsko rešitev, po kateri je možno dnevni red na skupnem zasédanju sprejeti z navadno večino.

In potem so vendarle prešli na delegatska vprašanja, pobude in predloge. Tako je imel stalno izstopajoči delegat ZD MIHA VODENIK pripombo na način, kako so brez dogovora z dvorišča Elrada odpeljali material za gradnjo ceste Zbigovci — Rodmožci. Med drugim se je hudoval na občinski izvršni svet, ki si po njegovem pritašča oblast in v praksi uporablja dvojna merila pri kritiziranju nepravilnosti. Prav zanje pa mora veljati javna morala. Delegat zbora KS PETER KREFT pa je predlagal — pri tem se je opiral na ljutomerski zgled — da bi tudi radgonska občina namenila določena sredstva za nakup mineralnih vitaminov krmil, pri čemer naj bi se povezali z mlekarjo. Ponovno je terjal ukrepanje zaradi izgubljenega zapisnika komisije o komasacijah, kar se vleče že tri leta. Da v prihodnje ne bi več prihajalo do raznih sumničij, se je delegat DPZ PETER FRIDAU zavzel za ustanovitev medzborovske komisije, ki bi lahko preprečila razna natolcevanja, ki negativno vplivajo na občane.

Precej govora je bilo tudi o predlogu odloka o obveznem zbiranju, odstranjevanju in odlaganju komunalnih odpadkov in ravnanju z njimi v radgonski občini. Na osnutek odloka, sprejetega že maja, je bilo nekaj pripomb. Zlasti je zanimivo določilo, po katerem je enota obračuna v gospodinjstvih član, za podjetja pa njihova vleikost in število potrebnih posod. Po dolgotrajni razpravi so delegati predlagali še dve dopolnitvi, ki so ju po usklajevalnem postopku tudi sprejeli. Tako so se strinjali, da je soglasje k pravilniku, ki bi ga sprejemali istočasno z odlokom, namesto 15 prepuščeno občinski skupščini, sprejema pa ga izvajalec.

Potem ko so brez pripomb soglašali z dogovorom o usklajevanju davčne politike v letu 1992, pa se je zapletlo pri sprejemanju odloka o začasnem financiranju javne porabe v prvem trimesečju prihodnjega leta. Največ dilem je bilo glede organiziranja javnega podjetja, ki bi po novem opravljalo stanovanjske storitve, oskrbovalo s toplotno energijo in mestnim plinom ter izdelovalo urbanistične in strokovne podlage. Izražena je bila bojazen, da s tem ne bi osiromašili teh dejavnosti v občini, saj bi lahko prišlo do prevelike koncentracije kadrov na enem mestu. Drugi pa so menili, da ne bi smeli zavirati podjetniških interesov. Nadaljevala se je s preprečevanjem o nujnosti sprejetja tega dokumenta, saj naj bi bilo ogroženo razdeljevanje sredstev. Drugi so vladno opozarjali, naj preneha s prikrivanjem proračuna itd. Naposled je obveljal kompromisni predlog MA TEJA IVANUŠE iz zbora KS, da bi sprejeli le začasni odlok za januar. Po njem bi lahko v prvem mesecu prihodnjega leta porabili nekaj nad 17 milijonov tolarjev, do takrat pa mora IS pripraviti natančno oceno stanja.

MILAN JERŠE

-Kolumna-

Štefan Smej

Sedemdesetletno srce soboške gimnazije ali hommage gimnaziji

Gimnazija je ponovno legitimni del šolskega sistema. To je lepo in dobro. Po drugi strani pa je v tej izjavi mogoče slišati ne samo suhoparnost, marveč tudi neko mrzkost. »Del šolskega sistema« — to je, kakor da bi se hotelo reči: za krnitev srca.

Premurska gimnazija v Soboti je začela bivati 15. oktobra 1919 leta. Potemtakem je zdaj, kronološko gledano, stara že čez sedemdeset let in je bilo nedavno proslavljanje sedemdesetletnice nekoliko anahronistično.

Prireditelji jubileja najbrž niso mislili na to, ko so slavili šele sedaj, vendar pa je dejstvo, da vsa kronološka doba neke gimnazije ni že tudi gimnazijska doba. Gimnazija, ki je formalno stara toliko in toliko let, ni vedno v resnici toliko in toliko let tudi gimnazijska. Včasih ji, kot »delu šolskega sistema« — kakor na sploh vsem delom evropskega šolskega sistema, od vrtec do univerz, vendar je za gimnazijo to bistveno — manjka tisto, kar imajo vzhodnjaki šolski sistemi. Recimo budistični.

Ko je Buda bival na Gori jastrebov, je nekoč namesto pridige učencem pokazal cvet, ki ga je držal v roki. Vsi so molčali, le Mahakashi pa se je široko nasmejal.

Tedaj je Buda rekel: »Pokazal sem vam pravo učenje, srce nirvane, resnično podobe brez oblike in nezgrešljivo pot dharma. Tega ni mogoče izreči z besedami, le s posebnim znanjem, ki presega učenje. To znanje sem dal Mahakashi.«

Učenje ob cvetu je bilo v gimnaziji mnogokrat ubito.

Vendar pa je komunizem, ki je v gimnaziji ubijal elitizem, zares čuden sistem. Vse stvari, nad katere se je spravil, dobivajo zdaj, ko je propadel, novi žar. Kakor da bi jih pritiskal k tlom samo zato, da se napijejo novih moči in vstanejo močnejše.

Pomislite samo, kako močna je danes Cerkev v državah, kjer je bil komunizem. Močna je politična desnica, čeprav se je včasih že zdelo, da jo je odpravil: pa se je zdaj dvignila močnejša, kakor bi sploh mogli pričakovati.

Tudi gimnazija se dviga v novem žaru. Toda ne tako močna, kot bi si želeli. Ta ustanova, tako se zdi, je ranljivejša: kakor da bi imela neko bolj ranljivo in bolj občutljivo srce. Kakor da bi jo pritiskanje k tlom bolj zlomilo.

Resda — za ustanove pravimo, da nimajo srca. Kmalu po istem, ko nastanejo, se odvijajo namenu, zaradi katerega so jih spravili v življenje in začnejo rabiti same sebi. Samo pomislite, kako je s političnimi strankami — ustanavljanje teh nam je nekako najbližje. Kajpada tudi po zaslugi komunizma. Katera med njimi kaj dosti skrbi za tisto, kar je objubljala ob svojem nastajanju? Vse pa zelo dobro skrbijo zase.

Z gimnazijo je drugače. Gimnazija spada med tiste posebne skupnosti, kamor spadata tudi »nenajsta šola pod mostom« in »podeželski kino«.

Gimnazija ima srce. Leta 1927 je prosvetno ministrstvo v Beogradu »zavrglo« V. razred soboške gimnazije, medtem ko nadaljnjih razredov še tako ali tako ni bilo. »Zdaj pa nenadoma ta udraga«, so pisale prekmurske Novine 4. septembra tega leta. »To je najhujše, kar se nam more napraviti. S tem da so skrčili naš najvišji kulturni zavod, so nas ranili v srce...«

Ranili so jih v srce, ker so »najste šole pod mostom«, podeželski kino in gimnazije dejansko ustanove za vzgojo srca.

V paralelni šoli, ki ji v skladu z neko literarno označitvijo pravimo »nenajsta«, se mladi ljudje učijo tistega, česar ne zvedo v pravih šolah, v šolah kot delih sistema. Zvedo na videz nepotrebne stvari. Vendar tako polne srca.

Podeželski kino — to je vir navdušenj, fascinacij, navdih za kreativne poizkuse. Ne toliko zaradi filmov, ki v takšnih »ustanovah« navadno niso posebno kakovostni, kolikor zaradi izjave velikega sveta, velike igre sveta, ki žari in migota na filmskem platnu. To ima samo podeželski kino, mestni tega nima. Naj tukaj v dokaz te, na videz nekoliko nagle trditve navedem samo to, da so bili vsi veliki režiserji našega časa nekoč gimnazijci, ki so obiskovali podeželski kino.

Da, gimnazija spada v niz teh »ustanov«. Predmeti, ki se na gimnaziji poučujejo, in način, kako se poučujejo, jo delajo za šolo, ki si privoščja razkošje duhovnih izletov. Potem, ko končaš gimnazijo, nisi nič, ne moreš opravljati nobenega dela, se navadno pravi. Na gimnaziji se učijo toliko stvari, ki jih nikoli ne bodo potrebovali, pravijo drugi. In prav v tem je veličina gimnazije, v tem je njen »elitizem«. Njena največja moč. Moč srca gimnazije. Zaradi onih »nepotrebnih« predmetov gimnazija najmanj od vseh segmentov šolskega sistema krni srce.

Ko so preganjali gimnazijo, so ji ranili srce. Kar nekaj časa bo še moralo preteči, da si soboška gimnazija opomore in bo nekoč v resnici stara polnih sedemdeset in več gimnazijskih let. Kajti srce gimnazije je ranljivo, zelo ranljivo. Kaj ni ranljiv tudi cvet?

Bila pa je na zemlji, da se napije novih moči.

JAVNA TRIBUNA: KAJ HOČEMO SOCIALDEMOKRATI?

Za socialni pakt in sporazumevanje

»Socialdemokratska stranka Slovenije je delavska stranka, saj predstavlja sodobno delavstvo in poudarja interese malega človeka. Smo tudi prva stranka, ki se deklarirala kot prava politična stranka na ustanovnem zboru 16. februarja 1989. Na volitvah smo dobili 7,6 odstotka glasov volilnih upravičencev, s čimer se uvrščamo v sredino med osmimi strankami, ki so dobile svoj sedež v parlamentu.« je na začetku javne tribune v Murski Soboti, ki jo organiziral občinski odbor socialdemokratske stranke, izjavil MARKO SELAN iz vodstva SDSS.

Potem ko je orisal zgodovinski razvoj socialdemokracije v svetu in pri nas, se je dlje časa zadržal pri programskih ciljih te stranke. »Od vsega začetka slovenske politične pomladi smo se zavzemali za suvereno državo, v kateri bo prišel do polnega izraza parlamentarni večstrankarski sistem, s čimer je tesno povezan model pluralne družbe. Smo levice znotraj sredinsko usmerjenih strank. Ker je socialdemokracija zelo širok pojem in dopušča velik politični prostor, se danes pojavlja množica strank, ki bi bile rade socialdemokratske. Bistvo naše usmeritve pa je vzpostavljati družbenega konsenza, ki bo pripomogel k stabilnosti družbe. Pri tem so med strankami razlike v metodah delovanja. Prvi pogoj za vključitev v socialdemokracijo je, da se odrečejo boljšeistični metodam in liderstvu. Naše vodilo je socialni pakt in sporazumevanje, zato se zavzemamo za sistemsko pravila igre. To pomeni, da zastopamo avtentične interese zaposlenih, katerim je treba omogočiti delavsko sodelovanje. V tem smislu potrebujemo zakon o sindikatih, da bi vedeli, kateri sindikat se pogaja z vodilnimi. Smo za ustanovitev delavske zbornice kot pogajalskega partnerja s podjetnikom. Po leg zakona o sindikatih pogrešamo tudi stavkovna pravila, da bi bili delavci bolj zaščiteni,« je med drugim rekel Marko Selan.

V nadaljevanju javne tribune smo slišali, da se socialdemokrati zavzemajo za uveljavitev delovnih razmerij, odpiranje novih produktivnih delovnih mest, večje zaposlovanje in zaščito brezposelnih. Prav tako so za moderen pokojninski sistem, ki bi v prihodnosti omogočil uveljavitev minimalnih nacionalnih pokojnin. Zanimivo je, da podpirajo zasebno delo v zdravstvenem varstvu, ki bo strokovno in finančno vključeno v javni sistem. Pri tem pa je treba, kot so poudarili, jasno opredeliti konkurenčno klavzulo. Da ne bi prihajalo do raznih odstopanj. Razpravljalci pa so se najbolj obregli na privatizacijo in nesprenjmljive primere grabeža v podjetjih, kjer imajo direktorji neomejena pooblastila. Tako se niso mogli znebiti vtisa, da so presežki delavcev marsikje tudi rezultat slabega vodenja direktorjev, ki pa za to niso dovolj »kaznovani«, saj marsikje dobivajo visoke plače ali pa si še pravdočasno poiščejo boljše »stoleček«.

In kakšna bo nadaljnja pot SDSS? »Čimprej moramo dobiti ustavo kot moderna evropska država, da bi najkasneje v enem letu po njenem sprejetju lahko izvedli volitve. Veliko si obetamo od dvodomnega parlamenta, kjer bodo prišli do izraza različni interesi v državnem svetu. S tem se politični prostor znova odpira, s čimer je večina Demosovih nalog izpolnjenih. Na volitvah se bomo socialdemokrati pojavili sami, brez kakršnih koli koalicijskih povezav, o čemer bomo razmišljali šele po volitvah. Dotlej pa se lahko vsaka stranka po svoje postavlja v določen predaleček,« je ob koncu javne tribune menil Marko Selan.

MILAN JERŠE

ELRAD

Prošnje za ministra Rejca

Težaven položaj, v katerem se je znašel Elrad zaradi blokade južnih tržišč in nekaterih napak v preteklosti, ne bo rešljiv brez neprijetnih ukrepov in čez noč. Izgubo tržišč, kamor je Elrad namenjal več kot 60 odstotkov svoje proizvodnje, se z izvozom na zahodna tržišča ne bo dalo v celoti zapolniti. Čeprav mrzlično iščejo nove tuje kupce in so uspeli svoj izvoz več kot podvojiti, ugotavljajo v podjetju trupe presežke. Da bi vsaj nekoliko omilili posledice težkega gospodarskega položaja, v katerem se je znašlo podjetje, so Izidorju Rejcu, ministru za industrijo in gradbeništvo, namenili nekaj prošenj za pomoč.

Ivo Vuk, direktor Elrada, je potožil, da so na vladna gluha ušesa naleteli njihovi projekti in programi, s katerimi so hoteli pridobiti razpisana sredstva. V prvi vrsti je to sanacijski program, kjer je bila ocena strokovnih služb za investicijo ugodna, vendar sredstev za dokapitalizacijo v višini 3 milijonov DEM niso dobili. Prav tako ni bila upoštevana vloga v višini 1,2 mio DEM iz sklada za demografsko ogrožene. Vojno škodo je dobil Elrad deloma povrnjeno, še vedno pa jih pesti škoda po neurju, ki je bila ocenjena na 9 mio DEM. Za opravljena dela dolguje Elradu tudi Irak. Delno je iraki dolg pokrila Republika Slovenija z obveznicami v višini 600 tisoč DEM, večinski delež dolga pa je še vedno neplačan.

Vodstvo Elrada je ministra Rejca zaprosilo, ali je možno podaljšati posojilo v višini 8 mio tolarjev, ki ga je podjetje dobilo od republike zaradi težav v vojni. Posojilo močno bremeni podjetje in v Elradu se bojijo, da ne bodo sposobni izplačevati osebnih dohodkov. Ministra so opozorili tudi na težave, ki so nastale zaradi presežkov delavcev in vprašali, ali je možno odložiti plačevanje prispevkov za delavce, ki so na čakanju. Vodstvo Elrada je tudi zanimalo, ali država Slovenija lahko pospeši vračanje dolga v višini 81 mio tolarjev, ki ga imajo na vesti partnerji iz drugih republik, in ali je ta dolg možno vključiti v državno bilanco.

Zahtevna in življenjsko pomembna vprašanja so ostala brez pravih in konkretnih odgovorov. Glede dolga iz južnih republik je minister Rejc dejal, da si ga bo moral izterjati v prvi vrsti Elrad sam in da bi kakršnakoli vključitev dolga v državno bilanco postopek vračanja denarja samo zavlekla. Bo pa zato država poskušala izterjati dolg Iraka. Glede vojne škode je bilo povedano, da se vlada trudi, da bi podjetjem čim več te škode priznala oz. poravnala. Minister Rejc je tudi opozoril, da je pri ugotavljanju presežkov potreben objektivni in pošten pristop, da pa se bodo v številnih slovenskih podjetjih pojavile še dodatne težave zaradi novega Zakona o finančni in Zakona o knjigovodstvu, ki bistveno poenostavljata operacije in vodenje postopkov, kar bo imelo za posledico večje število presežkov administrativne delovne sile.

RENATA FICKO

ARCEOMURKA

projektivni inženiring biro

murska sobota, p.o.

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO

za prodajo še nezgrajenih poslovnih prostorov v središču mesta Murska Sobota na Kocljevi ulici.

Začetek gradnje bo 6. 1. 1992. Skupni prostori v objektu so finalno obdelani, lokali pa do podaljšane IV. faze.

Predmet prodaje so:

- 1 lokal v kleti
- 3 lokali v pritličju
- 6 lokalov v I. nadstropju
- 10 pisarniških prostorov v II. nadstropju
- 4 stanovanja v mansardi
- 12 podzemnih garaž.

Velikost lokalov je od 25 do 80 m². Natančne podatke o ceni za 1 m² neto površine, ki je odvisna od tega, v kateri etaži je lokal, o velikosti poslovnega prostora in načinu plačila dobijo interesi na PROJEKTIVNEM BIROJU — INŽENIRING, Štefana Kovača 28, Murska Sobota do vključno 6. 1. 1992.

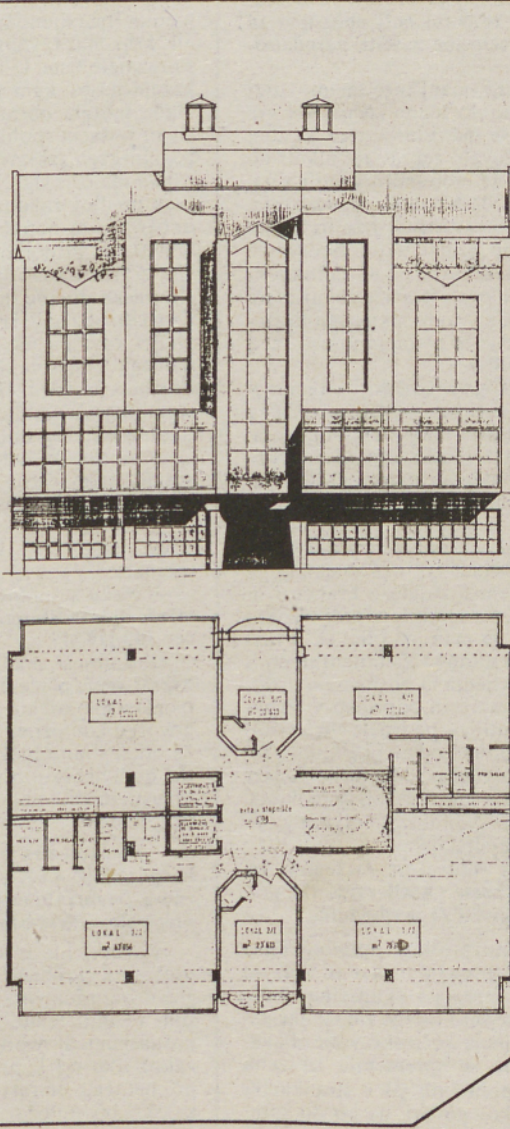
Do tega roka morajo interesi položiti varščino v višini 10 % izključne cene na žiro račun št. 51900-601-10126, PROJEKTIVNI BIRO — INŽENIRING M. Sobota.

Javna dražba bo 7. 1. 1992 ob 10. uri v sejni sobi PROJEKTIVNEGA BIROJA — INŽENIRINGA, Štefana Kovača 28, M. Sobota.

Fizične osebe morajo pred začetkom javne dražbe priložiti potrdilo o državljanstvu.

Vesele božične praznike in polno delovnih uspehov v letu 1992!

PROJEKTIVNI BIRO — INŽENIRING, p.o.
Štefana Kovača 28
69000 MURSKA SOBOTA
tel. 069/31-782
fax. 069/24-190

Svet politike je svet interesov

PRIZNANJE JE EKSISTENČNO VPRAŠANJE, SAMO PO SEBI PA NE BO REŠILO GOSPODARSKIH, SOCIALNIH IN RAZVOJNIH TEŽAV

Priznanje Republike Slovenije kot samostojne in suverene države ni več sporno, svet je določil tudi datum, ko se bo to zgodilo. Dolgo časa je trajala evropska travma in po kapljicah je svet sprejemal spoznanje, da Jugoslavije enostavno ni več. Demokratična Evropa je prestala poseben in pomemben preizkus — potrdila je svojo politično težo in moč.

O mladi državi Sloveniji, o poti, ki jo je prehodila in po kateri bo kmalu zakorakala, o težavah, zaradi katerih bo morda ta korak malce zaostajal, smo se pogovarjali s predsednikom predsedstva Milanom Kučanom.

— Zadnje čase so politična prizadevanja usmerjena v mednarodno priznanje Republike Slovenije kot suverene države. O tem so tekli intenzivni pogovori tako v Evropski skupnosti kot tudi na drugih ravneh, pri čemer pa so se v javnosti pojavljala različna mnenja. Najbolj odklonilno stališče do tega pomembnega vprašanja so pokazale ZDA, pa tudi generalni sekretar svetovne organizacije je odsvetoval takojšnje mednarodno priznanje Slovenije, medtem ko je zlasti Nemčija pokazala veliko razumevanja za našo stvarnost. Kje ležijo po vašem vzroku za odklonilna stališča?

»Svet politike, zlasti mednarodne, je svet surovih interesov. Tu simpatije ali dobra volja lahko pomagajo hitreje odpirati kaka vrata, ne morejo pa bistveno nadomestiti interesov, če ti objektivno ne obstojijo. Priznanje Slovenije je njena legitimna pravica. Gre samo za to, kdaj bo kakšna tuja država ali njihova skupnost — gre za različne skupnosti — to priznala. Slovenija ima svoje ozemlje, ki ga nadzira, ima nad njim efektivno oblast, v Sloveniji ni tuje vojske. Dali smo tudi izjavo o naših dobrih namelih in kasneje v tem letu večkrat izjavili, da bo Slovenija spoštovala načela Helsinškega in pariškega dokumenta, načela ustanovne listine OZN, da se odreka uporabi sile v reševanju morebitnih konfliktov, da spoštuje načela nespremenljivosti meja s silo in da je zavarovala, vsaj na doslej veljavni evropski ravni, človekove pravice in pravice manjšin. To je torej tisto, kar je zahtevano zato, da bi neka država bila vredna, da je enakopravna in enako odgovorna članica mednarodne skupnosti. Za to gre, ne pa za nikakršno naprošanje drugih držav, da nam naredijo uslugo, kar pa je končno tudi v njihovem interesu. Prav problem vojne in miru v Jugoslaviji kaže, da bi bilo vojno možno končati ali morebiti preprečiti, če bi do tega priznanja prišlo prej. Ampak, to je stvar poznavanja in razumevanja tega, kar se dogaja v Jugoslaviji, ter globalnih premislekov, na katera pa mi očitno ne moremo ali ne znamo vplivati dovolj prepričljivo.

Glejte, argument de Cuellarja, da se je treba varovati enostranskih dejanj, ki bi lahko eskalirale vojno, pomeni, da so informacije, s katerimi razpolaga, očitno daleč od resnice. Dokler lahko ta politika, ki stoji za to vojno, cilje uresničuje z uporabo vojnih sredstev, dokler se svet boji iti v drugo smer, toliko časa ni nobenega razloga, da bi z vojno prenehali. Šele ko bo z vzpostavljanjem novega mednarodnega državno-pravnega stanja na tleh nekdanje Jugoslavije in z nastankom novih držav to postalo dejstvo, bo seveda položaj obrnjen in takrat se bodo morale republike, ki ne izpolnjujejo teh pogojev, začeti boriti za svoje priznanje. Vedo, da ga z vojno ne bodo dobile. Razen, če bi bila mednarodna skupnost pripravljena popustiti pred grožnjo vojne. Res pa je, da je tu neka armada, (neka politika, ki je očitno dovolj neskrupulozna), da bi bila pripravljena vojno razširiti tudi čez meje nekdanje Jugoslavije.

— Na srečo so v Evropi vendarle prevladali razumniiki!

»Dejstvo, da si je Evropa v Bruslju vzela še mesec dni časa za priznanje tistih jugoslovanskih republik, ki to želijo, ne more povzročiti velikih sprememb glede položaja Slovenije. Prepričan sem, da Slovenija izpolnjuje pogoje za priznanje mednarodne subjektivitete. Še posebno pomembno se mi zdi, da Slovenija ni povzročila neenotnosti med državami Evropske skupnosti. Hkrati je možnost, da bi Evropska skupnost 15. januarja priznala le Slovenijo, Hrvaške pa ne.

— Menite, da smo v tem trenutku dovolj pripravljeni na ta pomembni korak, to je mednarodno priznanje Slovenije, ki naj bi nas pripeljal do temeljitega političnega in gospodarskega reševanja nakopičenih problemov?

»Vprašanje je, kaj kdo razume pod tem pojmom. Če naj bi to pomenilo neko radikalno prelomnico v slovenskem življenju, potem na to seveda nismo pripravljene. Mislim pa, da ne gre za takšno prelomnico in da je to samo začetek omogočanja, da s svojo lastno sposobnostjo in znanjem ter kompetentnostjo začnemo v celoti vplivati na gospodarsko, socialno in siceršnje življenje pri nas. Mislim, da bo vprašanje priznanja strahovito izpostavilo problem kompetentnosti. Zato je toliko bolj pomembno, da v času, ko bo prišlo do priznanja, sprejmemo svojo novo ustavo. S tem pa tudi opredeljene načine delovanja demokratično izvoljenih institucij kot tudi približno orientacijo, kdaj bodo nove volitve, ki bodo potrdile ali spremenile obstoječe razmerje političnih sil.

— Ob zakoličenju našega prihodnjega razvoja pa ne bi kazalo pozabiti tudi na druga aktualna vprašanja. Zlasti ne gre prezreti odnosa do Neslovencev, ki naj bi po nekaterih ocenah postajal problem v določenih okoljih. Ali taki pojavi ne otežujejo procesa

demokratizacije, ki mora biti dovolj trden temelj za vstop v Evropo, za kar si ves čas prizadevamo?

»Gotovo, da otežujejo. To ni dobra legitimacija, to ni znak demokratičnosti te družbe. Prav na teh področjih je Evropa zelo občutljiva; in to ne brez razlogov, zlasti ko gre za drugače misleče ali za ljudi drugačne narodnosti od večinskega naroda. Ne samo kadar gre za manjšine, ampak do manjšin je še posebno občutljiva. Nasploh se mi zdi, da je razmerje med večino in manjšino — pa ne samo v nacionalnem smislu, ker gre tudi za religiozne, ideološke in politične manjšine — temeljno merilo demokratičnosti neke družbe. Tam, kjer večina ni tolerantna in ni pripravljena priznavati pravic manjšin, ki morajo biti večje, kot jih za osebe zahteva večina, v resnici ni možno govoriti o demokratični družbi. Čeprav seveda nobena evropska država danes še ne funkcionira na takšen način, ampak ima to načelo za ideal.

— Ker živimo na območju, kjer so Slovenci skovali trdne in prijateljske vezi s pripadniki madžarske narodnosti, ki predstavljajo most dobrososedskega sodelovanja, smo tolikanj bolj občutljivi za dosledno zagotavljanje celostne zaščite narodnostnih manjšin!

»Če gre za nacionalne manjšine, imamo tudi Slovenci interes, da se to dosledno izvaja, ker gre navsezadnje tudi za naše manjšine v tujih državah, ki so tudi Slovenci. Čeprav mi nikoli nismo uveljavljali in tudi ne moremo pristati na načelo reciprocitete. To ni demokratično načelo. Tu gre le za našo lastno demokratično držo in demokratično odgovornost do pripadnikov madžarske narodnosti v Prekmurju, nikakor pa ne za numerično načelo, se pravi, določati pravice manjšinam glede na njihovo število, ker to ni nikakršen demokratični princip. Žal pa je te netolerantnosti med Slovenci zadnje čase veliko.

Samo deloma je to mogoče razložiti s fenomenom vojne, ki pač je v naši bližini. Gre seveda za drugo vprašanje, ki je pravo, nanj pa ni odgovora. Ko bo Slovenija odprta evropska država z evropskimi mejami, ki bodo omogočale prost pretok ljudi, idej, storitev, blaga in kapitala, bo prišlo do tega, da se bo poslovni svet v Sloveniji pogovarjal v jezikih, ki ga bodo razumeli njihovi partnerji. To pa gotovo ne bo slovenščina. To je problem, ki ga veliki narodi, kot so Nemci, Angleži, Francozi in Italijani, ne bodo čutili, vsi majhni narodi v Evropi pa. To ne bo pritisk na male narode, ki bi fizično poskušali posegati v njihovo identiteto in etnitetu, ampak bo način življenja in poslovanja tistih, ki bodo ob vsej demokratičnosti in odprtosti v bistvu posegali na to zelo občutljivo področje. In narod, ki na to vprašanje ne bo imel odgovora, kako preprečiti, da bi npr. slovenščina postala popoldanski ali družinski jezik, lahko v taki, najbolj demokratični ureditvi začne tvegati svoj obstoj bolj kot ga je ob največjih nasilnih asimilacijah.

— Pred nami so tudi volitve. Se zavzimate za čimprejšnje volitve in ali boste v novih razmerah pripravljeni ponovno kandidirati za predsednika?

»Težko je reči, ali so nove volitve potrebne hitro ali ne. Odvisno pač od sprejetja ustave in tudi od tega, ali bo v obstoječi sestavi skupščine vlada končno končala to proceduro od nje zahtevane zaupnice oziroma preverjanja večinske volje. Pokazala bo namreč, ali sta se spremenila izražena struktura in razmerje političnih sil v strankarski razporeditvi. Vrsto znakov govori, da bo do spre-

memb prišlo. Kakšna bo arhitektura slovenskega političnega prostora, pa bo končno najbrž odvisno tudi od odločitve vseh. Ali bom na teh volitvah kandidiral ali ne, je odvisno predvsem od tega.

— Priznanje Republike Slovenije kot samostojne države ni več sporno. V tem trenutku je zato zelo pomembna ocena rizičnosti Republike Slovenije kot samostojne države, saj ni dvoma, da bo eden prvih korakov vsakega tujega podjetja ali banke preverjanje rizičnosti gospodarske politike, finančne in posojilne. Kakšna je po vašem mnenju rizičnost Slovenije v očeh tujine.

»Priznanje je za nekatere države v tem trenutku sporno, zlasti za ZDA. Spremljate lahko, kako se spreminja njihovo stališče od tistega, da je to stvar Evrope in da bodo oni pristali na tisto odločitev, za katero se bodo odločili v Evropi, do neposrednega pritiska na tiste evropske države, za katere priznanje ni sporno. In to iz dveh razlogov: ker menijo da je Slovenija izpolnila pogoje, ki jih država mora imeti, da ji je možno priznati mednarodno subjektiviteto, in ker so spoznale, da je stalno popuščanje pred srbsko grožnjo nadaljevanje vojne oziroma podpora nadaljevanju vojne. In da je šele priznanje tistih štirih republik, ki to želijo, v bistvu korak, ki vzpostavlja novo državno-pravno ali mednarodno državno-pravno stanje na območju nekdanje Jugoslavije in omogoča pravo kvalifikacijo te vojne. No, to je še zmeraj stvar, ki je v mednarodni javnosti sporna, za nas pa izredno pomembna, ker smo zaradi dolgih mesecev življenja v položaju, ko ni bilo niti vojne niti miru, prevelik del politične pozornosti usmerili v ta prizadevanja za mednarodno priznanje. S tem smo si ustvarili nekaj iluzij o tem, kaj bo priznanje prineslo, hkrati pa smo prišli v položaj, ko je priznanje res postalo eksistenčno vprašanje. Tu mislim na gospodarstvo, saj dokler ni mednarodnega priznanja, Slovenija ni varna država in je riziko za tuji kapital prevelik. Dokler ni priznanja, Slovenija ne more začeti postopkov za vključevanje v mednarodne organizacije in finančne institucije, iz tega naslova tudi ni svežega kapitala. Brez tega pa ni močno misliti na resno obnovo slovenskega gospodarstva. Torej je s tega vidika priznanje res eksistenčno vprašanje, samo po sebi pa ne bo rešilo nakopičenih gospodarskih, socialnih, pa tudi ne političnih vprašanj, s katerimi se ubada Slovenija. Ustvarilo pa bo možnosti, da lahko potreben del političnih energij preusmerimo v reševanje teh problemov.

— Če želimo preživeti, bomo morali politično evforijo pozabiti. Vlada bo morala postaviti v ospredje gospodarstvo, slovenska politika se bo morala homogenizirati glede rešitev gospodarskih težav. Ali lahko kot predsednik predsedstva vplivate na to, da se doseže konsenz o tem, kako naprej?

»Formalno predsedstvo na to ne more vplivati. Predsednik vlade celo misli, da so naše pristojnosti samo protokolarne, čeprav je moralni vpliv članov tega predsedstva in predsedstva v celoti velik. Mi smo poskušali, da bi šli po poti nekonfrontacij, ker te gotovo ne koristijo mladi slovenski državi in njenim državljanom ter temu komaj vzpostavljenemu krhkemu ravnovesju demokracije. Mislim, da so razmere tiste, ki nazorno in najbolj prepričljivo kažejo na to, kam so se stvari obrnile in kam bi vlada morala obrniti svojo pozornost. Žal so se stvari povsem spolitizirale. Vsak dan, ko smo brez lastninskega zakona ali brez kompletne lastninske zakonodaje, je slab. To pa seveda ne pomeni, da je vsak predlog zakona, ki naj bi to področje uredil, dober. Tu je potrebno skrbno in odgovorno pretehtati vse pripombe, saj je to zakon, ki vzpostavlja z vsemi posledicami novo socialno strukturo slovenske družbe in bo imel skupaj z zakonom o denacionalizaciji izredno velike posledice tudi z vidika čuvanja ali nečuvanja slovenskega nacionalnega bogastva, ki je opredeljeno v sedanji družbeni lastnini. Dejstvo je, da bi razprodajanje tega premoženja Sloveniji praktično onemogočilo, da ima lastno gospodarsko podlago.

— So vam pa zadnje čase očitali, da se kot predsednik predsedstva preveč ukvarjate z gospodarstvom. Kako ste te očitke sprejeli?

»Nisem jih sprejel kot očitke, ampak kot ugotovitve, da se drugi, ki so bolj poklicani, ukvarjajo premalo.

— Kako se počutite kot predsednik predsedstva mlade države Slovenije, kjer je povprečni OD nekaj čez 200 DEM?

»Počutim se zelo slabo. V začetku leta smo imeli trikrat večje plače, realno merjene in primerjane z nemško marko, kot jih imamo sedaj, kar predvsem govori o kompetentnosti slovenske oblasti v celoti, če odmislimo objektivne razloge, s katerimi se to da opravičevati. Ko sem omenil kompetentnost oblasti, mislim oblast od predsedstva prek vlade do skupščine.

— Pomurce nas je v zadnjem času močno razburilo spoznanje, da je za obnovo cest in infrastrukture znova zmanjkalo denarja. Počutimo se odrinjene od preostalega dela Slovenije, doklej bo še tako?

»Razburjenje je sicer razumljivo, ne rešuje pa problema. Problem je potrebno gledati s trezno glavo in argumenti in tu so argumenti v prid našim, recimo temu, regionalnim interesom in da protargumentov pravzaprav ni. To pa za to, ker ni valoriziran cel koncept razvoja cestnega in sploh prometnega omrežja. Ta pa je odvisen od tega, kakšen bo položaj Slovenije v Evropi, glede na

trende, kakšni v Evropi sedaj so, in glede na naš interes. Če se bomo povezali v evropske integracije, je temu najbližje in najbolj na kožo napisana tista, ki jo je mogoče zaznati v okviru heksagonale ali pa v okviru približevanja ali vključevanja Slovenije v t. i. triangel Varšava. Praga in Budimpešta. Prometna povezanost Slovenije je pogoj njene vključevanja v te tokove. Že sedaj, kdor se vozi iz Ljubljane proti Mariboru in Soboto, ugotavlja, da po tej prometnici poteka poglaviti blagovni tok. Vojna na Hrvaškem je sicer razlog, ki je preusmeril te tokove, vendar jih končanje vojne avtomatično ne bo vrnilo v stara korita, saj se je medtem politični zemljevid Evrope spremenil. Politika, ki tega ne zna vkalkulirati kot faktorjev svojega razvoja, je slaba.

— Kako bi komentirali indiferenten odnos, ki ga očitajo lendavski Naftarji energetski politiki Slovenije, ko pravijo, da nima dorečenega energetskega koncepta?

»Nima ga, to je res, ampak so tudi objektivni razlogi za to. Ta koncept se je predvsem gradil na predpostavkah, da bo možen uvoz energije iz delov nekdanje Jugoslavije. Stvari so se spremenile in je potrebno iskati najugodnejšo energetsko bilanco glede na to, kar Slovenija ima. Tu je seveda še poseben fenomen atomska centrala, pritisk na njeno zapiranje, nadomeščanje, s tem da je prav čudno, zakaj se toliko časa ne da koncesije Avstriji, ki je podpisala pogodbo, in bi bilo nerazumno to, kar se sedaj govori, da bi z Avstrijo imeli pogodbo in financiranje, dela pa bi oddajali Italijanom, pri čemer ne gre vključevati tistih interesov, ki jih v prvi vrsti ni. Naftarji mislijo predvsem na nafto in plinsko strategijo. Pri Petrolu so stvari, kolikor jaz vem, precej daleč, najbrž pa še ne do konca verificirane, ker je okoli tega v Evropi in svetu nekaj neznank. Mislim pa, da bo najlažje odgovoriti prav na ta del slovenske energetske strategije, vse drugo bo bolj problematično.

— Vseeno pa naftno energetsko prihodnost ne bi smeli graditi samo na trgovini. Ali mlada država potrebuje svojo rafinerijo?

»To se je sedaj pokazalo, da jo potrebujemo, in kolikor vem, je ta rafinerija tudi v Petrolovi strategiji. Ali je pravilno ovrednotena, pa je že strokovno vprašanje.

— Končujemo leto 91, ki je bilo v marsičem prelomno. Kakšna je vaša popotnica ob vstopu v leto 92?

»Preživeli smo zelo razburljivo, neprijazno pa v marsičem, če bi znali prav premisliti, tudi optimistično leto, ki je precej spremenilo za mnogo rokov naprej življenje Slovencev in življenje vas, Pomurcev. Res je bila vojna, res je, da smo v tej vojni zmagali, da je to zaslug tega slovenskega ljudstva, ki je bilo trdno prepričano in odločeno, da brani pravico do svoje odločitve, sprejete na decembrskem plebiscitu. S svojimi dejanji je to tudi pokazalo. Okupatorska vojska ni imela podpore, ni imela pravega motiva in morale. Brez morale pa se vsaka vojska hitro sesuje.

Iz tega bi bilo potrebno za teto, ki je pred nami, potegniti nauk. To je, da pri vprašanjih, ki so ključna za obstoj in prihodnost slovenskega naroda, kaže pustiti ob strani strankarske spore, in da je potrebno združevanje političnih silnih državljanov Republike Slovenije. Končno ne gre pozabiti, da med nami živijo tudi Neslovinci, da skupaj z nami živijo pripadniki dveh avtonomnih manjšin in da bomo imeli šele takrat, če bomo znali skupaj z njimi ohraniti harmonično in demokratično družbo, v tej Evropi prihodnost. Šele takrat bomo lahko svoje moči v celoti usmerili na reševanje gospodarskih, socialnih in razvojnih problemov.

Glede teh naših sposobnosti in pripravljenosti sem jaz zmeren optimist in zato želim vsem skupaj srečno, prijazno, predvsem pa mirno leto, kakršno tito, ki se izteka, žal ni bilo.

RENATA FICKO
MILAN JERŠE

LETO DNI UVELJAVLJANJA KOLEKTIVNIH POGODB

Malomarnost ali nespo-sobnost?

Septembra je minilo leto dni od podpisa Splošne kolektivne pogodbe in sprejema 12 panožnih kolektivnih pogodb, ki so vnesla v podjetja, ne glede na lastniško obliko, zelo velike vsebinske, politične in strokovne novosti. Kljub določili splošne kolektivne pogodbe, da naj bi bilo prvo razvrščanje delavcev glede na delovno mesto opravljeno že v decembru 1990 ter da naj bi se za ta mesec dohodki izplačali že po novem, pa je že jasno, da dobršen del podjetij ni ravnal tako. Tudi pogodbe o zaposlitvi niso vsa podjetja sklenila v zakonskem roku do 30. junija. Razlogov za to je več, lahko jih iščemo v veliki strokovni zahtevnosti, odgovornosti za tako delo in dohodkovni neuspešnosti mnogih podjetij.

Analize uresničevanja Splošne kolektivne pogodbe, panožnih in podjetniških pogodb v Pomurju se je lotil območni Svobodni sindikat. Podjetjem so razposlali vprašalnike in ugotavljali, kakšne pogodbe podjetja uresničujejo, kako daleč so s podpisom pogodb o zaposlitvi, ali v tarifnem delu pogodb uresničujejo izplačila osebnih dohodkov po kolektivnih pogodbah, koliko je podjetij, ki izplačujejo do 20 odstotkov nižje osebne dohodke, kot jih določa tarifni del (to je v izjemnih primerih dovoljeno, če višina OD, izplačanih po tarifnih oz. kolektivnih pogodbah ogroža obstoj podjetja in njegovo prihodnost, vendar samo za določen čas), koliko je najnižji izplačani bruto OD v najenostavnejšem tarifnem razredu v septembru in oktobru itd. ...

»Na osnovi te analize ugotavljamo, da večina pomurskih podjetij v gospodarstvu uresničuje panožne kolektivne pogodbe, ki so ugodnejše od splošnih,« meni predsednik pomurskih Svobodnih sindikatov Janez Kovač. »Imamo pa tudi še podjetja, ki uresničujejo podjetniške kolektivne pogodbe, to pomeni, da so se dogovorili za nekatere še ugodnejše pravice delavcev iz delovnega razmerja, kot so opredeljena v panožnih pogodbah. Interes vsakega podjetja bi moral biti, da ima podpisano podjetniško kolektivno pogodbo. Na podlagi te analize smo dobili stiko uresničevanja kolektivnih pogodb v pomurskih podjetjih, ki daje tudi napotila za delo sindikatov v prihodnje. Če bomo odpravili vsaj delne nepravilnosti, bo to v korist socialne varnosti zaposlenih.«

TRI VRSTE PODJETIJ

Glede na višino izplačila osebnih dohodkov lahko pomurska podjetja razvrstimo v tri skupine. V prvo spadajo podjetja, ki zavestno kršijo kolektivno pogodbo in kjer so sprejeli sklep, da izplačujejo osebne dohodke do 20 odstotkov nižje, kot to opredeljuje kolektivna pogodba. Takšnih podjetij je od 65, kolikor jih je vrnilo vprašalnik. 24. Med njimi so tudi takšna, kjer so osebni dohodki še nižji od teh »dovoljenih« minus 20 odstotkov. Ta podjetja so Rašica, Kroj, Vodno gospodarstvo Mura, Mesna industrija, IMP Blisk, Cestno podjetje, Zdravilišče Radenci, Komunala Lendava. Najnižji prvi tarifni razred v oktobru oziroma najnižji izplačani bruto OD so imeli v Zdravilišču Radenci 6.663 SLT in v Rašici 7.200 SLT. V drugo skupino spadajo podjetja, ki se natančno držijo izplačil osebnih dohodkov po kolektivni pogodbi, in v tretjo podjetja, ki z osebnimi dohodki izstopajo. Takšnih podjetij je največ v živilskopredelovalni industriji in kmetijstvu: Pomurske mlekarne, KK Kmetijstvo Cenci, Gales Boračeva in Mura (višina 1. tarifnega razreda za oktober znaša v teh podjetjih od 14.000 SLT do 16.000 SLT).

POGODBE O ZAPOSLOTVI

Čeprav se je zakonski rok za podpis pogodb o zaposlitvi iztekel junija letos, več kot tretjina podjetij te pogodbe še ni sklenila. To je verjetno posledica slabega gospodarskega položaja in tudi tega, da določila zakona niso sankcionirana, zato vodilni delavci s tem zavlačujejo. Res je, da če pogodba o zaposlitvi ni podpisana, je vedno v korist podjetja in v škodo zaposlenih. Med 65 podjetij v 22 ni podpisana pogodba o zaposlitvi. Svobodni sindikati bodo od vseh podjetij, ki izplačujejo nižje osebne dohodke, kot opredeljuje del kolektivne pogodbe, zahtevali, da izstavijo listino za premalo izplačane osebne dohodke. Ta lista ni ne obvezna in ne delnica, ampak dokument, da je delavec upnik za premalo izplačani OD glede na kolektivno pogodbo. V vrsti slovenskih podjetij take dokumente že poznajo, v Pomurju se je zanj prva odločila Mesna industrija Pomurka, podobno pa razmišljajo tudi v Rašici.

TUDI NA SODIŠČE, ČE NE GRE DRUGAČE

Svobodni sindikati so v svojih zahtevah, da je potrebno podpisati pogodbo o zaposlitvi, izredno odločni. »Če ne bomo uspeli z dogovarjanjem, bomo proti podjetjem, ki ne bodo imela pogodb o zaposlitvi, vložili tožbe,« meni predsednik sindikata Janez Kovač. »Menim, da bomo uspeli, saj je osnovni vzrok za neuresničevanje kolektivnih pogodb malomarnost vodenja.«

RENATA FICKO

Gospodarska kronika

Razburljivo, neprijazno, a vendarle optimistično

Sveto odločeni, da želimo živeti v suvereni in neodvisni Sloveniji, smo zakorakali v leto 1991. Veliko neznank je bilo na poti, na katero smo stopili, in grenke izkušnje iz preteklosti so opozarjale, da bo moral biti korak čvrst in klen, če hočemo do cilja. Z veliko večino smo se Pomurci odločili za samostojno Slovenijo, med drugim tudi za to, ker smo v njej videli svojo priložnost, začetek vračanja zgubljenih iluzij.

V novo leto smo stopili z velikimi upi in pričakovanji, čeprav jih je grenil gospodarski sistem, ki je grozil, da se bo vsak čas sesul. Novo leto smo začeli s 60.000 brezposelnimi Slovenci, s številnimi zgubljaj, saj je z rdečimi številkami poslovno leto končala polovica gospodarstva, s stečajem več kot 70 slovenskih podjetij, v katerih je bilo zaposlenih 20.000 delavcev. Pomurska bilanca je podobna slovenski, zasebna in družbena podjetja je zajel plaz stečajev. Spomnimo se samo Panonije, Tehnostroja, Varstroja, Tovarne logistične opreme, 14. oktobra, Line, Indipa ... »Ne beračimo, zahtevamo delo,« so klicali delavci podjetij v stečajih ter od občinskih in republiške vlade zahtevali sanacijo gospodarstva. Izgube pomurskih podjetij so grozile, saj so zdalec presegale akumulacijo, zaradi nje je opešala investicijska dejavnost, leto, v katerega smo stopili, ni obetalo naložb, ki bi zagotavljale preustroj proizvodnje in nove zaposlitve. Jezili so se izvozniki, ki jim je nerealni tečaj dinarja povzročal veliko preglavic in neugodno vplival na rezultate poslovanja.

V začetku leta se je nekoliko zameglil blišče Ajdinih štirih zvezdic v Moravskih Toplicah, ko so povsem po nepotrebnem zaradi velikih ambicij in precejevanja lastnih sposobnosti nastale težave okoli imenovanja novega direktorja. Kaj kmalu pa je postalo veliko pomembnejše spoznanje, da tujih gostov ni. Pa to ne le v Moravskih Toplicah, ampak tudi v Radenci, Lendavi ... Kriva sta bila zalivska vojna in prva znamenja političnega zaostrovanja na tleh nekdanje Jugoslavije. Zapletlo se je tudi v Apačah, kjer Line sicer ni bilo več, ostale pa so težave in 200 brezposelnih delavcev.

DAVČNA ZAKONODAJA PO MERI VLADE NA PLEČIH DELAVCA

Z novim letom smo dobili tudi nove davke. Slovenska država se je odločila za sodobno davčno zakonodajo, precej centralizirano in podobno evropski. »Je že prav, da je davčna zakonodaja tako blizu evropski,« so opozarjali Pomurci, »še bolj prav pa bi bilo, če bi se evropskim standardom približalo tudi naše življenje.« Čez davke so bente delavci, gostinci, ki so menili, da je davčna zakonodaja podrla tisto, za kar so se zavzemali vrsto let, z njo ni bilo zadovoljno gospodarstvo, ki je zahtevalo razbremenitev. V februarju je TPO Radenske podpisala pogodbo o ustanovitvi mešane podjetja s firmo Steinle Pack und Palettentechnik v vrednosti 12 mio DEM. Delež tujega partnerja je 30-odstoten, rezultat pogodbe pa 35-odstotno povečanje prometa in letna realizacija v višini 22 mio DEM. V tem času smo se tudi spraševali, kakšna bo usoda samoprispevkov, ki so si v pokrajini ob Muri pridobili že nekakšno domovinsko pravico. Kasneje se je izkazalo, da ko ni denarja, tudi solidarnost odpove.

20 PODJETIJ V STEČAJU, 2500 DELAVCEV NA ZAVODU

V marcu in aprilu je bilo v stečaju 20 pomurskih podjetij, ki so na Zavod za zaposlovanje pripeljali 2500 zaposlenih. Zavod je tako postal največje pomursko podjetje, saj je združeval že okoli 7 tisoč brezposelnih delavcev. V lendavskem Integralu so delavci pred vrata kar po »kavbojsko« postavili direktorja in mu očitali, da opravlja preveč funkcij naenkrat in da za lastno podjetje nima časa. Nadaljevala se je zgodba o transportni in servisni dejavnosti Avtoradgona, nekoč ponosa radgonskega gospodarstva, ki sta se, sicer življenjsko odvisni druga od druge, medsebojno obtoževali in druga v drugi iskali krivca za nastali položaj.

V časopisih so se pojavili naslovi Umrlo je Pomurje, naj živi Pomgrad ali Odšel je Varstroj. Prišel je MIS in pod njimi članki o programiranih stečajih in agoniji gospodarstva. Vedno bolj oddaljeni so postajali čudoviti cilji v svobodni samostojnosti, dvomov, ki sicer nosijo v sebi smrt, je bilo vedno več, vere življenja pa vedno manj. Z velikim pričakovanjem smo čakali na tuji kapital, zavedajoč se, da uspejo samo tisti, ki se združijo. Italijan Giuseppe Galli je kupil žago iz Radenci, z AR Busom pa je podpisal pogodbo tudi avstrijski podjetnik, ki naj bi postal s 49-odstotnim deležem lastnik družbe, ko bo končan stečajni postopek. Lendavska Nafta pa je postajala vedno bolj zaskrbljena nad lastno usodo in indifernostjo slovenske vlade glede nameravane obnove rafinerije. Moravske Toplice naj bi ločitev z Radensko precej »koštala«. Komisija za delitev premoženja je namreč izračunala, da je skupna vrednost terjatev in zemljišč 19 mio DEM. »Korajžo naj plačajo,« je komentiral generalni direktor Radenske.

SAMOSTOJNOST JE LEPA, ČE SI GOSPODARSKO MOČAN

Nekako tako smo ugotavljali v maju, ko je vojaški poseg v Mariboru že naznanil čas, da gremo v obdobje negotovosti in vojne živcev. Z izbruhom dramatičnih dogodkov na Hrvaškem smo se začeli spraševati, ali ne drvimorda v državljansko vojno. Ugotavljali smo tudi, da se tržnega gospodarstva ne bomo naučili čez noč, da mora politika ponuditi dolgoročno strategijo razvoja na podlagi komparativnih prednosti, ki jih Pomurje ima, sicer pa naj se ne vmešava v gospodarstvo. Radenska je financirala vrtanje v Banovcih, vrtna pa je omogočila toplicam, kjer so se do sedaj srečevali s kroničnim pomanjkanjem termalno-mineralne vode, nadaljnji razvoj. Proizvodnja je stekla tudi v Modni opremi in Pan agri, kjer so mrlično iskali možnosti večjega izvoza, ki pomeni preživetje. V Pomurskih mlekarinah pa so začeli izdelovati surovine za sladoled za Japonce in montirati novo lini-

jo za polnjenje trajnega mleka in smetane v embalažo brik.

UPRAVIČENE BOJAZNI TURISTIČNIH DELAVCEV

Strahovi neuspešne turistične predsezone in sezone, ki je prav tako obetala skromno žetev, so postajali vedno močnejši. Turistični tokovi imajo svojo logiko in jasno je bilo, da letos v Slovenijo tujcev ne bo. Prišel pa je Walter Wolf, se poznal mal za lendavsko Nafto in nakazal možnost sodelovanja. Vrata je v svoji dolgi in uspešni karieri prvič v tem času ob petkih zaprla polnilnica mineralne vode Tri srca, kjer je prodaja zaradi zmanjšane tržišča in 40 odstotkov višjih cen precej padla. Zelo intenzivno pa so se s podjetniškim preoblikovanjem ukvarjali v Mesni industriji Pomurka, kjer so celo trajne presežke delavcev prekvalificirali v ustvarjalni potencial.

Največji poslovni partner Pomurja je Slovenija, so ugotavljali na Območni gospodarski zbornici, saj prodajo pomurska podjetja na slovenskem tržišču kar 60,6 odstotka svoje proizvodnje, v jugoslovanske republike 26 %, izvozijo pa 13,4 odstotka proizvodnje. Zakaj cenijo tuji partnerji bolj slovenske delavce kot blago, pa so se spraševali gospodarstveniki, ko so že počasno zapiranje južnih tržišč dostikrat brez uspeha poskušali nadomestiti na zahodu.

TUJI KAPITAL SE BO SLOVENIJI IZOGNIL

Tankovska demokracija je povzročila turistično katastrofo, v občini Gornja Radgona za 450 milijon din škode, v Ljutomeru za 85 in Lendavi 3 milijone din. V skladiščih Tovarne mlečnega prahu je ostalo 150 ton mleka v prahu, izvozno-uvozni posli so bili ohromljeni. Nafta je tuje poslovne partnerje izgubila, Ajda je bila zaprta, v Radinu pa je bilo gostov za eno nadstropje. Z velikimi naporji je poskušalo pomursko gospodarstvo ohraniti stike s tujimi partnerji, da velika škoda ne bi bila še večja. Posledice vojne je gospodarstvo poskušalo mrlično odpravljati, kar pa ni pomagalo Platani, ki je po desetletni agoniji konec julija prišla v stečaj.

Dobili smo bitko, ne pa tudi vojne. Ta se na gospodarskem področju šele začne. Zaman so bile zahteve gospodarstva, da naj vlada oblikuje gospodarski kabinet, ki bo skrbel za preživetje po vzorcu tistega, vojaškega. Bleščeča vojna zmaga je namreč le za trenutek zameglila in oddaljila težave, ki so nas čakale na gospodarskem bojišču. Napovedovala se je vojna na Hrvaškem, največjem poslovnem partnerju slovenskega gospodarstva. Vedno bolj so zaradi tega postajali zaskrbljeni v Elradu, Agromerurju, Mesni industriji, Nafti, Radenski ... Sam pa je v težave zahredel Projektni biro.

Gospodarska prizadevanja so zelo motili tudi dogodki v parlamentu, kjer vroča tema vročega poletja nikakor ni mogla dobiti svojega epiloga. Seveda so to lastniški zakoni, ki jim je gospodarstvo pravilno pripisovalo celo večji pomen od ustave in zato opozarjalo na pomanjkljivosti. Za svojo Muro so se zbrali krojači in šivilje in za svojo Pomurko mesarji. Po pravico so hodili celo v Ljubljano.

MOČ DRŽAVE SE MERI Z GOSPODARSTVOM

Kljub temu spoznanju pa je težava slovenskega gospodarstva v tem, da se ga premalo lotevamo. Velike težave — izguba YU-trga, povečano YU-tveganje, zadržanost tujih poslovnih partnerjev, grožnje NBJ, obubožno bančno okolje, ki ni sposobno servisirati niti samega sebe, kaj šele gospodarstvo, so bili očitno »Premajhni« problemi, da se bi jim vlada bolj posvetila. V senci vseh teh težav so ostali tudi nekateri jubileji, obletnice tovarn, ki se jih ni za sramovati, vendar po tej vojni res nič ni več tako, kot je bilo.

DENARNA OSAMOSVOJITEV

Z 8. oktobrom se je iztekel rok moratorija, določen z Brionsko deklaracijo, ki je v Slovenijo sicer prinesla mir, je pa to tudi njena edina vrednost. Slovenija se je od Jugoslavije poslovila. Pasti in slasti gospodarskega osamosvajanja so podjetja različno občutila. Tista, ki so bila usmerjena na južna tržišča, so se zaradi blokade blagovnih in denarnih tokov, ki jih je prinesel tolar, znašla v velikih težavah. Zaradi tečaja se je bolj godilo izvoznikom. Vendar ne za dolgo. S 15. novembrom je Evropska skupnost uvedla gospodarske sankcije za jugoslovanske republike in pri tem Slovenije ni izvzela. Samo Mura bi bila ob 2 milijona DEM mesečno, če bi ukrepi bhveljali. Ukrepi sicer niso obveljali, vendar v celoti tudi ukinjeni niso. Še vedno je zaradi njih močno prizadeta Mesna industrija Pomurka.

TEŽAVE PA SE NADALJUJEJO

Tudi december ni bil prijaznejši mesec. Čeprav v velikem pričakovanju mednarodnega priznanja težave v gospodarstvu niso nič manjše. Kritično je v Elradu, usoda Avtoradgona je v rokah upnikov, turistična podjetja končujejo poslovno leto z rdečimi številkami. Radenska je v kleščah nemškega dolga. Številna nova podjetja, zrasla iz stečajnih postopkov, imajo podobne težave, kot so imela stara, neuspešna. In kar je najbolj tragično in najbolj vznemirljivo — število delavcev na Zavodu za zaposlovanje se povečuje.

Vendar ob izteku starega, prelomnega leta, sklenimo ta zapis z optimizmom. Verjemimo v mlado državo Slovenijo, kajti dvom nosi v sebi smrt, vera pa življenje.

RENATA FICKO

Še vedno zanimiv

EGON CONRADI-človek, ki se je zadnje desetletje najpogostejše pojavljal v sredstvih obveščanja, saj je bil na čelu enega največjih turističnih gigantov: KOMPAS Jugoslavije; človek, ki brez dlake na jeziku govori o svoji preteklosti, tudi o tridesetletnem delu v kontraobveščevalni službi; človek, ki samozavestno izjavi, da se ne boji prisluškovanja, saj je še vedno zanimiv tudi za sedanjo vlado; človek, ki ga Kompasovi »fantje« ob pomembnejših poslovnih srečanjih še vedno kličejo na pomoč.

Egon Conradi je tudi človek, ki je svoja otroška leta preživel v Premurju. Oče je bil sicer doma iz Štetenberga, vendar je kot Meistrov borec 1919 leta lahko izbiral med graničarsko, žandarsko in finančno službo. Odločil se je za slednje ter za prekmursko Goricko, kjer je spoznal tudi bodočo ženo. »Pekovo« hči od Grada. 1925 leta se je v zelo skromni hišici v Kuzmi na Gorickem rodil sin Egon. Naslednje službeno mesto očeta je bil ravninski kraj Beltinci, kjer je Egon obiskoval osnovno šolo.

Otroška leta ste preželi v Kuzmi in Beltincih — česa se še spominjate?

»Vem, da smo se vsako leto s starši kregali, kdaj bomo lahko začeli hoditi bosi! Nekako aprila smo začeli hoditi bosi in tako skoraj celo leto. Revščina je bila velika. Pretepali smo se z Bratončarji, ki so tudi hodili na beltiško šolo, in občudovali starejše fante, ki so začeli takrat igrati nogo igro, ki se ji je reklo »fudbal«. Najbolj sem bil prevzet nad spretnostjo Horvatovega Lajčija, gostilničarjevega sina, ki je brnil žogo najvišje v zrak. Za nas je bila to takrat senzacija. Občudovali smo tudi prve avtomobile s polnimi gumami; enega takih je imel gostilničar in mesar Zemljčič, ki je imel gostilno tam na vogalu, kjer je danes Zvezda. Kaj sem si želel postati? Nisem razmišljal v tej smeri, vem pa, da so me najbolj navduševali poklici zdravnika, učitelja in vaškega šefa žandarmerije.«

Že pred drugo svetovno vojno ste živeli v drugih jugoslovanskih republikah, pa tudi kasneje ste živeli več v Beogradu kot v Sloveniji?

»Ja, res je. Uradniško življenje je bilo včasih podobno ciganskemu. Iz Beltincev smo se preselili v Logatec, kjer je oče kot zelo napreden človek — 1937. leta volil opozicijo. To je bila takrat velika pregreha, pa tudi neke vrste predznost. Še istega dne je bil premišljen v Plevlje na Sandžak. Z mano sva šla za njim, na srečo pa je ta eksodus trajal le leto dni — oče si je namreč uspel izboriti delovno mesto v Sloveniji, čeprav le v »kazenskem« Kočevju. Tu je bila zelo močna nemška-turška večina in prav tu sem se kalil v nekakšnem pozitivnem patriotizmu. Ko se je začela vojna, je bila moja odločitev povsem normalna. Hodil sem v gimnazijo, bil več let zaprt, v začetku 1942 leta poslan v nekaj taborišč v Italiji, od koder sem se vrnil po italijanski okupaciji in odšel v partizane. Kot partizan sem vendar od Kočevja, Bele Krajine, pa do Mure in Pohorja.

In tako me je kot mladega fanta doletelo, da sem bil pritegnjen v varnostno-obveščevalno službo in ostal v tem poklicu obveščanja in kontraobveščanja do 1974 leta. V začetku 50. let sem delal tudi v Murski Soboti in mislim, da sem tukaj zapustil soliden vtis. Prišel sem po ukaz zveznega sekretariata za notranje zadeve z nalogo zbirati informacije o sovjetskih in madžarskih vojaških premikih — govorim seveda o času totalne zamrznitve odnosov z vzhodnoevropskimi državami.«

Vaš odhod iz Beograda je bil povezan s sporom oziroma na sprotnost zveznega sekretarja. Kaj se je v resnici zgodilo?

»Povezano je bilo s študentskimi nemirji v letu 1968. Takrat sem bil po pomembnosti drugi ali tretji po vrsti in sem močno nasprotoval represivnim ukrepom. Menil sem, da si morajo študentje pač »izduvati dušo«, in da se bodo demonstracije končale v soboto, ko se bo začela nogometna tekma Partizan: Crvena Zvezda. Tako se je tudi zgodilo, toda sekretar mi mojega povsem nasprotnega stališča ni nikoli odpustil. Za vsako ceno me je hotel že pri 40. letih upokojiti. Poleg tega je prišlo tudi do močnega konflikta, ker so želeli oblikovati poseben močen odred zvezne policije, ki bi delovala kot nekakšen »ekspedicijski zbor« v tisti republiki, kjer bi prišlo do nemirov. Pojasnjeval sem jim, da po Brionskem plenumu iz 66. leta, ko se je začelo večje osamosvajanje republik, to ne bodo enostavno sprejeli, najmanj pa v Sloveniji. Potem sem se vrnil v Slovenijo in bil podsekretar v tistih znanih Kavčičevih časih, dokler me konec leta 1973 ni poklical k sebi predsednik Marinc in rekel, da morajo vsi tisti, ki so ... pod Rankovičem imeli kakšno posebno funkcijo, oditi počasi iz te službe. Tako sem dobil mesto glavnega direktorja PTT, pri tem

pa mi je pomagal prejšnji direktor, moj prijatelj Joško Gerbec.«

Biti direktor v tako velikem in pomembnem podjetju, kot je PTT, verjetno ni bilo lahko?

»Biti direktor v takem podjetju je bilo zame zelo težko, saj sem se prvič srečal z ekonomijo. Imam pa eno dobro lastnost: da se primem knjige, da poslušam in hodim po svetu z odprtimi očmi. Po dveh letih pa sem ugotovil, da se nečesa vseeno ne bom naučil telefonije in vsega kar je s tem zapletenim sistemom povezano.«

Kako ste potem presedlali s počitnic na turizem?

»To pa je spet posebna pravljica. Ta moja »buntovniška« doba me je zasledovala še naprej, saj zvezni minister ni mogel »pojesti«, da me je Slovenija dobesedno prevzela in mi dodelila relativno visoko funkcijo. To je imel za kľofuto njemu osebno; moram reči, da se je potem ves čas rovarilo proti meni ... vendar je to posebno poglavje mojega življenja o katerem ne želim govoriti.«

Kaj je bil Kompas 1977. leta?

»Tja sem prišel po tistem strašnem razdejanju podjetij s politiko tozdog. Imeli smo izrpljujoče razprave o tem, koliko tozdog naj Kompas sploh ima. Na koncu smo pristali na 18 tozdogov in 800 zaposlenih — tozdog v Postojni je imel le 18 delavcev. Kasneje smo imeli le 10 tozdogov, kljub temu pa smo se močno razvijali, saj smo z 80 poslovalnic prišli na številko 320 in mrežo, ki je pokrivala celotno Jugoslavijo. Želeli smo razviti Kompas kot veliko mednarodno podjetje, če pa hočete to postati, morate biti najprej dober in močan v lastni državi. Že takrat, ko sem prišel, je bil Kompas nosilec Hercove licence, poleg tega pa je razvil tudi sistem na vseh mednarodnih mejnih prehodih ter hotelsko verigo z 28 hoteli. Število zaposlenih se je povečalo na 4500.«

Približno eno leto ste že upokojeni, kljub temu pa se verjetno še vedno zanimate, kako gospodarstvo v Kompas. Kaj menite o razpadu giganta?

»Kako bi rekel ...? Prvič je to tema, v katero se ne želim preveč vpletati — jaz sem penzionist. Še vedno vidim priložnost, da se ti razdružen deli Kompas ponovno srečajo na eni zvezi, kjer ne bo drugega skupnega kot ime. Zanimivo je namreč to, da se prav nobeden temu imenu noče odpovedati, ampak so vsi še naprej ostali Kompas. Zdaj bi bil potreben nekakšen impulz — kajti ta servis na mejah ima že značaj državne službe — da bi kdo z vrha republike fante poklical k sebi in rekel: dajte to zadevo razumno speljat! Osnova je lahko sporazum ali pogodba, le da bosta skupna ime in propaganda.

Te splošne razmere v turizmu v Jugoslaviji so podobne veliki naravni katastrofi in takim katastrofam se po navadi ne more nihče umakniti. Tako je tudi v

primeru Kompas. Kompas je sedaj podoben veliki, dobro grajeni hiši, ki pa je obdana z naraščajočo vodo. Veste, kako je s poplavi — dokler je v kleti, jo izčrpavajo, ko pride malo više, se ljudje preselijo v prvo nadstropje, lahko pa se tudi zgodi, da ta voda izpodje temelje hiše. Imam občutek — nimam sicer zanesljivih informacij — da so se fantje zavedali nevarnih razmer, se modro izognili morebitnim zapletom ter ustanovili mešana podjetja v Dubrovniku, Istri itd. Seveda pa so za normalizacijo razmer v turizmu potrebni turisti. Ko bo vojna končana, bo Hrvaška še naprej zanimiva tudi za Kompas, kajti Jadranska obala je pač Jadranska obala. Toda kaj? Čeprav bo uradno mir, pa se jaz bojim gverilskih nemirov, maščevanja malih skupin, ki bodo iskale tiste, ki so jim koga ubili. Kajti mi smo še vedno pleme, ki deluje po principu zob za zob in oko za oko!«

Vi ste bili praznopravni tipičen Jugoslovani: delali ste več let v drugih krajih Jugoslavije kot v Sloveniji, žena je Srbkinja, ki živi v Beogradu, ena od dveh hčera poučuje na Japonskem ... S kakšnimi občutki spremljate vse to nenormalno dogajanje v razpadajoči Jugoslaviji?

»Jaz sem se prepričal o tem, kako pomembno je, da človek ne postane žrtev medijske vojne. Medijska vojna poteka, to vemo vsi, in kakor hitro sprejemaš le enostranske informacije, lahko hitro ... Moja filozofija je naslednja: v drugi svetovni vojni smo se borili proti ustašem, proti četnikom in proti beli gardi. Za nas so to bili fašisti. Moj odnos tako do enih kot do drugih je ostal odnos partizana do teh skrajnežev, ne glede na to, kakšna bo konec koncev ureditev tega prostora. Eno je gotovo: kot razumen človek ne vidim — res ne vidim, čeprav sem še pred šestimi meseci drugače mislil — možnosti za skupno življenje. Ne vidim več šans za skupno življenje na prostoru, kjer si meji dve tako nasprotujoči si skupnosti kot so Hrvati in Srbi. Po drugi strani pa tudi te zantagonirane skupine vedo, da bo vsaka meja še desetletja strašno rezala v živo meso.«

Kako vse to vpliva na turizem?

»Mi zdaj govorimo na vse pretege, da imamo vsega skupaj 140 do 180 milijonov nemških mark deviznih rezerv, da imajo banke v komercialnih bankah nekje 230 milijonov mark, da pa potrebujemo kot nujno injekcijo za preživetje našega gospodarstva okrog 800 milijonov mark. Zdaj pa glejte: po eni metodologiji je turizem vsako leto prinašal Slove-

niji okrog 500 milijonov dolarjev, če vzamemo Sirsetov multiplikativni faktor, potem je turizem prinašal milijardo in 400 milijonov dolarjev neto deviznega priliva. To se pravi, da bi morala vlada zelo resno razmišljati, če ni to ena izmed lukenj, skozi katero bi se dalo relativno hitro obogatiti devizne rezerve. Jaz trdim, da nam to ne bo uspelo niti z železarstvom, niti z elektroenergetiko in niti z lesno industrijo. Treba pa je biti zelo previden, koliko trošiti, kajti tujina še vedno ne dela dovolj jasnih razlik med Slovenijo in ostalim jugoslovanskim prostorom.

Če pa se že odločamo za nekakšen marketing, potem dajmo to narediti za veliko noč! Takrat se namreč po navadi že lahko prognozirata, kakšna bo sezona. Če bi se vsi skupaj takrat močno potrudili, in če bi se seveda razmere umirile, bi še lahko kaj imeli od te glavne turistične sezone.«

Kaj naj bi torej naredili za veliko noč?

»Naredili naj bi: v to akcijo VELIKA NOČ bi moralo biti vključeno celotno slovensko izvozno uvozno gospodarstvo. Strinjam se s konceptom, da se celotna promocija slovenskega turizma vodi iz enega centra: tudi to našo borbo za samostojnost lahko izkoristimo v turistične namene, da se bodo ljudje iz »firbca« prišli k nam kopat ali narediti eno turo skozi našo deželo. In takšen turizem bi moral ponujati predvsem bližnjim avtobusnim prevoznikom, kajti velike turoperatorje ne zanima Slovenija in tveganje, ki je z njo povezano. Računati moramo na zasebne avtobusne prevoznike, jim nuditi primerno ceno, dobro kakovost, potrebno pozornost ... S temi bi lahko razgibali naš turistični trg!

Drugo: sprejeti bi morali politiko MALE RIBE — DOBRE RIBE! To pomeni, da moramo biti v naših apetitih razumni. Če se bomo borili le za maksimum — torej da moramo že prihodnje leto zaslužiti toliko kot v najboljših

ših turističnih časih, potem verjetno ne bomo uspeli. Moramo se usmeriti na detajle — veliko vlogo lahko tukaj odigra tale obmejni pas. Na primer prekmurski obmejni pas slovi po dobrih gostilnah. Mislim, da bi se tisti, ki danes na vrhu planirajo tole globalno turistično propagando, morali enkrat spustiti na raven 10 ali 15 najboljših gostiln in se z njimi dogovoriti, kako se bodo obnašali do tujih gostov.«

Imamo torej nepravde vabe ali vabe za prevelike ribe?

»Tako je! Naslednja zadeva: ogromno se potuje vse od Kučana navzdol. Jaz mislim, da bi veliko pomagal en pameten poziv — vljudo povabilo — da pride kdo od teh tujih partnerjev ali kakšen član njihove družine, kakšen ugleden novinar ali veliki umetnik, k nam na dopust, ki si ga bo seveda sam plačal. Da se razumemo: ne v reprezentančnih hotelih, niti ne s posebnimi programi ... saj veste, kako znamo mi včasih protokolarno vse urediti, potem pa nam hodijo gostje po tistih hotelih s plastičnimi vrečkami za malico. To ni prava propaganda. S kakšnimi zelo konkretnimi prijemi, v katere pa je treba prav tako nekaj vlagati, bi se dalo marsikaj zbuditi.

Vsaj dokazali bi, da se pri nas ne strelja, da je pri nas varno, čeprav na nekem relativno majhnem prostoru.«

Imamo sploh kakšen imidž slovenskega turizma?

»Nimamo ga še! Veste, v to je bilo vloženo ogromno truda, vse od lipovega lista in tiste parole ... toda jaz sem vedno govoril, da je to predvsem propaganda za naše domače ljudi oziroma šola za ljudi, če rečemo turizem smo ljudje ali dežela prijaznih ljudi. Vedno sem govoril, da je olepševanje kraja samo zaradi prihoda stotih turistov med glavno turistično sezono, zgrešeno. Ali vi in jaz ne želiva živeti v lepi in čisti vasi vse leto? Zato tudi na turistični zvezi neprestano govorim — pa izgleda, da me ne razumejo dobro —, da bi morali razne turistične organizacije preimenovali v olepševalna društva, ki bi skrbela za to, da bi se v marsikateri vasi popravili potrdi plotovi, popravile kapelice, pol podrtje hiše ... V tej pokrajini ob Muri je opazen velik napredek! Tu se čisti, kosi, sadi rože, pa ne zaradi turistov, ampak

zaradi nas, da živimo v lepem okolju. In potem vedno govorimo o pripravi na turistično sezono ... ja kakšne priprave?«

Kakšna bo potem naloga te centralne turistične promocije, ki bo organizirana v okviru vlade ali gospodarske zbornice?

»Po mojem, bi morala inventivno prisluhniti takšnim drobnarijam, o katerih sva govorila — v sedanjih razmerah vsaj. Potem pa so tu razni mednarodni sejmi, recimo berlinski ITB, kjer je prava džungla standov, kjer vidite Francijo, ki se simbolno predstavlja z eno najbolj značilno francosko restavracijo. In potem je bil tam po navadi tudi nek jugoslovanski paviljon, kjer je bila glavna stvar sklepni sprejem, na katerem so vsi poizkušali, kakšni so čevapčiči, spečeni iz berlinskega mesa ... No, skratka takšnih ITB-jev, na katerih bi morali biti prisotni, je najmanj deset, vsak pa stane najmanj 150 tisoč mark. Pa domača kriza? Pri nas pa govorijo o proračunu preživetja! Le kdo bo iz tega proračuna dal milijon mark za turistično propagando? Se pa da ogromno narediti s pomočjo ustne propagande — eden iz Gradca ali Trsta pove v krogu prijateljev, kako je bil zadovoljen pri Rajhu ali na večerji v Izoli, pa bo drugič prišla tudi tista skupina. Sicer pa se Slovenija lahko nedvomno predstavlja z zdravilišči, čeprav je tu že velika konkurenca. Drugo, kar bi bilo zanimivo, so avtobusni izleti skozi Slovenijo — torej razni dvo ali trodnevni izleti.«

Nas mednarodni prometni tokovi ne bodo zaobšli?

»To se lahko zgodi. Takšno novo povezavo z jugom delajo preko Budimpešte. Čeprav tega ne čutimo, je Slovenija še vedno blokirana. Če bo kdo v tujini bral, da so neke v Sloveniji vrste ali zapore na cesti, ne bo šel sem, pa čeprav v resnici sploh ni tako. Na zahodu obstaja veliko zanimanje za vzhodne države, na primer Praga in Budimpešta sta ta čas najbolj željena cilja potovanja. Mi imamo na tleh tudi celotno aviokompanjo, toliko in toliko smo dolžni svetu ...«

Ste veseli, ker ste že upokojeni?

»Nisem vesel, ker nihče, ki gre v penzijo, ni preveč vesel. Sem namreč še vedno v nekem prehodnem obdobju, ko iščem identiteto tega upokojenega življenja. Verjetno bom čez določen čas, ko se bom naveličal tega pohajkovanja, začel pisati.«

Lani ste izjavili, da vaša upokojeitev ni povezana z gonjo proti rdečim direktorjem — trdite danes enako?

»Veste kaj: moramo biti objektivni. Jaz sem imel v življenju takšne funkcije, da je povsem naravno vedno predpostavljati, da sem kot nosilec določenih tajnih podatkov iz preteklosti, lahko za novo tovarišijo vedno interesanten. Vendar pa se zaenkrat ne morem nič pritoževati. Če pa mi morejo prisluškovati na telefonu, je to njihov problem in ne moj. Nimam slabe vesti!«

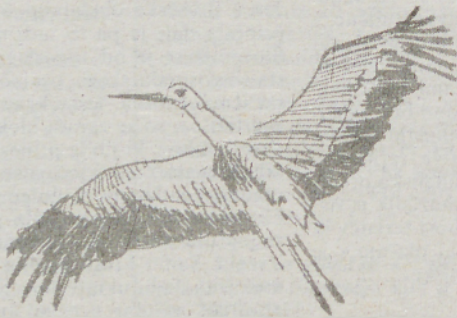
BERNARDA B. PEČEK

PIKO

MEDNARODNO
TURISTIČNO
PODJETJE
Veščica d.o.o.

Veščica 52, 69000 Murska Sobota
Tel.: 069-22 240

Srečno 1992!

V ponedeljek, 6. januarja, ob 10. uri začnemo delati v naši novi turistični poslovalnici v VEŠČICI 52 pri Murski Soboti.

- Delovni čas: od 8. do 11. in od 16. do 18. ure.
— Izleti doma in v tujino — organizacija strokovnih in maturantskih izletov — rezervacije v smučarskih središčih Slovenije, zdraviliščih, obmorskih letoviščih ...
- Snemanje z videokamero (maturantski plesi, poroke, birme, krst ...)

ŠPORTNA KONFEKCIJA
Brunec Miha
Dokležovje 166, 69231 Beltinci
tel.: 069/42 311

Želimo vam srečno novo leto 1992!

Družba za transportne storitve AR TRANS v stečaju G. Radgona, Ljutomerska 29, objavlja po sklepu stečajnega senata temeljnega sodišča v M. Soboti

JAVNO DRAŽBO

1. tovornega vozila Mercedes 12/13-42, leto izdelave 1979, izklicna cena 5.743,00 SLT, nevozen
2. tovornega vozila Mercedes 12/13, leto izdelave 1978, izklicna cena 5.743,00 SLT, nevozen
3. tovornega vozila Mercedes 12/13, leto izdelave 1977, izklicna cena 71.099,00 SLT, nevozen
4. tovornega vozila TAM 125 K, leto izdelave 1974, izklicna cena 134.120,00 SLT, nevozen
5. tovornega vozila TAM 130 T 10 K, leto izdelave 1980, izklicna cena 177.974,00 SLT, nevozen
6. tovornega vozila TAM 130 T 11 B, leto izdelave 1984, izklicna cena 5.743,00 SLT, nevozen
7. tovornega vozila TAM 130 T 11 B, leto izdelave 1985, izklicna cena 430.150,00 SLT, nevozen
8. tovornega vozila TAM 190 T 15 BLS, leto izdelave 1985, izklicna cena 274.914,00 SLT, nevozen
9. tovornega vozila TAM 190 T 15 BLS, leto izdelave 1984, izklicna cena 49.160,00 SLT, nevozen
10. tovornega vozila TAM 190 T 15 B, leto izdelave 1985, izklicna cena 292.842,00 SLT, nevozen
11. tovornega vozila TAM 190 T 15 B, leto izdelave 1986, izklicna cena 322.615,00 SLT, nevozen
12. avtodvigala Tatra Z 148 PP7, leto izdelave 1978, izklicna cena 1.185.929,00 SLT, nevozen
13. prikolica Itas P-14 PAL, leto izdelave 1984, izklicna cena 67.193,00 SLT, nevozna
14. prikolica Itas PP-16 PAL, leto izdelave 1985, izklicna cena 106.570,00 SLT, nevozna
15. prikolica Tehnostroj, leto izdelave 1981, izklicna cena 26.372,00 SLT, nevozna

Javna dražba bo 10. 1. 1992 ob 9. uri v prostorih AR Transa Ljutomerska 29, G. Radgona. Ogled in plačila varščin v višini 10 % izklicne cene bo istega dne od 8. do 9. ure. Pravico do udeležbe imajo vse družbene pravne in fizične osebe. Izdraženi znesek mora plačati kupec v petih dneh, sicer varščina zapade. Vse navedene stvari prodajamo po sistemu videno — kupljeno in po prevzemu ne odgovarjamo za reklamacije.

Z mojstrskimi kmetijami v Evropo

Če želimo v Evropo, se moramo prilagoditi evropskemu načinu življenja in dela. To velja za vsa področja, tudi za kmetijstvo, ki smo ga pri nas predolgo gradili na realističnih osnovah. Temu je bilo prilagojeno tudi izobraževanje kmetijcev, saj so dijaki in študentje kmetijskih šol v glavnem spoznavali le družbeni sektor kmetijstva. Šele pred nekaj leti je obveljalo spoznanje, da je prihodnost našega kmetijstva v zasebnem kmetijstvu, zato so se odločili, da zahodnoevropskemu vzoru prilagodijo tudi izobraževalne programe.

Od 190 tisoč kmetij, kolikor jih je ta čas v Sloveniji, so izbrali okrog 300 najboljših in jih vključili v izobraževalne programe.

Gre za takoimenovane mojstrske kmetije, ki se po proizvodnih rezultatih uvrščajo v sam vrh, na njih pa dijaki in študentje opravljajo delovno prakso. Po besedah mag. Milana Erjavca, dekan Višje agronomske šole v Mariboru, ki je v Sloveniji nosilec tega izobraževalnega programa, pri izbiri mojstrskih kmetij niso upoštevali izključno le proizvodnih rezultatov, pač pa tudi opremljenost in urejenost kmetij ter njihovo pripravljenost, da sprejmejo medse študente in diake.

Študentje med prakso preživijo na izbrani kmetiji dvakrat po

deset dni, v tem času pa se seznanjajo z vsemi deli in spoznavajo življenje na kmetiji. Cilj in želja organizatorjev tega izobraževalnega programa je, da bi se študentje v tem času dejansko živeli v novo okolje, v tem času pa naj bi prevzeli tudi vse navade in običaje kmetije.

Skozi tovrstne oblike izobraževanja so šle zdaj že tri generacije študentov, okrog 250 jih je bilo na različnih kmetijah in anketa, ki so jo napravili med njimi, je dala presenetljive rezultate. Če je še pred samo prakso 90 odstotkov študentov izjavilo, da bi se po končanem šolanju zaposlili, so po opravljeni praksi mnenje spremenili. Kar 90 odstotkov jih je namreč po opravljeni praksi pokazalo željo, da bi bili pripravljeno delati na kmetijah, ki bi bi-

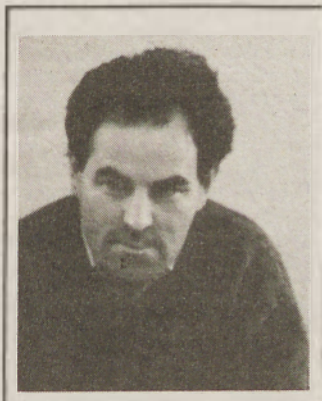
MARIJA VRŠIČ: Prihajam iz povsem drugačnega okolja in v začetku me je bilo nekoliko strah, saj nisem vedela, kam bom prišla. Takoj po prihodu na kmetijo Šonajevih pa sem spoznala, da je bil strah odveč, saj so me lepo sprejeli in med njimi se počutila povsem domače. Doma sem iz Mežice, imamo sicer kmetijo, vendar večjih izkušenj z delom na kmetiji doslej nisem imela. Obiskovala sem namreč srednjo pedagoško šolo in na kmetiji nisem veliko delala. Zdej sem v 2. letniku Višje agronomske šole in po končanem študiju bom ostala na kmetiji. Res, da naša kmetija ni velika, vendar si bom s šolanjem pridobila ustrezno znanje in z različnimi dopolnilnimi dejavnostmi se bo tudi na naši kmetiji dalo živeti.

ANDREJA MAROLT: Obiskujem 2. letnik Višje agronomske šole v Mariboru in tudi jaz sem bila v negotovosti, kam bom prišla na prakso. Pri Osterčevih pa me lepo sprejeli in počutila se kot doma. Doslej ljudi in navade tukaj v Prlekiji nisem poznala, sem se pa hitro zvičela in mi je prijetno. Opravljam vsa dela, ki jih je potrebno opraviti na kmetiji in lotim se prav vsakega. Vstajamo zjutraj ob šestih, gremo v hlev, kjer sta krmljenje in molža, dopoldne postorimo kaj zunaj, če je delo, ali pa opravljamo hišna opravila. Potem je tu kuhanje, pospravljanje, popoldne pa spet krmljenje in molža. Zvečer se zberemo ob televizorju ali pa se pogovarjamo. Veliko se družim z njihovo hčerko, ko pride popoldne iz šole in resnično mi ni dolgčas. Sem s kmetije, zato mi delo na kmetiji ni tuje. Za službo po končanem šolanju slabo kaže in verjetno bom ostala kar na kmetiji. Stike z Osterčevimi pa bom seveda ohranila.

MAG. MILAN ERJAVEC: Moram reči, da so mojstrske kmetije s tem, ko so sprejele na prakso študente, prevzele tudi veliko odgovornost, saj sodelujejo pri sooblikovanju osebnosti mladega človeka. Žal pa jim razen moralne podpore ne nudimo veliko. Za mojstrske kmetije je ta naziv le priznanje, da sodijo med najboljše v Sloveniji. Kot sem že dejal, je kmetij, ki bi si zaslužile ta laskavi naziv, gotovo čez tisoč, seveda za posamezne nivoje izobraževanja. Dosedanje izkušnje kažejo, da smo pri izbiri kmetij imeli srečno roko, saj kakšnih posebnih težav niti z njimi, niti s študenti nismo imeli. Dobro so se »ujeli« in med mnogimi so se spletle tudi trajnejše vezi, saj se študentje tudi po končani praksi vračajo na kmetije, si dopisujejo in ohranjajo stike.

MIRKO ŠONAJA: Naša kmetija je letos sprejela že tretjo generacijo študentov in moram reči, da sem prav prijetno presenečen. Preden smo dobili na prakso prvega študenta, sem bil mnenja, da od mladega človeka ne morem veliko pričakovati, pa sem se uštel. Študentje so na našo kmetijo prišli s precejšnjo mero znanja, ki so si ga v praksi samo še dopolnili. Res je, da k nam prihajajo v glavnem dekleta, saj se na kmetiji ukvarjamo še s turizmom in dekleta so za ta dela bolj pripravna, saj je goste potrebno postreči in pripraviti hrano. Ukvarjamo se tudi z živinorejo in dekleta so se dobro zvičela tudi v delo v hlevu in na sploh v vsa opravila, ki jih je potrebno postoriti. Da so našo kmetijo izbrali za mojstrsko, je za nas priznanje in tudi v prihodnje bomo študente še sprejemali na prakso.

ALOJZ OSTERC: Na praksi na naši kmetiji so se zvrstili že dijaki srednje kmetijske šole in fakultete, zdaj pa je pri nas študentka Višje agronomske šole. Z vsemi smo bili zadovoljni in tudi Andreja se je lepo zvičela. Prizadevamo si, da bi se študentje pri nas počutili domače, delajo pa vsa dela, ki jih je potrebno opraviti na kmetiji. S svojim delom in rezultati se moramo dokazovati in upravičiti zaupanje, ki smo ga dobili, ko so nas izbrali za mojstrsko kmetijo. Doslej nobenih nespornostov s praktiki ni bilo, je pač tako, da se mi moramo prilagoditi njim oni pa tudi nam. In če je to sodelovanje dobro, potem tudi vezi ostanejo.

le tako organizirane in opremljene, kot so mojstrske kmetije.

Seveda je kmetij, ki bi si zaslužile naziv mojstrske, v Sloveniji veliko več. Po besedah Milana Erjavca jih je gotovo čez tisoč in med njimi je veliko takih, ki se lahko uspešno kosajo s podobnimi kmetijami v zahodni Evropi.

Tam so sicer kriteriji za določanje mojstrskih kmetij nekoliko drugačni, saj ta naziv kmet lahko pridobi le, ko opravi določene dodatne oblike izobraževanja. Tudi pri nas skušajo tem kmetijam ponuditi vsaj nekaj, zato občasno pripravljajo strokovne izlete v tujino, kjer obiščejo mojstrske kmetije, skušali pa jih bodo vključiti tudi v najrazličnejše oblike dopolnilnega izobraževanja. Iščejo novo vsebino in obliko, vendar takšno, da bo za kmetje sprejemljiva, saj nočejo biti vsiljivi.

Tekst in fotografije: LUDVIK KOVAČ

Pomanjkljivosti, bolezni in napake vina

Kemični postopek razkisanja opravimo tako, da delu vina odvzamemo skoraj vso kislino in ga nato pomešamo z nerazkisanim vinom. Če želimo znižati titracijske kisline za 1 g/l, dosežemo to tako, da dodamo na 100 l vina 67 g hidrogena karbonata. Od že omenjene firme ERSLOH je na razpolago posebna sol za razkisanje, imenovana Neocitric. Odvisno od količine vina in od željenega znižanja kisline preračunamo in odtehamo potrebno količino sredstva. Sredstvo raztopimo v manjši količini mošta ali vina. Nato s počasnim dodajanjem ob stalnem mešanju dodamo to razkisanino v željeno posodo. Ob razkisanju moramo mešati tako dolgo, da se izvrši vsa reakcija. V reakciji razkisanja se tvori vinski kamen. Reakcija je v celoti končana v nekaj tednih.

Če želimo razkisanino vino ustekleničiti, moramo razkisanino vsaj dva meseca pred stekleničenjem.

Znano je, da je kislina v vinu dober konzervans. Zato moramo vedno dobro premisliti, preden se odločimo za razkisanje. Ob razkisanju je mnogo bolj prizadeta dragocena vinska kislina, zato

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

lahko nestrokovno razkisanje močno poslabša kakovost vina. Pri nas se bomo glede na okus in na način porabe vin v mešanici z mineralnimi vodami za razkisanje kot poseg za odpravo pomanjkljivosti odločali le izjemoma.

BOLEZNI VINA

Številne negativne bolezenske spremembe, ki jih v praksi pogosto srečujemo, so različnega izvora. Lahko izhajajo že iz osnovne surovine, iz grozdja. Bolj pogosto pa se pojavljajo zaradi zakasnelih in nestrokovnih posegov med nego vina v kleti. Pojavijo pa se lahko tudi kasneje, pri že odnovevanem vinu v prometu, v trgovini ali gostinstvu.

Najpogostejši vzroki bolezni vina so okužena posoda in neustrezno okolje, v katerem se vino neguje. Povzročitelji negativnih sprememb so lahko zdravstveno stanje grozdja ter napake pri predelavi grozdja, negi mošta ali mladega vina.

Nastale razmere lahko povzročijo, da se spremenijo videz in organoleptične lastnosti vina. Pri hujših spremembah barve in motnosti lahko celo prihaja do sprememb kemične sestave vina. Te bolezenske spremembe lahko tako spremenijo vino, da postane celo neuporabno. Takim vinom pravimo, da so **bolna**.

Nekateri avtorji trdijo, da je bolno lahko samo živo bitje, kar pa vino ni, zato bi bil bolj primeren izraz, da je vino normalno ali pokvarjeno. Pri nas se navadno uporablja beseda bolno vino. Ta izraz bomo uporabljali tudi mi.

Za bolezni vina moramo poudariti, da so bakterijske narave, in zato se zaradi nepredvidnosti lahko prenašajo na zdravo vino. Mnogokrat je kletar sam kriv, če se vino pokvari.

Povzročitelji bolezni vina so v glavnem bakterije in nekatere kvasovke. Spremembe, ki jih povzročajo negativne drobnosti, lahko bolj ali manj vplivajo na kemijsko sestavo vina. Bolna vina imajo nenormalno kemijsko sestavo in analitično se povečajo nekatere vsebnosti vina, hlapne kisline, maslena kislina itd. Lahko se tudi zgodi, da se nekatere sestavine celo zmanjšajo. Pojavi se lahko zmanjšanje vinske kisline ali glicerina.

Bolna vina ne spremenijo samo kemijske sestave, ampak se spremenijo tudi videz in organoleptične lastnosti vina. Zaznavne so tudi spremembe v barvi, vonju in okusu. Po videzu so navadno bolj motna, imajo spremenjeno barvo, so tujega, ne vinskega vonja in okusa.

Posamezne vinske bolezni se često pojavljajo v družbi drugih bolezni. Pojavljajo se hkrati z napakami in povzročajo končni razpad pijače v prvotne snovi, iz katerih je vino nastalo, tako da ni za nobeno rabo.

Za vinske bolezni in napake velja pravilo, da jih je lažje preprečevati kot zdraviti!

Če so se bolezni že pojavile, moramo vedeti, kako se pojavljajo, kaj jih povzroča in kako jih zdravimo. Zato naj velja pravilo:

Čistoča ter doslednost pri kletarjenju je pol kakovosti vina in hkrati jamstvo, da se vino ne bo kvarilo.

1. KAN

Kan, vinski cvet ali bersa je precej razširjena bolezen vina. Po zanemarjenih kletah se pogosto pojavlja in povzroča veliko škodo. Je pogosta bolezen, zlasti pri vinih z manj alkohola.

Pojavlja se v obliki bolj ali manj debele kožice na površini vina. Po videzu je bledikaste ali sivo umazane do rumenkaste barve. Pri jemanju vzorca se razbija na drobne koščke in v kozarcu se opazijo delci, podobni drobnim cvetovom, zato pravimo boleznim tudi vinski cvet. Na začetku bolezni je vino pod kožico še čisto in tudi okus se malo spremeni. Pri močnejšem pojavu kana pa se močno spremenita vonj in okus vina.

Kemična sestava vina se zaradi delovanja škodljivih kvasovk spremeni. Iz etilnega alkohola nastajata ogljikov dvokis in voda. Povišajo se tudi hlapne kisline in nekatere druge sestavine vina. Če ne prekinemo delovanja teh negativnih kvasovk, se vino lahko popolnoma spremeni. Alkohol se porabi in vino postane brezalkoholna tekočina neustreznega vonja in okusa. Zato vina ne smemo prepustiti uničujočemu delovanju teh kvasovk.

Najbolj pogosti predstavniki teh škodljivih kvasovk so: *Candida mycoderma* in *Candida pulcherrima*. Pri nastanku kana sodelujejo še kvasovke drugih rodov, *Pichia* in *Hansenula*...

Te kvasovke so že na grozdni kožici. Pri predelavi preidejo v mošt in vino. Preživijo vrenje in se lahko razmnožijo šele, ko pride v sod zrak, ko se izgubi zaščitna plast ogljikovega dvokisa.

Kako varujemo vino pred kanom?

Kan se pojavlja pri bolj šibkih vinih v nepolnih posodah. Pri vinih nad 12 vol. % alkohola se kan ne pojavlja. Vino varujemo pred pojavom kana na ta način, da čim bolj omejujemo pristop kisika oziroma zraka. Brez kisika se kan tudi pri šibkih vinih ne more pojavljati. Zato naj bo posoda čimbolj dolita. Pomembno je, da sode redno dolivamo.

Poudariti moramo, da zveplanje v prazen prostor nad vinom ni najbolj učinkovito, saj so kvasovke, ki povzročajo kan, relativno zelo odporne proti zveplasti kislini.

Za preprečevanje kana na površini vina je ugoden pomični pokrov. Izprazen prostor nad vinom je najbolje zapolniti s kakim nevtralnimi plinom, npr. ogljikovim dvokisom oziroma dušikom.

Tudi temperatura v kleti ima določen vpliv na pojav kana. Pri višji temperaturi poteka pojav precej hitreje.

Kako ravnamo z bolnimi vini?

Pri manj izrazitem kanu sod previdno dopolnimo in odstranimo nastalo kožico.

Že bolj napadeno vino previdno pretočimo v drugi sod, da ostane kožica v sodu nepoškodovana.

MAG. SLAVKO ŽALAR, DIPL. INŽ. (nadaljevanje prihodnjič)

Boljši časi za rejce plemenskih telic

Rezultati več kot šestdesetletnega rejskega in selekcijskega dela pri vzreji goved lisaste pasme v Pomurju so kakovostne plemenske živali, ki so si utrdile sloves tudi zunaj regije in republike. Sejmi plemenskih telic so bili vselej dobro obiskani in bili so časi, ko so pomurski rejci prodali letno tudi do 1600 živali. Ponje so prihajali kupci iz drugih republik, precej pa so jih tudi izvozili. Žal pa so se z zaostrovanjem političnih in gospodarskih razmer v Jugoslaviji tudi razmere v prodaji plemenskih telic začele zaostrovati in kriza je dosegla vrhunec sredi letošnjega leta, ko je prodaja tako rekoč zastala.

Težave so seveda najbolj čutili tisti rejci, ki so se usmerili v zrejo plemenskih telic, vendar je stro-

kovnim službam uspelo vsaj delno obladovati tudi te probleme. Kaže pa, da se rejcem spet obe-

tajo boljši časi, saj se je pred dvema mesecema prodaja začela ponovno ozivljati in v tem času so prodali že več kot 80 plemenskih telic, od tega samo v zadnjih dneh čez 40. Po besedah Franca Šonaja z Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje so k temu veliko pripomogli občinski skladi za pospeševanje kmetijstva, ki regresirajo nakup plemenskih telic. Za nakup plemenske živali dobi rejec 15.000 tolarjev premije, ob razmeroma ugodni ceni krav, ki niso več primerne za nadaljnjo rejo, pa se mnogi odločajo za obnovo plemenske črede.

Kot pravijo strokovnjaki, pa je imel zastoj pri prodaji tudi dobre učinke, saj je pri rejcih prišlo do obnove lastne plemenske črede in večina jih ima zdaj kakovostno čredo. Z ozivljanjem prodaje

je plemenskih telic se jim bo ta naložba gotovo poplačala, saj bodo tržišču lahko ponudili kakovostne plemenske živali, kakovosti pa tudi ne bo težko prodati. Trenutno prodaja plemenskih telic teče nemoteno, povpraševanje je celo nekoliko večje od ponudbe, zaenkrat pa jih prodajajo le domačim pomurskim rejcem. Se pa že oglašajo tudi tuji kupci, predvsem italijanski, kamor so Pomurci pred leti že prodajali plemenske telice.

Organizatorji vzreje plemenskih telic v Pomurju zatrjujejo, da se bo povpraševanje kmalu še povečalo, pomurski rejci pa bodo letno lahko ponudili okrog 1200 kakovostnih plemenskih telic. Večje prodaje si ne morejo privoščiti, saj bi sicer ogrozili obnovo lastne osnovne plemenske črede.

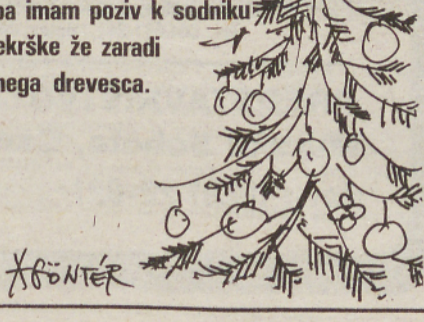
LUDVIK KOVAČ

Turnišče: cene pujskov

Zimsko vreme in poledica sta bila verjetno kriva za slab obisk na turniščem sejmu pujskov minuli četrtek. Rejci so ponujali le 12 živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih okoli 20 kilogramov. Za par so zahtevali od 5000 do 7500 tolarjev, vendar je bilo tudi povpraševanje slabo in so prodali le 6 pujskov. Prodajalce opozarjamo, naj za živali priskrbijo potne liste.

Lani sem posekal pol gozda, pa ni nihče nič vprašal.

Zdaj pa imam poziv k sodniku za prekrške že zaradi božičnega drevesca.

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

Novo leto

Novo leto bliža se,
zima mrzla, hladna je.
Pokrajina bela vsa,
se v daljave smehlja.
Stopim med te beline,
gleдам v snežinke;
a ko temna noč v belino rine,
grem domov: spomin ne mine.

Vanja Šmit, 7. b,
OŠ Draga Lugariča, Lendava

Želja se mi je uresničila

Vedno sem si želel konja, ker je to moja najljubša žival. Sedaj imam kobilo. Ime ji je Morena. Stara je 6 let. Je kasaškega rodu, rjave barve, ima bistro oči, na čelu pa ima belo liso. Vsak dan jo čistim in tudi jaham ali pasem. Ko jo spustim z vaje, se skotali. Vzljubil sem jo zato, ker je mirna in ubogljiva.

ERVIN GAÁL, 4. r.,
OŠ Genterovci

Kaj je ljubezen?

Ljubezen je tekoča reka, ki žubori v zaljubljenih srcih. Ljubezen je usoda, v katero je treba verjeti. Ljubezen je toplina, ki si jo s partnerjem delita. Ljubezen je bolečina, ki nikoli ne mine. Ljubezen je nežnost, ki ostane ZA VEDNO!

Silvija Buzeti, 7. a,
OŠ Bakovci

»EMAL«

Storitevno trgovsko podjetje
69251 TIŠINA 3/e, tel.: (069) 46-733
in Štefana Kuzmiča 3 v Murski Soboti, tel.: (069) 31-100

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM OBČANOM PODJETJE EMAL.

TUDI V PRIHAJAJOČEM LETU 1992 BOMO IMELI NA ZALOGI:

- TRAKTORJE IMT
- IN REZERVNE DELE ZA TRAKTORJE IMT,
- REZERVNE DELE ZA MEHANIZACIJO CRAINIA, SIP,
- VSE VRSTE AKUMULATORJEV, GUM, FILTRE,
- NA ZALOGI PA IMAMO TUDI MOTORJE IMR.

SALON POHIŠTVA

INTERDOM d.o.o.

NOVOLETNA AKCIJSKA PONUDBA
POSEBNI NOVOLETNI POPUSTI ZA
GOTOVINSKO PLAČILO!

STOLI IN MIZE — OSTANKI IZVOZA PO TOVARNIŠKIH CENAH — DOBAVA TAKOJ.

IZVOZNI MODELI SEDEŽNIH GARNITUR, TRISEDOV, DVOSEDOV

BREZPLAČNA DOSTAVA SPALNIC IN REGALOV

TOVARNE POHIŠTVA BREŽICE — POPUST DO 40 %

Srečno in uspešno novo leto vam želi vaš SALON POHIŠTVA INTERDOM!

PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

Naše želje hrvaškim otrokom

Hrvaškim otrokom želimo: da bi se takoj končala vojna, da bi imeli dovolj hrane, toplih oblačil, mnogo igrar, da bi se zvečer lahko brezskrbno igrali z mamico ali očkom in da jim sirene nikoli ne bi naznanjale nevarnost zračnega napada. Želimo jim, da bi tudi oni lahko odhajali v šolo, se brezskrbno učili, igrali, veselili... Učenci 2. r., OŠ Videm ob Ščavnici

Na kmetijah

V šoli smo se učili o kmetijah. Odločili smo se, da si jih nekaj ogledamo. Tako smo se nekega jutra odpravili v Staro Novo vas k Čirčevim, Gaberčevim in Žnidaričevim. Povsod so nas lepo sprejeli, pokazali vse, kar nas je zanimalo, in nas tudi pogostili.

Najprej smo se seznanili z rejo pujskov. V hlevu, kjer so bile plemenske svinje, je precej smrdelo, tako da smo se skoraj vsi držali za nosove. Gospodinja pa je bila tega že navajena. Prijela sem enega pujska. Bil je ljubeč kakor majhen otrok. Začel je cviliti, zato sem ga položila nazaj k mami. (Iva Topolnik)

Potem smo šli na ogled konj in krav molznic. Konji so me tako prevzeli, da sem jih kar gledala in gledala. Gospodar nam je po-

vedal, da z njimi tudi dirka in da je imel največ uspehov z Arizono. Z njo je osvojil 5 pokalov. Tudi pri kravah je bilo zanimivo. Vsaka je imela svoje ime. Na levi strani pa je bilo nekaj teličkov. Najbolj všeč mi je bil Runo. (Ksenija Filipič)

Na tretji kmetiji pa so nam pokazali kombajn za pobiranje sladkorne pese, za trganje koruze in žetev pšenice. Nekje zadaj je stala tudi škropilnica, ob njej pa trosilec za umetno gnojilo.

Ogledali smo si tudi poseben sejalec za koruzo in še več drugih kmetijskih strojev oziroma pripomočkov. Marsikdo je vse to videl prvič, zato je bilo to za nas zelo poučno.

TADEJ OSTERC, 4. a
OŠ Kruševci pri Ljutomeru

Moji mucki

Bilo je avgusta, ko smo se igrali na dvorišču. Tja so priskakljali majhni mucki.

Vsi smo pritekli k njim in jih vzeli v naročje. Mati je dejala, da jih je oče prinesel od sosedu. Darko si je izmislil neko igrice. Na vrstico je privezal gumb in jim ga držal v zraku. Kako veselo so se igrali! Niti jesti niso mogli. Potem smo jim dali imena: Piki, Tomo in Andreja. Naslednji dan je prišla k meni sosedu. Rekla mi je, da ji je nekoč en maček poginil. Ko sem odšel na počitnice, je tudi meni eden poginil.

Sedaj imamo samo dva mucka. Oče mi je rekel, da bo prinesel še enega mucka, ker sem bil zelo potr.

Davorin BERNJAK, 5. b,
OŠ CANKOVA

Naša učiteljica

Naša učiteljica poučuje slovenski jezik in telesno vzgojo ter skrbi za samostojno učenje.

Všeč mi je, ker je zmeraj lepo oblečena in ima urejeno frizuro. Tudi prijazna je. Ko smo poredni, je zelo žalostna. Z nami učenci se rada šali. Veliko bere in nam pripoveduje o svojih potovanjih. Za učence je naredila vremenski koledar. Visi na steni. Vsak dan na košček papirja narišemo vreme in prpnemo na koledar. Ko je čas za kosilo, nas spremlja v jedilnico. Spodbuja nas k lepemu vedenju kadar jemo. Zelo je zaposlena. Vodi tudi krožek pletenja. Hvaležna sem naši učiteljici, saj nas je že veliko naučila.

Klara MAUČEC, 2. a,
OŠ III., M. Sobota

Ali veste?

Na prejšnje 37. vprašanje smo prejeli rekordno število odgovorov, kar kaže, da vas športi dokaj zanima. Športnika Pomurja za leto 1991 sta seveda Marko Slavič (kasaštvo) in Gabika Bočkaj (karate). Čestitamo vam za pravilne odgovore! Knjižna nagrada Knjižarne in papirnice Dobra knjiga iz Murske Sobotice pa tokrat čaka Valerijo Krajnc iz Celja, kjer prav tako berejo naš Vestnik.

— KUPON 39 —

Ali veste, kateri državni prazniki nas čakajo v novem letu? Odgovore pošljite na naslov: Podjetje za informiranje, Titova 29, 69000 M. Sobota, s pripisom ALI VESTE. Priložite seveda tudi naš kupon in najbolje bo, da nam vse pošljete na dopisnicah.

V DECEMBRU

do 20% POPUSTA
za takojšnje plačilo

STARE CENE

* PRENOVA OKEN *

* okna * vrata * senčila * obloge *

* hiše * mont. stene * dopolnilni program *

AKCIJSKA PRODAJA

polken in stilnih vrat FOREL

Srečno 92

JELOVICA

Izobraževalna Industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58

Tel.: 064/631-241, telefax: 064/632-261

PREDSTAVNIŠTVO

Murska Sobota, Cankarjeva 25,

tel.: (069) 22-921

Praznično branje za praznično darilo

Skrivnost

globoke
rdeče
svetlobe

Kar dva vodilna svetovna naravoslovna mesečnika sta v novembrskih številkah tega minevajočega leta objavila obširne prispevke o rubinih. Ameriški National Geographic in nemški Geo.

To se sicer dogaja. Nekatere časopisne teme preprosto obidejo svet. Temu bi lahko rekli »plivkanje duha časa v medijih«. Nekdo, kakšna velika časopisna hiša ali raziskovalna ustanova, obdela aktualno temo, na razpolago so novi podatki, ki se skupaj s starimi ponovno premešajo. Zadeva potem obleti zemeljsko oblo — kaj pa je to dandanes takšnega? Na svetu se vedno kaj ugiba in išče, poskušajo in tiplje.

Razlika med temo o rubinih, o katerih sta se razpisali obe omenjeni reviji, in običajnim »plivkanjem duha časa v medijih«, pa je očitna in zanimiva. Tukaj namreč ne gre za prepisovanje, za povzemanje. Niti ne za iste avtorje, ki so svoj izdelek dvakrat prodali. Tukaj gre za sovpadanje.

In prav to je zanimivo. Obe reviji sta namreč tako ugledni, da si zaradi prestiža ne moreta dovoliti neoriginalnosti.

Takoj, ko sem ugotovil to čudno vzporednost eksotičnih tem, sem šel gledat, kaj pomenijo ti rubini. Kakšen je njihov magični pomen? Kako je lahko do tega prišlo?

Nič takega pravzaprav. Dragi kamen rubin je kamen tistih, ki so rojeni v juliju. Zakaj torej v novembrskih zvezkih? Prispodablja ga zadovoljstvo. No, in?

Po nekem vzhodnjaškem mitu je rdeči dragulj rojen iz kozmične luči. Božič in rojstvo kozmične luči — to pa že gre skupaj, kajne? Mineralogija govori o njem kot češnjevo-rdečem dragem kamnu. Skupaj z diamantom, smaragdom, safirjem in opalom spada med kamne, katerih odpornost je tolikšna, da se ne obrabijo, »četi tudi jih vsak dan nosimo v nakitu ali drugih okrasnih predmetih. Svetloba, ki se v rudnici lomi ali pa se od nje odbija, daje rubinu in smaragdu živo barvo, diamantu pa žar.«

Toda zakaj ljudje nosijo drage kamne, zakaj se jim čudijo? Zakaj jih nastavljajo padajočemu žarku svetlobe in zakaj zamaknjeno stirmijo v lomljenje svetlobnih površin? Nemara ne samo zato, ker se zavedajo vrednosti, ki jo te reči imajo. Potem pa, ali ni božični čas dolgih noči nekako v magičnost obrnjen čas? Vsi ti zvezdasti okraski, mežkanje luči, igra teme in svetlobe — ali ni vse to nekakšno posnemanje svetlobnih prizorov, ki nam jih dajejo dragi kamni? Dragi kamni iz teme, iz nočne notranjosti zemlje...

Pripovedujmo torej o rubinih, pa naj to pomeni karkoli. V plivkanju duha časa skozi medije smo v tem oziru takoj za National Geographicom in Geom. In nekaj je nedvomno — če bi jih imeli, bi lahko strmeli vanje in zvedeli za marsikak odgovor o prihodnosti. Tistega o finančni prihodnosti prav gotovo.

Povrhu pa je za praznike potrebno kaj podariti. Dragulji niso najslabše od vsega...

Kot kraljevski zaklad in objekt tisočev let zemeljskega iskanja — rubin ostaja najredkejši in najbolj dragocen med svetovnimi velikimi dragulji. Nanj in na sestrski dragi kamen safir pride več kot polovica vsega bleščečega svetovnega trgovanja z barvastimi kamni.

Rubin in safir sta dovršeno uravnotežena med koristnostjo ter lepoto. Čisto kemično gledano je to, kar ima ime rubin in safir, ime, ki je znamenje — znamenje za nekaj magičnega —, kristaliziran aluminijev oksid, korund. Aluminijev oksid — ali ni to nekaj prav banalnega v primerjavi z »rubinom« in »safirjem«? Čisti aluminijev oksid je brezbarven. Če mu je primešanega malce titana in železa, je moder. Z lahkim dotikom kroma je rožnat, kombinacija kroma in železa ustvarja oranžnost. Kadar je kroma dovolj, ke korundov kristal rdeč. Samo v tem primeru je rubin.

V ZDA, na Japonskem, v Švici, Sovjetski zvezi, Franciji in še ponekod, izdelujejo umetne rubine in safirje. Za ure, medicinsko opremo, za uporabo v letalstvu, za laserje in satelite.

Nekatera antična ljudstva so safirje »ponovno sadila«, ker so verjela, da potrebujejo čas, da dozori v rubine. Ljudstvo Mjanmar iz Burme imenuje rubine »ma naw ma ya« — želje izpolnjujoči kamni. Saj res, kaj pa če se dandanes širi po svetu vera tega ljudstva v magično moč rubinov? Takšne želje izpolnjuječe kamne bi še kako potrebovali, ne samo ob novem letu.

Mnogi verujejo, da nošenje rubinov zagotavlja spolno vznemirljivost in varuje pred nevarnostjo in slabim zdravjem. Povpraševanje po dragih kamnih se je vzpelo okrog 1980. Cena rubinov je najbolj poletela kvišku. Kakorkoli pa so najbolj cenjeni med vsemi dragulji, njihova visoka cena ni odsev redkosti.

Jack Abraham je strokovnjak za rubine: »Rubini visoke kakovosti so od 30- do 50-krat redkejši kakor diamanti. Desetkaratni rubin vrhunske kakovosti se lahko proda za več kakor 200.000 dolarjev po karatu.« Beli diamant brez vsake praske prinese samo okrog četrtno te vsote.

Zgodnji občudovalci in kupci so navadno napačno istovetili privlačno kamenje, ker niso poznali kemije, in so ga razvrščali po barvi.

(Nadaljevanje prihodnjič)

POGOVOR S
POMURCEM LETA
EVGENOM CARJEM

Prekmurski Shakespeare

Iz rojstnega Dobrovnika v svet

Že kot mladega fanta ga je na vasi razganjalo tako močno, da bi ga kmalu razneslo, če te svoje energije ne bi imel kje vnovčiti. »Ko sem bil še otrok, sem veliko pasel krave in konje. Bil sem velikokrat sam. In ko je človek sam, potem verjetno veliko več razmišlja. Ker sem imel bujno, neverjetno fantazijo, sem iz teh občutij včasih črpal navdih za svojo kasnejšo igralsko pot. Upam, da uspešno,« je začel pripovedovati. Sicer pa je v Dobrovniku končal štiri razrede osnovne šole. »Tu sem malo okusil tudi drugo vojno,« pripomni v zanj značilnem hudomušnem stilu. Nato ga je pot vodila v Lendavo, kjer je končal takratno nižjo gimnazijo, v Murski Soboti pa še višjo gimnazijo. Seveda se je po srednješolskem izobraževanju odločil za vpis na igralsko akademijo v Ljubljani, ki jo je uspešno končal.

»Ker v bližini Dobrovnika ni bilo teatra, se nisem mogel vrniti v domači kraj. Upam, da bo v Murski Soboti nekoč poklicni teater, in tedaj se bom še z večjim veseljem vračal v Prekmurje. Čeprav sem imel ponudbo za igranje v ljubljanskem mladinskem gledališču, sem se takrat raje odločil, da grem v Maribor. Tu so me sprejeli v Slovensko narodno gledališče, kjer sem ostal celih deset let. Predno sem se povsem navadil na novo okolje, je trajalo nekaj časa, potem pa smo se imenitno razumeli. Imel sem veliko prijateljev in srečo, da sem delal z igralci, kot so bili Arnold Tovornik, Volodja Peer in pozneje še z Radom Pavalcem in Petrom Trnovskom ter seveda s Tonetom Partljičcem, s katerim sva še sedaj velika prijatelja.«

Za svoje uspešne igralske stvaritve v mariborskem Slovenskem narodnem gledališču je dobil leta 1979 Prešernovo nagrado, na kar je še posebno ponosen. »V Mariboru sem se tudi poročil in imam dva otroke. Sin obiskuje ekonomsko fakulteto, hčerka pa četrti razred osnovne šole. Žena je specialistka za otroške bolezni in predstojnica. Ker je žena ljubljanka in je hotela na vsak način priti v svoj rodni kraj, je bilo to odločilno, da smo se preselili v Ljubljano, kamor so me že prej vabili. Zaposlil sem se v Mestnem gledališču ljubljanskem. Tam sem sedaj že okrog deset let in moram reči, da sem se dokaj dobro prilagodil igranju različnih vlog, ki mi jih zaupajo. To, da bo repertoar čim bližje mojemu načinu igranja, sem si zmeraj želel; tudi že med študijem,« poudarja Evgen Car.

Kar 120 predstav letno

Brez dela pa nikoli ni mogel živeti. Je pač tako, da ni tip za poležavanje za pečjo. Zato je ostal mlad po telesu in duhu. Kot mi je zaupal, dopusta skorajda ne pozna. Zanj je največji dopust, če lahko v miru dela. »V gledališču imam redno službo, ki

EVGEN CAR, znani gledališki igralec iz Ljubljane, je korenjak, da mu ni para. V njegovem rojstnem listu sicer piše, da je na svetu 47 let (rodil se je v znamenju dvojčkov leta 1944 v Dobrovniku), počuti pa se kot mladenič pri petindvajsetih. Je namreč vedrega značaja in zelo hitro naveže stik z neznancem. To se je na srečo pripetilo tudi meni, ko sem ga pred dnevi čisto po naključju srečal na proslavi prvega krajevnega praznika v Dobrovniku. Čeprav se doslej nisva poznala, je kmalu stekel pristrčen pogovor, iz katerega se je dalo razbrati marsikaj zanimivega iz življenja in dela Evgena Carja.

mi vsako leto omogoča nastopanje v 120 predstavah, poleg tega pa v eni gledališki sezoni naštudiram dve do tri nove vloge. K temu pa spada, da igra še kje drugje. To seveda delam zunaj gledališča. So leta, ko je povpraševanje po tebi večje ali manjše. Zame je bilo to leto, kar se tiče povpraševanja, bogato, kar se je navezadnje poznalo tudi v mojniki. Zaradi prevelike zaposlenosti sem moral več stvari tudi odkloniti, kar pa nimajo radi. Ker sem imel doslej že 52 predstav v sezoni in sem nastopal tudi v dveh premierah, sem žal mo-

spominja kakega nenavadnega in veselega dogodka iz svoje kariere, ki se mu je še posebno vtisnil v spomin. »Z Majdo Grbac iz Mestnega gledališča ljubljanskega sva v Kočevju igrala Duet za enega. Gre za precej zahtevno vlogo, saj nenehno nastopaš dve uri, pri tem pa moraš publiko držati v napetosti, kar gotovo ni enostavno. Spomnim se, da je naenkrat prišel na oder hišnikov pes. Vidim, da Majda gleda v eno smer, pa si mislim, kaj vruga me sedaj dekoncentrira, medtem ko sem jaz moral izpeljati monolog. Nakar zagledam na odru

ki predstavljajo celoto. Škoda, da se to težje napiše kot dejanska zvezi z izgovorjavo. Tako sem letos že igral enega, ki na odru umre in ga zaprejo v krsto, pa Shakesperja, ki pride iz krste nazaj, in starega ljubimca v Goldonijevi Pahljači. Zato je dramski poklic zanimiv, ker enkrat umreš, drugi prideš nazaj in spet umreš. Enkrat pa se bo to tudi resnično zgodilo...« napoveduje Evgen Car.

Pri ljudeh v časteh

Naš sogovornik se vedno znova rad vrača v domači Dobrovnik. Tam živita njegova mama in brat, ki je na čelu krajevne skupnosti in tamkajšnje tovarne. »Ima ženo in dve hčerki, ki jih imam zelo rad. Tam se res počutim, kot da sem doma. Letos poleti sem bil tu vsaj mesec dni. Vidim: čim starejši si, tem bolj te priteguje rojstni kraj. Neverjetno! Tako je in to opažam tudi pri drugih kolegih, ki z veliko nostalgijo govorijo o svojem kraju. Da je to res, me je prepričal tudi nedavni Prekmurski večer v hotelu Slon v Ljubljani. Moram reči, da smo bili vsi razneženi. Navidez kakšnega poznaš ali pa on tebe, mu pokimaš, ga pozdraviš in že se bolje počutiš. In ker imam jaz tak poklic, ki je povezan z umetnostjo, ni iz trte izvito, da svoja občutja črpaš iz mladosti. S tem poklicem pa se včasih ne moreš skriti in se nikoli ne počutiš samega. Hkrati pa greš h kakemu mesarju in dobiš seveda boljši kos mesa. To se mi, upam, tudi pozna!« (smeh)

»Priznanje mi zelo godi«

Pa še o izboru za Pomurca leta 1991 sem ga povprašal. Kot je znano, so se naši bratci v anketi odločili, da na prvo mesto uvrstijo Evgena Carja. »To priznanje mi zelo godi. Hkrati pa pomislím, da jaz za Prekmurje ne dam toliko, kot bi lahko, če bi bil tukaj v gledališču v Murski Soboti. Zato bi ta naslov zaslužil kdo od domačih Prekmurcev. Kljub temu pa sem zelo vesel tega priznanja in se vedno čutim Prekmurca, čeprav živim v Ljubljani. Vsakomur pa s ponosom in veseljem povem, da sem doma iz Prekmurja.«

In kakšne želje bi najraje izrekli o iztekajočem se letu 1991? »Ob letu, ki je bilo tako, kot je pač bilo, želim mojim glasovalcem, vsem Prekmurcem in Slovencem, pa tudi Evropejcem, da bi bil mir, mir. Zraven želim seveda zdravja, kajti tudi miru človek ne more uživati, če ni zdrav. Tudi Vestniku in radiu želim vse najboljše v novem letu 1992!« S to željo sva se poslovila.

MILAN JERŠE

EVGEN CAR — Pomurca leta in igralec, ki je vonj po Prekmurju ponesel v slovensko prestolnico. Foto: N. Juhnov.

ral odkloniti sodelovanje v novoletni televizijski oddaji. Če veste, da sem imel od 2. oktobra le eno prsto soboto, ki sem jo izkoristil za trgatve — ob nedeljah ne igramo — vidite, da je igralski poklic zelo naporen. Poleg tega se je treba za nastop pred TV-kamerami posebej pripraviti in hoditi na vaje, toda tega letos nisem uspel časovno uskladiti. S tem pa ni rečeno, da ne delam rad, čeprav se dobro zavedam, da ni priporočljivo velikokrat gledati isti obraz. Upam, da me še kdaj pokličejo, ker so televizijski režiserji navajeni, da si jim vedno na voljo. Dobro se razumem tudi v Mitom Trefaltom, ki mi je celo predlagal, da bi vodil katero od njegovih oddaj. To sem moral zaenkrat odkloniti.

Poleg tega je v našem gledališču ena generacija odšla v pokoj, Zlatko Sugman pa je zbolel. Zato je nastal nekaj vakuum in čutim, da me porivajo v to in ono vlogo, kar je pač po svoje tudi dobro...«

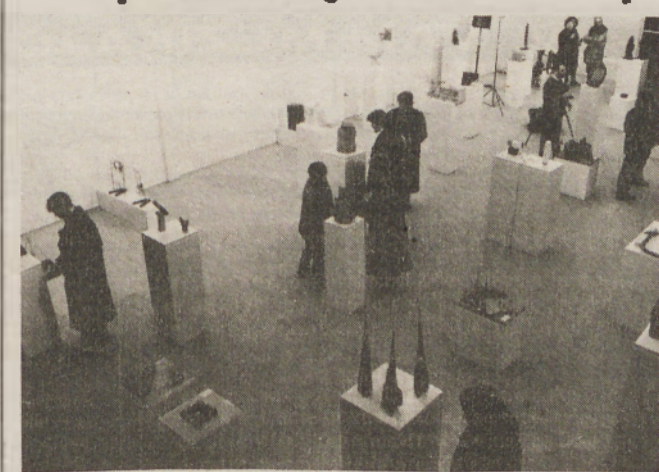
»V duši nosim del panonske širine«

Zamimalo me je seveda, če se

psa. Bil sem zmeden in sem začel govoriti ššš, da bi ga nagnal. To mi seveda ni uspelo, saj na odru niso bile kure. Takih stvari je ogromno, zato se moraš prilagoditi različnim položajem.«

Ni pretirano trditi, da je Evgen Car zadnje čase zelo popularna gledališka osebnost. Spomnimo se samo njegovih nastopov v televizijski Kavarni in številnih reklamah. »Ponosen sem, da sem sin panonske nižine, ki je široka. Mislim, da v svoji duši nosim del te širine. Tako mi vsaj pravijo ljudje. Zdi se mi, da tudi z odra kdaj pa kdaj izžareva delček mojega Prekmurja. To včasih tudi podkrepim s prekmurščino. Prav zdaj nastopam v predstavi, kjer igram velikega Williama Shakespeara. Predstava, v kateri igra Romeo in Julijo Janez Hočevar-Rifle in Maja Boh, jaz pa starega Shakespeara, je zelo obiskana. Gre za komedijo, v kateri se Shakespeare vrne od mrtvih in hoče urediti njuno življenje, ker dejansko nista umrla. Že dva tedna vnaprej so vstopnice razprodane. Doslej smo imeli že okrog 50 predstav, menda pa jih bo skupno kar sto. To sem povedal zato, ker v predstavi izgovorim tudi 30 prekmurskih stavkov,

Mala plastika sega v veliko Evropo

V galeriji Kulturnega centra Miška Krajnc v Murski Soboti so do 20. februarja leta 1992 na ogled postavljene male plastike 32 sodobnih avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Makedonije, Srbije, Avstrije, Italije in Madžarske. Letošnji biennale je jubilejni 10. in je gotovo mejnih v dosežanjem organizacijskem in izvedbenem procesu, hkrati pa jamstvo za nadaljnje uveljavljanje. Razstavo kiparskih izdelkov bodo prenesli tudi v CID v Ljubljano in morda še v Gradec. Omeniti velja še, da bo otvoritev že dolgo ostala v spominu zaradi sproščenosti tistih, ki so jo odpirali, predvsem pa domačih pevcev in godcev.

Besedilo: ne, fotografija: nj

Robert Titan-Felix

BEG S SLIK II.

Smeje sem privolil. Razveselilo me je, da se mi je bližina enkrat le sama ponudila, da se nisem moral spet z vsemi močmi boriti zanj. Ko pa mi je žena sedla naproti in mi pokukala v oči, me je obšla rdečica in povsili sem pogled v tla, pa so mi ga prestregla gola ženina stegna, ki so štrlela izpod mini krilca. Ojunačil sem se, ji pogledal v oči in se pričel pomenkovati. Dekle se je zgnelo v prazen prostor med nama, k oknu, pričelo opazovati enolično okolico in kmalu (ker jo je opazovalo z drugačnimi očmi kot jaz, ki sem v njej staknil primeren prostor za skrivališče) se je nezanimivo enoličnosti, ki ga je vse prej kot zabavala, seveda naveličalo. Povzpelo se mi je na kolena in me previdno povprašalo, če bi hotel biti njen konjiček. Punčino muzanje, ki je spremlilo vprašanje, se mi je zdelo nekaj najprikupnejšega, kar sem kdaj videl. Seveda sem privolil in začuda — sebe si pač nisem mogel predstavljati kot nekakšnega varuha otrok — me je vse skupaj zabavalo. Konjičkovi prvi negotovi koraki so se kmalu prelevili v divji galop. Punčka me je z razposajenim smehom zapredla v tako prijetno igrivost, da sem ji pritegnil. Žena je najprej zardela — ji je že moralo biti nerodno, ko se je njen otrok meni nič tebi nič lotil neznanca — ko pa se ji je posvetilo, da punčko ravnanje bolj zabava neznanca kot punčko samo, se je razprla in izlila predme vse svoje življenje: kar tako je pripovedovala med opazovanjem najine igre. »Ti nisi moj konjiček, ti si danes moj oči!« je smeje zatrdila punčka — žena pa se je zastrmela predse, umolknila ter se zamislila. ... in ko sta odhajali, sem vedel, da bi moral iti z njima; da se mi je spet utrgala naveza, ki bi me še utegnili rešiti. Ogorčen nad tako neodločnostjo sem izstopil na naslednji postaji in se podal v vroč, s suhim vetrom okrnjen dan.

Med prehodom po vasi, v katero sem se zatekel po še enem neuspehu, sem naletel na arhaično krčmo; tako, katere vhodna vrata dosežeš z dveh strani po položnem trikotnem stopnišču, kot smo jih vajeni pri starih gorenjskih hišah. Sama stavba je bila nekoliko prividnena, da so izpod zemlje štrleli robovi oken. Kar pa si, mimogrede, bolj slabo opazil, ker se je krčmar pač odločil korakati s časom vstiric in je krčmo ogradił z lično belo ograjo in po dvorišču razvrstil nekaj belih mizic, kot smo jih vajeni pred mestnimi slaščičarnami, katerih lastniki si prikadejo še del pločnika, da se nič hudega slučajci pešci le s težavo prebijajo mimo. Nepodupljivemu krčmarjevemu ponosu ni ušla niti sama stavba; sklical je zidarje in preplekali so jo z deviško belo barvo. Do tod vse lepo in prav; ampak bogvedi kdo ga je srečal, ko se je še isto noč nakresan vračal iz sosednje vasi, da se je naslednje jutro spravil nad prikupno belino in jo popisal z vsemi mogočimi neslanostmi. Ko so prvi vaščani zavijali h krčmi, je ravno pribijal nad vrata rumeno tablo z razkačenim rdečim napisom Grafiti. In neko čudno nelagodje se jih je polotilo, ko so vstopali. Pa je kljub vsemu izpod vse te navlake puhtel prastari duh in se dandanes ga krčmarju ni uspelo ugnati. Kot igrača, ki se je otrok naveliča in jo prepleška z vodenimi barvami, pa se njen pravi obraz vedno znova izluščil izpod te fasade. Kot se nespametnemu črtliku reke podirajo jezovi, v katere jo je poskušal vklemiti. Presenečena reka se najprej res ukloni ljubkim rokam, ki se ji že dalj časa dobrikajo, ko pa se ji posveti, da v njih ni ljubezni, da se hočejo kot s horticami naslanjati z njo, razkačeno butne v jez in ga podre. In kaznovani hudodelec obstoji pred razkačenim božanstvom in se tui. — V kotu je samevala neugledna oguljena miza, nenavaden udelek v vsej tej gosposkosti. Ob ostalih — kot bi se bali, da jih bo pricujoča oskrnila — so se po dve na enem stolu gnetle mlade vaške gosposične in se pomenkovale o Kierkegaardu. Bega-joči pogledi, ki so se ustavili na vsem, kar se je vsaj zdelo zanimivo, so izdajali njihovo sprenevedanje. Dekleta pač, ki ne vedo kaj početi z življenjem, pa se utapljajo v pomenkih o rečeh, ki nikogar ne zanimajo — niti njih samih. Kot da bi pozabile, da v nebo ne vodijo zanesljive asfaltirane poti z utrjenimi bankinami. Da so le obmurski kolovozi. Prevzetnost gosposične je izzvala in gosposko sem se sedel za ožigosano mizo. Fej, zanikr klečeplazec! so vihale noske. Povesil sem pogled in jim hlinjeno dal prav. Zmagoslavno so se nasmehnile in se vrnile Kierkegaardu. Niso me več zanimale. Zaželel sem si pijače.

Po robu kamnitega stopnišča, na katerem so leta in težki čevlji vaških mladcev, ki so se pijani opotekali po njih, izoblikovali prikupne vdolbine, je pridrsala natakarnica otročjih potez, a zajetnega oprisa, in me povprašala, če bi morebiti kaj popil ali si bom pa le malce odpočil po utrudljivi poti. Je v znoju mojega obraza razbrala pot, po kateri sem moledeval in stokal za odrešenjem, pa se mi spet ni primaknilo? Mi v laseh piše, da sem mestni škric? Ali pa ženske to preprosto vedo? Breskov liker, sem se ji podobikal. Koketno se je s prsi-ki pobožala po laseh in oddrsala v krčmo. Nasmehnil sem se. Všeč sem ji bil. Pekoč zvarek, ki ga je že čez kak trenutek položila predme, sem na dušek izpil in zašepetal: Absint! Ni me razumela. Nič čudnega: moja pljuča so bila še vedno prepojena z dušljivimi hlapci grenke pijače in se jim je posrečilo iztisniti le komaj slišno šepetanje. Spravil sem se pokonci.

(Dalje prihodnjič)

kulturni koledar • kulturni koledar

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: V petek, 27. decembra, ob 16.30 bo v grajski dvorani lutkovna predstava Deveto leto. Ob 18.00 bo v pionirski knjižnici videofilm Kecek. V soboto, 28. decembra, ob 10.00 bo v grajski dvorani lutkovna predstava Deveto leto, v ponedeljek, 30. decembra, pa bodo ob 10.00 v pionirski knjižnici predvajali risanke. V ponedeljek, 30. decembra, ob 15.30 bo prihod dedka Mraza pred Ljubljansko banko. V torek, 31. decembra, ob 10.00 bodo v pionirski knjižnici predvajali video film Srečno Kecek.

LENDAVA: Zveza kulturnih organizacij organizira ogled opere Traviata, ki bo 27. decembra v Mariboru. V ponedeljek, 30. decembra, pa ogled operete Knežinja čardaša. LJUTOMER: V četrtek, 2. januarja, bodo v domu kulture predvajali film Zadnji odcep za Brooklyn. Predstava bo ob 19.30. Film je dobitnik nemške filmske nagrade 1990.

RAZSTAVE

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka razstavlja do konca leta slikar Ignac Premoš. MORAVSKE TOPLICE: V razstavnem salonu hotela AJDA razstavlja slikar Miran Vrbnjak. Razstava bo odprta do 5. januarja 1992. MURSKA SOBOTA: V soboškem gradu je odprta razstava del dr. Frana Miklošiča, ki jo je postavila Univerzitetna knjižnica iz Maribora. Razstava bo odprta do 10. januarja 1992.

LENDAVA: V razstavnih prostorih

lendavskega gradu je odprta stalna razstava slik in kipov dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij. MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miška Krajnc je odprta razstava 10. mednarodnega bienala male plastike. Na bienalu sodeluje 32 avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, BiH, Črne gore, Makedonije, Avstrije, Italije in Madžarske. Razstava bo odprta do 20. februarja 1992.

MARIBOR: V muzeju narodne osvoboditve je razstava: Človeka nikar... bo za slovensko severno mejo, junij, julij 1991.

RADENCI: V petek, 27. decembra, bodo v razstavnem salonu hotela Radin odprli likovno razstavo Slovenskih likovnih umetnikov. Izkupiček bo namenjen otrokom, žrtvam vojne na Hrvaškem.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti vsak dan od 8.00 do 18.00, ob sobotah pa od 8.00 do 12.00. GORNJA RADGONA: Matična knjižnica je odprta vsak dan razen toka od 8.00 do 18.00.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10.00 do 18.00, čitalnica pa v ponedeljek, sredo in petek od 7.00 do 18.00, v torek in četrtek od 7.00 do 15.00, v soboto pa od 8.00 do 12.00.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8.00 do 17.00, ob torkih in petkih pa od 8.00 do 15.00. Vsak ponedeljek so pravilne ure za otroke (med prazniki so vse knjižnice zaprte).

ZA TISTE, KI JIH NE MOREM
NAGOVORITI, DA KUPIJO NAMESTO
OBLEK KNJIGE, SMO
PRIPRAVILI TUDI SLOVESNA
OBLAČILA VISOKE ESTETSKE
VREDNOSTI.
ŠE ENKRAT PONAVLJAM: NI
VSE V OBLAČENJU — BERITE
DOBRO LITERATURO!

več od oblačenj!

TOGA

PRODAJALNA OBLAČIL
HOTEL AJDA
MORAVSKE TOPLICE
69221 MARTJANCI
Tel.: 069/48-030, 48-106

Križ na vrhu hriba

Nevsakdanji podvig je napravila letališka milica Brnika, ki je s svojim helikopterjem dvignila na skalno vzpetino na vrh Huma (585 m) nad Laškimi 1320 kg težek in 8 metrov visok križ. Križ je stal na tem mestu že od nekdaj, nacisti pa so ga odstranili leta 1941. Križ so ponovno postavili župljani in drugi Laščani. Jože Horvat Laško

Titova Jugoslavija doživlja usodo Titanika.

Od vseh slasti kapitalizma smo prevzeli le nezaposlenost in strankarske razprtije.

Ob sedanjih gospodarskih trendih nam preostaja le še zmeren alkoholizem, za kaj več ne bo denarja.

Kolo za Guinnessa

Na tej fotografiji si lahko ogledamo »bicikl« z največ sedeži: dolg je petnajst metrov, tehta 300 kilogramov in na njem lahko sedi hkrati 26 biciklistov. Kako se uskladijo je seveda druga pesem. Skonstruirali so ga Francozi.

Tou, ka man je soropna skupnost prista-
vila Božič na 16. januar, tou nika neč. Mo-
pač meli dva Božiča. Frančiško, ka prepoena-
fo Slovenijo pred Božičem, pa so postavili
datum 15. januar. S tem so man samo na-
goudali. Saksi meje en Božič, tou je svet
nej nido. Zapolno redukcije elektrike je neč
nevoča. Dopisčeno je, ka de svetbila samo
sahra tretja guifika. Nihleako v Rškono
do tak mogli doč stavit, zato, ka nega pe-
mez. Tou je tudi neč nevoča dokič mo koreli
v ter molekturari na lo plani v Lublani. Ta
de mogla regrefoati na davati svetloščo
ceplofo Sloveniji. Zakoj ma takšo moud? Zato,
ka tan korofo s stanjekolon, steroqa uvačajo
direkcijon z Amerike. Dokič ga vorijo s ka-
jovon de eče letika po staroj ceni, gda do
ga pa začeli voriti z staroplanon, pa lefko
pa raču namo na podražilev.
Jopel Božično-novoltni pozdrav san če-
lej bisti do mači rudlar brat Držuti.

Milijonar si odkupuje nebesa

Lastnik verige picerij Tom Monagham slovi po ekscentričnosti. Zadnji njegovi nakupi so bili bejzbolsko moštvo Tigers (53 milijonov dolarjev), tereni za golf (25 milijonov), oldtajmer bugatti (8 milijonov) ipd. Monagham je prepričan, da se bo z razprodajo odrešil greha »testenina« in si tako kupil vstop v nebesa.

22 let živel s tujim srcem

Pred nedavnim je umrl v dvainšestdesetem letu starosti Willem Van Burren, človek, ki je doslej najdlje živel z drugim srcem. Od transplantacije do smrti je poteklo dvaindvajset let.

● Voda v zavornih sistemih

Sušilnik zraka pri zavorah tovornjakov in avtobusov

Pri sodobnih tovornih vozilih in avtobusih srednjega in težkega razreda se za prenos moči uporablja stisnjen zrak.

Poleg prednosti prinaša tudi veliko nevšečnost, namreč vlago iz ozračja. Pri celodnevem obratovanju načrpa kompresor, pač odvisno od vlažnosti zraka, v zavorni sistem kar nekaj litrov vode. Posledica je, da se zmanjšajo uporabni volumen rezervoarjev zraka ter korodiranje in okvare pnevmatskih elementov zavornega sistema. Pri starejših vozilih se pojavi tudi luščenje rje iz notranjih sten jeklenih zavornih cevi, ki tudi povzročajo okvare na gibljivih in tesnilnih delih agregatov. Če kondenzat zamrzne, vozilo lahko ostane popolnoma brez zavor.

Obstajata dva osnovna načina, kako nevtralizirati in odstraniti vodo iz zavornega sistema vozila.

Pri prvem in starejšem se uporablja naprava proti zamrzovanju kondenzata, ki v intervalih vbrizgava v dovodno cev sredstvo proti zamrzovanju (antifriz).

Za odstranjevanje vode iz sistema pa se uporablja poseben avtomatski ali ročni ventil za izpust, ki je priključen na posebej za to namenjen rezervoar zraka. Na ta način se voda ne da popolnoma odstraniti iz zavornega sistema.

Novejši način pa ima sušilnik zraka, ki vodo popolnoma odstrani. Sušilnik je nameščen v kompresorski cevi takoj za regulatorjem tlaka (regulator tlaka je lahko tudi v sušilniku).

Med polnilno fazo kompresorja teče kombiniran zrak skozi sušilnik tako, da vlaga ostane v njem, vezana v vložek s »siliha gelom«. Ob preklopu regulatorja v prosti tek se voda, zbrana v sušilniku, izpiha v okolico. S tem je vložek s »siliha gelom« spet pripravljen, da sprejme novo količino vode med naslednjim delovnim ciklom kompresorja. Vložek je potreben menjati enkrat letno oz. po 100.000 prevoženih kilometrih. Menjava je zelo enostavna, podobno kot pri filtru za gorivo ali olje.

Nabavni stroški za sušilnik se zaradi velike učinkovitosti in enostavnega vzdrževanja hitro povrnejo.

K.A.
Elgrego

Pandam ni do seksa

Strokovnjaki se že nekaj let, odkar je splošno znano, da pande izumirajo, trudijo ustvariti čim ugodnejše okoliščine za njihovo razmnoževanje. V naravi jih je le še okrog 700, pred kratkim pa je poginil tudi samec Chia Chia iz londonskega živalskega vrta, ki so ga z oploditvenim poslatvom posodili Ciudad Mexico. Ti simpatični medvedki so izbirni ne le pri hrani, saj jedo, kot je znano, le posebne bambusove vršičke, ki rastejo na 1800 do 3600 metrih nadmorske višine, ampak so brezvoljni tudi v spolnosti. To ugotavljajo v domala vseh živalskih vrtovih širom po svetu, v katerih živi še kakšnih sto pand. Že izbira trenutka za ljubezensko srečanje je izredno težavna, saj plodno obdobje samice traja le dva do tri dni na leto, vrh tega pa so samci čedalje bolj hladni in vse prej kot dobri ljubimci. Tako se povečuje število umetnih oploditev, ki niso lahke tudi zaradi slabo razpoznavnih hormonskih znakov ovulacije. Na Kitajskem so v zad-

njem času ugotovili tudi degeneracijske spremembe spolnih organov in genetske spremembe sperme. Do njih prihaja verjetno zaradi parjenja v okviru vse manjših skupin, med katerimi jih je večina v krvnem sorodstvu, to pa je dodatna grožnja nadaljevanju vrste. Nekaj podobnega kot zdaj pandam se je zgodilo že afriškimi gepardom, pri katerih so ugotovili, da je sperma v 71 odstotkih normalna.

Politična shriljivka

Novoletna poslanica

Dobro se še spominjamo, ko nam je maršal prebiral novoletne poslanice. Bil je dobro hranjen, rdečeličen, vesel, kadil je fine cigare, pil dobre pijače, vozil se je v uglednih avtomobilih. Imel je letala in ladje, vile pa v vsaki boljši vasi. Vse je šlo kot namazano. Narod je vznemeno vpil: Tito, partija, Tito...

Bilo je skoraj pred dvajsetimi leti, neka punčka, ki je danes že doma, je tedaj prišla iz vrta, hila je stara tri leta. Pripovedovala je, da nekje na otoku živi neki fini tovariš, da je otok njegov in da ima veliko živali...

Potem tudi maršalu ni več šlo tako dobro. Verjetno je nekje zvedel, da beseda maršal v bistvu pomeni upravitelja kraljevskih hlevov. Član internacionale pa ne more biti upravitelj hlevov, pa še kraljevskih povrh. Ari Buchwald je napisal knjigo humoresk Nikoli nisem plesal v Beli hiši. Če veste, kaj je hotel s tem povedati, potem lahko povem, da tudi jaz nikoli pred nikomer nisem plesal. Vedno sem menil o njem natančno to, kar menim danes. Vsi tisti, ki so plesali pred njim, pa ga danes zasmehujejo.

Z leti tudi on ni bil več tako zelo zdrav, tako zelo rdečeličen, še vedno je bil lepo rejen, imel letala, floriljo, veliko vil, več kot povprečen delavec gar. Toda ni mu šlo več tako prekleto dobro. Vse se je sesuvalo v prah in pepel, vse tisto, kar je gradil iz zlata, platine, diamantov in safirjev, vse je postajalo prah...

Leta poslanic so dokončno minila. Na televiziji se ni več pojavljali maršal, začeli so se pojavljati drugi »zahavljači«, ki so veliko težje služili svoj kruh.

Časi so postajali vse bolj usrani. Nihče več ni hotel čitati novoletnih poslanic. Zamislimo si samo, kakšno poslanico bi danes čital maršal svojim narodom. Bilo bi naravnost grozljivo.

Po drugi plati pa si lahko predstavljamo, kakšne poslanice bi čitali predsedniki nekdanjih republik svojim narodom.

Zanimiva bi bila Busheva poslanica narodom Jugoslavije, verjetno bi vrli moč govoril o bratstvu in enotnosti, ki ga je treba gojiti za vsako ceno, pa četudi te brat raztrga na kosce. Verjetno bi se zavzemal za ohranitev slavne armade, enako verjetno bi govoril tudi o svetli tradiciji hajševizma, o mednarodnem delavskem gibanju, o internacionali, o velikem Josifu Visarionoviču Stalinu. Govoril bi o petleikah, o planskem gospodarstvu, obtoževal bi mednarodni kapitalizem...

Vse to zveni paradoksalno, zakaj bi on kapitalist od glave do pete tako govoril. Spomnimo se samo Mrožka, v njegovi drami Policija policija izkorenini vse nasprotnike. Sedaj policija nima več vzroka, da bi še obstajala, zato se mora neki policaj žrtvovati... jasno, mar ne?

Kapitalizem in imperializem sta uničila drugega za drugim vse svoje sovražnike, sedaj ni več razloga, da bi še obstajali, saj se ne bi imeli proti komu boriti. Propadla je DDR, ČSSR, Poljska, Madžarska in večina drugih so se spremenili, glavni sovražnik Sovjetska zveza se je odrekla komunizmu. Kitajska tudi ni več, kar je bila, Vietnam, Severna Koreja tudi niso več tisto pravo, Kuba? Saj to ni resno. Zato je potrebno imeti sovražnika, vsaj navideznega. Torej je treba nekoga žrtvovati. Kdo je tisti pravi? Jasno!

Da se torej ne boste čudili, če se bo na silvestra pojavil na TV v maršalski uniformi in začel brati novoletno poslanico zadnji borec za svetovni hajševizem maršal Josip Visarionovič Busch...

BORIVOJ REPE

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

Ona: Napravi že enkrat tisto, kar te mika, sicer se boš požrla zaradi nestrpnosti in radovednosti. O svojih namenih ne govori naokrog, saj lahko prijateljice tvoje načrte kaj hitro spremenijo v polomijo.

On: Vse prevečkrat si zadajš skoraj nemogoče naloge, pozneje pa se zaradi tega predajaš melanholiji. V prihodnjem obdobju se raje posveti realnim ciljem in videl boš, da se sreča lahko nasmehne tudi tebi.

Ona: Ne razmišljalj toliko o globini in pomenu nekega prijateljstva, ampak raje živi tako, kot ti naredkuje tvoje srce. Nasprotnik, ki ti greni življenje, te samo podžiga v prizadevanjih, da bi čimprej dosegla svoj cilj.

On: Mikar si ne delaj odvečnih skrbi, ampak se prepusti svojemu občutku. Finančno stanje se ti lahko samo izboljša, pa najsi narediš še takšen nesmisel. Nekateri imajo pač srečo, zato jo raje izkoristi, dokler je tu!

Ona: Kar je enkrat zaradi neumnosti izgubljeno, se je stežka ponovno pridobi. Bolje bo, da poskusiš tudi kje drugje, kjer imaš morebiti veliko več možnosti, kot si misliš. Koristil ti bo obisk pri zdravniku.

On: Najprej ugotovi, ali si sposoben resnega in odgovornega življenja v dvoje, šele potem pa se spusti na takšno pot. Zgodilo se bo tisto, kar si si že dolgo želel, vendar boš na koncu skoraj nekoliko razočaran.

Ona: Čeprav bo vse skupaj videti še tako nedolžno, si bo nekdo to razlagal popolnoma napačno. In še tako majhen namig si bo predstavljal kot odkrito ponudbo. Seveda pa je morebitna veza odvisna predvsem od tebe.

On: Srečo imaš, da se je vse skupaj končalo tako hitro, saj bi se lahko kaj hitro znašel v nevarnosti, da bi se ti čustva vse preveč pomešala s tvojim poslovnim življenjem. Toda vseeno je ostal grenak priokus...

LEV

DEVICA

TEHTNICA

SKORPIJON

Ona: Partner te bo pustil malone na cedilu in poskušala boš vse, le da bi mu to z isto mero vrnila. Vse skupaj se lahko kaj hitro sprevrže v srdit spopad mišljenj in interesov, kar se lahko konča tako dobro kot tudi slabo.

On: Posli so se začeli obračati na boljše in od tebe je odvisno, ali jih boš uspel obdržati na trenutni ravni. Prijatelji ti bodo pripravili presenečenje, toda vprašanje je, ali ti bo le-to tudi všeč.

Ona: Prihajaš v obdobje harmonije s svojim novim partnerjem in prav nič ti ne more pokvariti občutka sreče. To se bo pokazalo tudi na tvojem videzu in razpoloženju in kaj hitro bodo rezultati tudi drugi.

On: Le kje je tista tvoja gotovost in prepričanje vase? Dobil boš občutek, da v družbi nisi več tako popularen, kot si bil navajen v preteklosti. Toda romantičen večer ti bo vse to nadomestil.

Ona: Čeprav se boš držala bolj ob strani, se boš kar naenkrat znašla v središču pozornosti. To ti bo vsekakor zelo koristilo predvsem za izpeljavo tvojih ljubezenskih načrtov, pa tudi drugace se boš zabavala kot že dolgo ne.

On: Obnašaj se, kot da ne veš, kaj bi rad, zato si se že mars komu prav pošteno zameril. V bistvu pa je to le površinska muka, s katero boš poskušal skriti svojo ranljivo naravo. Še preveč ti bo uspelo...

Ona: Prišel bo odgovor na dolgo pričakovano vprašanje in morala se boš dokončno odločiti. Obeta se ti prijetna avantura iz katere lahko izvlečeš tudi obilo materialne koristi. Toda paz da se ne zapleteš v lastne mreže.

On: Obetajo se ti ugodne prilike, od tebe pa je odvisno, ali boš ponujeno tudi sprejel, in kar je najpomembnejše, tudi ti koristiš. Zanimive ideje nikar ne hrani po predalih, ampak ji raje realiziraj, saj te lahko kdo še prehití.

STRELEC

KOZOROG

VODNAR

RIBI

Ona: Sprejela boš zanimivo povabilo, saj si od njega obeta veliko več, kot se zdi na prvi pogled. Prijateljčina informacija bo docela zbistrla trenutni položaj, ki nikakor ni slab.

On: Ne skušaj narediti vsega popolnoma sam, ampak spre mi ponujeno pomoč, še posebej, če je oseba prijetno dekle, i precej obeta. Obetajo se ti prav zanimivi časi: tako poslovni kot tudi popolnoma zasebno.

Ona: Malo se ozri po svoji družbi in kaj hitro boš opazila, d si dobila novega oboževalca. Edino, kar ti lahko nagaja, je in voščljivost tvojih prijateljic, ki pa je nikar ne vzemi popolnoma resno.

On: V ljubezni boš postavljen pred veliko odločitev, ki p lahko dobobra vpliva tudi na tvoje poslovne načrte. Nekdo i bo sicer ponudil pomoč, vendar te bo tvoj ponos ponovno p kopal.

Ona: Prevelika sramežljivost ti lahko dobesedno pokoplj tvoje načrte, zato nikar ne omahuj. Raje pusti svoje skrbi dom in odidi s prijatelji v družbo. Marsikateri bi si želel vse kaj ve kot le prijazen pogled.

On: Znašel si se v dokaj neobičajnem položaju, ko si ljube zen pomešal s poslovnimi rečmi. Lahko ti sicer uspe, vendar i v primeru neverjetnih naključij, na kar pa nikar preveč ne rač naj.

Ona: Je pač tako, da je prepovedano sadje najslajše. Vendar te lahko tvoj temperament zapelje precej dlje, kot si hila pripravljena iti. Toda samo enkrat se živi, zato uživaj sedaj in ne čak na nekaj, kar morda sploh ne bo prišlo.

On: Vse boš postavil na kocko in čakal, kako se bo celotn zadeva razvila. V resnici pa bo to le zunanja fasada za nekaj v iko večjega. Poskusi se obvladati in stvar naj bo vsaj še neki časa skrivnostna.

Otroške igrače lahko odlagamo tudi v takšno mrežo. Ne zavzema veliko prostora, tla pa ostanejo prosta za igro. Za izdelavo mreže ni potrebno veliko časa, pa tudi prav posebna spretnost ne. Skrojimo mrežo v obliki trikotnika, po stranicah prišijemo trak, na sprednji strani pa okrasno pentljo. Na vogale prišijemo obročke, na stene pa pritrdimo kaveljke in mreža je tu. V njej je lahko vse, kar je bilo do zdaj po kotih.

Nasvet: Človek mora odkriti svoje prave vrednosti. Šele te mu tudi določijo pravo mesto v družbi. Vsi, ki tega nikoli ne ugotovijo, ostanejo majhni v svojem razmišljanju, pogledih in početjih.

Meso položimo v pekač in ga prelijemo z vročim oljem. Takoj ga postavimo v vročo pečico, kjer ga občasno po potrebi zalivamo. Ko se rahlo zapeče, ga solimo in prilijemo mesno juho. Pri srednji vročini pečemo pečenko približno 1 uro in pol. Vmes jo še polivamo z omako v pekaču. Pečeno vzamemo iz pekača in postavimo na toplo. Osnovo razredčimo z vinom in jo prevremo. Dodamo ji narezane šalotke, lovorov list, sesekljan peteršilj, timijan. Še malo pokuhamo in pretlačimo. Medtem zmešamo v kavini škodolici vode jedilni škrob in s tem omako zgostimo. Začnimo jo s soljo, poprom in limoninim sokom. Kuhano cvetačo segrejemo v sopari, jo razdelimo na večje cvetove, zložimo ob lepo razvrženih rezinah pečenke na servirni posodi, ki jo prej pogrejemo, in prelijemo z vročo omako.

Pošiljka _____ iz _____ ulica _____ štev. _____ pošta _____

NAGRADNA KRIŽANKA

Med kriptokomunistom in kriptorhidom

Zavedam se, da veliko večino bralstva Vestnika vsiljena raven pisanja gospoda Stefana Smeja, skupaj z mojimi odgovori spravljaj v nejevoljo. Resnici na ljubo moram priznati, da mi je takšno dopisovanje skrajno zoprno in se ga ne bi lotil, če partijski lider zelenih v vlogi komentatorja, ne bi tako vztrajno umeščal takšnega ali drugačnega polja na katerem bi morala zrasti še kaj drugega kot spori in sovraštva. Po drugi strani se z zadevo ne bi ukvarjal, če bi šlo zgolj za pojav, za nek dogodek, ki je pač del življenja. V primeru Vestnikovega komentatorja pa ne gre za pojav, gre za stanje v katerem se je zlo udomačilo do te mere, da je začelo viadati.

V najbolj totalitarnih režimih (če je komu ljubo lahko mednje šteje tudi naše čase trdega komunizma), se ne zgodi, da bi partijski lider svobodno nastopal v vlogi komentatorja in s svojimi komentarji pokrival takorekoč vsa tista področja na katerih lahko do onemoglosti z namigovanji, s podtikkanji ali s hujšakštvom obračunava z drugače mislečimi, da bi ob koncu v sebi lastni maniri pozval k linu. V tem primeru ne gre zgolj za stvar slabega okusa in nepoznavanja novinarske obrti ter etike ampak predvsem za zlorabo časopisa v cene politične namene. Vse kar je bilo napisano v zvezi z zborom društva za varstvo okolja in pozneje o ekološkem forumu je lahko razumljeno edino in samo kot ceneno obračunavanje z mano, spodaj podpisanim, posredno pa kot poiskua vnašanja zdrave med ljudi s katerimi po svojih močeh, predvsem pa brez političnih ambicij, skušamo vplivati na okolje v katerem živimo.

V primeru komentatorja — partijskega prvaka, teče vse po preiskušeni šabloni večšega intriganta v kateri se s podtikkanjem kukavičjega jajca v tuja gnezda dosega politični cilji. Sicer prozorna igra v politično neizoblikovanem prostoru zmeraj znova vžge. Brez kakršnega koli slabega namena do političnih strank ali oseb, ki jih omenjam samo zato, da razjasnim stvari, bom navedel primer, ki je časovno zadosti blizu, hkrati pa mi je zaradi nestranskske angažiranosti zadosti daleč, da stvari pokažem v tisti luči, ki so ji stari latini rekli: o tebi zgodba govori!

Strankarski prvaki SDP, SDSS in SSS so bili na obisku pri socialdemokratih v Nemčiji. Po vrnitvi, napravi politični komentator alias strankarski prvak s prvakom SDP intervju, v katerem podatke kukavičje jajce. Počakati je treba izid nove številke Vestnika in že se pokažejo rezultati. Prej prikriti strankarski spor v SDSS takorekoč prek noči preraste prvoten znotrajstrankarski okvir in dobi javno razsežnost, ki se pokaže v jeznem časopisnem strankarsko (SDSS) — medstrankarskem (SDSS—SDP) dopisovanju kdo je kaj rekel, česa kdo ni rekel etc. Ne rečem, da se bralci pri vsem tem ne bi privoščljivo muzali in zabavali, vendar za boga, volitev nismo opravili zato, da bi imeli voljene klovne!

Kakor koli že, namen je dosežen. Povzročitelju intrige ni potrebno niti odgovarjati. V miru lahko pripravi novo intrigo. Stvari se ponavljajo, nehavajo biti zabavne, vendar nihče ne povzdigne glasu, kajti veliki mojster z reflektorsko natančnostjo išče novo žrtev s katero bo na tak ali drugačen način obračunal tako kot misli, tako kot zna. Konfuzen politični prostor postaja čedalje bolj prazen. Vse kar se zgodi je v bistvu utrudljivo in brezplodno medsebojno obračunavanje posameznikov. V danem kontekstu se spori, ta neizbežni del naše folklore, neprestano generirajo. Do dogovarjanja, kaj šele do konsenza, nikakor ne more priti. Vsak izid nove številke Vestnika prinese nov prispevek k lokalni politični blaznosti, ki ustavi še tako pošteno misel, jo obrne in popolnoma iznakaženo zaluča nazaj med ljudi. In ti se znova sprejo ... in vse se ponavlja čedalje bolj ovito v lepljivo mrtvo svetlobo mrtvega dne.

Da sem jasen. Kot državljan in kot bralec Vestnika se ne strinjam, da bi katerikoli strankarski prvak nastopal v vlogi političnega komentatorja. Ne strinjam se, da bi katerikoli strankarski prvak svobodno, zaradi svoje ali strankine afirmacije, zabijal žebličko na glavico, pa čeravno bi njegovo pisanje slonelo na argumentih ne pa nad podtikkanji ali namigovanju. Mimogrede naj strankarskega prvaka spomnim, da so časi enostrankarskega sistema mimo, zato imam kot državljan Slovenije zamjenceno pravico biti član katerekoli stranke. To pomeni, da čeravno bi bil komunist, pa nisem, ne bi bilo potrebno biti kriptokomunist. Na koncu koncev bi od strankarskega prvaka zelenih že zaradi njegove formalne humanistične izobrazbe pričakoval drugačno razumevanje demokracije.

Glede foruma pa samo to. Eno je gledališka predstava Ta veseli dan ali Matiček se ženi, drugo je forum. V prvem primeru imamo oder z igralci in publiko, v drugem smo igralci vsi. Namen foruma ni, da bi organizatorji, komu s pomočjo gostov v učiteljski maniri soliti pamet. Ker se to ni zgodilo in se to ne bo zgodilo, potem infantilni duh v forumu ne vidi nobenega smisla. Povsem razumljivo! Nesporno si lahko o forumi Vestnikov komentator misli kar hoče, vendar predno se je spravil k pisanju, naj ne bi pozabil, da je bil na forumu, na mestu kjer mu ni nihče kranil pravice povedati kar je pozneje zapisal v časopisu. Da bi to napravil gotovo ni nujnost, nedvomno pa spada vsajv pozo provincialnega intelektualca.

Gost zadnjega foruma Duško Vuković nam je priznal, da od Sobote ni pričakoval dogodka v katerem bi toliko ljudi sodelovalo na intelektualnem večeru. Kaj hočemo, v Ljubljani velja o nas prepričanje, da smo zakonita provinca brez intelektualcev. Naj si gospod komentator misli kar koli, nesporno je res, da so gostje na forum radi prihajali, ne da bi kdor koli od njih, razen povračila potnih stroškov, zahteval honorar. Veliko gostov je bilo v Soboti prvič, vsi pa so odnesli iz foruma prijeten vtis. Kaj bo imel od tega strankarski prvak, če k nam ne bomo vabili intelektualcev, med drugim tudi preko foruma, to ve samo bog, kajti tu se pamet neha!

Navada železna srajca. Očitno se gospod Smej pri svojem komentatorstvu nikakor ne more znebiti učiteljskih ščotov. Da bi bralstvu pojasnil besedo KRIPTO, si je pomagal s tem, da me je imenoval z izmišljeno skovanko kriptokomunist. Meni si besed ni potrebno izmišljati, zato bi rad tujo besedo kripto pojasnil s primerom iz narave, ki je zadosti blizu vsakemu kmetu. In če že večina bralstva Vestnika ni pravi kmet potem izvira iz kmetije, zato bo bralstvu razlaga besede KRIPTO s primerom KRIPTORHID dosti bolj razumljiva kot, če bi kot primer uporabil kripton — plin brez barve, vonja in okusa. Zatorej KRIPTORHID. Moški potomci sesalec se rodijo s testisi (modi ali po domače jajci) v trebušni votlini. Po rojstvu se začnejo testisi (moda, jajca) spuščati iz trebušne votline skozi tako imenovani ingvinalni kanal v mošnjo (scrotum), ki jo moški del besalske vrste z večjim ali manjšim ponosom prenaša vse življenje med nogami. Procesu spuščanja se reče descensus. Ta se konča odvisno od sesalske vrste zelo različno, vendar gotovo do spolne zrelosti. Vsi moški potomci nimajo te sreče, da bi se jim testisi (moda, jajca) spustili v mošnjo, kar pa seveda ne pomeni, da nimajo testisov, ampak pomeni, da so testisi SKRITI v trebušni votlini. Take-mu nesrečnežu pravimo KRIPTORHID. V primeru, če se nesrečnežu spustijo v mošnjo namesto testisov (mod, iaje) čreva, govorimo o herniji, kilavosti, kilahiji ... Zdaj moramo razložiti še to zakaj so testisi (moda, jajca) shranjeni v mošnji izven trebušne votline. Vzrok je v semenu. Moško semenčece rabi za svoj razvoj nekoliko nižjo temperaturo kot je telesna. Povedali smo že, da kriptorhidi imajo moda (testise, jajca), zato je pri njih razvit spolni nagon, vendar zaradi nesrečnega položaja

testisov (mod, jaje) nimajo za oploditev primernege semenca. Pa še kot zanimivost iz veterinarske prakse. Kriptorhidni žrebi in kriptorhidni mački so zlobne in hudobne živali.

P. S. V upanju, da so si profesor prebrali priporočeno literaturo, mau zdaj priporočam, da odpre divkovičev Latinsko-hrvaški rječnik, kjer mu bo na strani 429 natančno pojasnjena beseda forum. Glede prostozidarstva pa tole. Vsako prekopavanje soboških ulic ne pomeni, da poteka v Soboti izgradnja podzemne železnice. Največkrat gre za kanalizacijo. O sancta simplicitas!

S. ŠVENDA

Pripis urednika ali konec tehtanja jaje

Z gospodom Švendo ne bom polemiziral na njegovi ravni. V pismu sicer sam pravi, da tokrat z novinarjem Smejem polemizira zadnjič. K temu naj dodam, da tudi sam tega več ne bom dovolil, kajti v prvi vrsti zaupam v strokovnost novinarja S. Smeja in me njegova politična pripadnost v primeru njegovega novinarskega dela ne zanima. Zato končujem s tovrstnimi blodnjami na račun njegove profesionalnosti. Sicer pa se bo novinar Smej branil sam.

Kar se jaje tiče, nam zaenkrat ni potrebna antropološka razlaga njihovega razvoja. No, če smo že na tej ravni, je pa dejstvo, da je bil zadnji ekološki forum dejansko brez jaje, ne glede na to, kaj je o tem povedal g. Vuković. Preprosteje povedano, če je cilj teh forumov »čaga«, kot je slišati izza kulis, je to neodgovorno do publike, ki se je zbrala na forumu in navsezadnje do soorganizatorjev foruma. Morda imata ob vsem tem organizator in vsebinski snovalec in kreator, tako velika jajca, da take foruma potrebuje, da si spraznita jajca.

Odg. urednik J. Votek

Protestno pismo učiteljice

Razne pripombe na delo učiteljev po časopisih, pred nekaj dnevi tudi zadnje besede delegatke iz neke skupščine, ki sem jih ujela po radiu, »mi kar dvigajo pritisk«, da bi takim ljudem kaj povedala tudi sama, ki sem že 29. leto učiteljica.

Ne pomnim, da bi bilo delo učiteljev kdaj tako izničeno in učitelji tako malo cenjeni.

V mojih časih so sprejemali na učiteljske odlične in prav dobre učence, pa nam očitajo, da smo »falirani študentje.« Ker ni bilo denarja za nadaljnji študij, sem študirala ob delu, prav tako z nadpovprečnim uspehom. Tako tudi mnogi drugi. Očitajo nam, da se »menimo v zbornicah samo o plačah«. Tisti, ki mislijo tako, naj pridejo v naše zbornice, naj pridejo v razrede, da spoznajo in, da jim razložimo naše delo, ki ga ne poznajo. Delamo ravno tako 42 ur kot ostali delavci, večkrat pa še več. Za vsako uro mora imeti učitelj napisano pripravo, napisano vsebino snovi in metodični postopek. Tega prav sigurno ne delamo in ne moremo delati med poukom. Kje je popravljanje izdelkov učencev, pripravljane učnih pripomočkov, konference, govorilne ure ... ?

Ogorčena sem bila nad polemiko neke dijakinje, ki kritizira učiteljice, da se lepo in vsak dan drugače oblačijo, ki hodijo v krznenih plaščih, pa štrajkajo, ker »pre-malo zaslužijo«. Pri svojih letih službe še nimam nobenega krznenega oblačila, vsak dan pa oblečen kakšen kos druge garderobe, čeprav stare že več let, saj moramo biti za učence urejeni in ne zanemarjeni.

Kdaj se bo uresničilo načelo, da bomo vsi učitelji po Sloveniji dobili za enako delo enako plačilo in, kje je tisto, da bomo v plačevanju izenačeni z ostalimi, zaposlenimi v družbenih službah, saj moramo imeti vsi učitelji višjo ali pa visoko izobrazbo.

Spriznati se s stanjem, kakršno je, pomeni stagnirati. Zato je prav, da se kot drugi, tudi učitelji »zbudimo« in ne delamo samo zaradi idealizma.

V majhnem mestu, kjer živim, lahko naštejemo več kot 10 učiteljev, ki so se zaposlili drugje — v družbenih službah. Zakaj se nobeden ne vrne v šolo? Vrne se le kdo, na mesto ravnatelja, kjer mu položajni dodatek nadomesti višji osební dohodek, ki ga je bil vajen več let.

Zakaj se tisti, ki se jim zdi učiteljski poklic zavajanja vreden, niso zaposlili v naših vrstah? Lahko bi uveljavili vse svoje ideje, ki bi jim po njihovem mnenju moral slediti učitelj, lahko bi delali, za po njihovem mnenju, »zadovoljivo plačo«.

Ker pa tega niso storili, naj upoštevajo Prešernov verz: »Le čevlje sodi naj kopitar!« — in naj »pometajo pred svojim pragom!«

2. 12. 1991

Lepo pozdravljeni!
Otilija

Zahtevek za spremembo zakona o državljanstvu Republike Slovenije

Predsedniki strank: DS, KDS, SDSS in NDS-SDZ občine Murska Sobota smo 28. 11. 1991 zaradi spremenjenih razmer obravnavali Zakon o državljanstvu Republike Slovenije in sprejeli stališče, da se spremeni 40. člen Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, kar utemeljujemo s podano obrazložitvijo.

Na ozemlju nekdanje SFRJ so potekali in še potekajo procesi, ki utemeljujejo spremembo Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (vojna v Sloveniji, agresija JA, Srbije in Črne gore na Hrvaško, ki poteka predvsem z ozemlja BiH, represija na Kosovo, grožnje Makedoniji ...).

Nikakor pa ne moremo zanemariti tudi dejstva, da je vojna v Sloveniji razmere bistveno spremenila.

Zakon o državljanstvu Republike Slovenije je bil po našem mnenju sprejet brez temeljite preučitve razmer in posledic, ki bodo nastale po sprejemu zakona. Prevala dalo je namreč mnenje, da se upošteva že s strani opozicije izsiljen del izjave o dobrih namerah, s katero je bila državljaniom drugih republik obljubljena pridobitev državljanstva Republike Slovenije po ugodnih pogojih, torej celo brez ugotavljanja kakršne koli primernosti in lojalnosti do Slovenije. Svojo nečolajnost so mnogi državljani drugih republik že dokazali ob poizkusu rušenja slovenske oblasti decembra 1989, ko so v Ljubljani želeli organizirati miting resnice in pričakati brate Srbe in Črnogorce. Navidezna lojalnost je teh do takratne porajajoče se slovenske države ni postala vprašljiva slovenski oblasti in poslanecem niti takrat, ko so ti »lojalisti« med vojno sodelovali z okupatorjem, pozneje pa se potuhnil. Presenetljivo je, da tudi to ni odprlo oči našim poslancem. Mnogi od teh prisilcev državljanstva stojijo pred občinskimi okenci, zavedajo se, da s tem spodkopavajo mirno sožitje narodov v Sloveniji. Tako bodo tudi lojalni državljani drugih republik, ki so zaprosili za slovensko državljanstvo, nosili skupno s Slovenci posledice zablod slovenske oblasti. Mi pa, kakor da tega spet nečemo verjeti, ali pa nas morda spremlja tradicija — narod zaslepljenecv in hlapecv. Zavedati se moramo, da stopamo na pot neodvisnosti, kjer si bomo sami krojili usodo. V naši državi dajmo prostor tudi tujcem, vendar določeno mesto v tem prostoru, ki pa nikakor ne more biti izenačeno z mestom državljanov Slovenije. Tudi na tem področju se moramo zglodovati po Evropi. Prav bi bilo, da bi nekateri končno spoznali, da si je državljanstvo potrebno najprej pošteno zaslužiti. Na žalost ga pri nas lahko dobi — kupi kdorkoli kot ne-

pomembno blago na tržnici za nekaj sto tolarjev, pri čemer mora izpolnjevati le dva pogoja

— stalno bivališče v Sloveniji na dan 23. 12. 1990

— bivanje v Sloveniji po tem datumu.

Skraini čas je, da si slovensko predsedstvo, vlada, poslanci in posamezni strankarski veljaki po licitiranju z dostojanstvom slovenskega naroda temeljito izprašajo vest. In končno: z Zakonom o državljanstvu so tisti, ki žive na območju Republike Slovenije ob napačni politični odločitvi slovenske oblasti, postavljeni v milost in nemilost na ozemlju podivjane Jugoslavije. Zaradi vojnih razmer, represije, gospodarskega zloma, brezvladja in strahu pred nasiljem v svojih republikah, morajo številni izbirati med dvema najslabšima opcijama:

— ostati v državi, v kateri niso in nikoli ne bodo mogli biti po svojem prepričanju in kateri niso in nikoli ne bodo mogli pripadati,

— oditi v svojo domovino, kjer trenutno preti represija, vendar samo tej domovini pripadajo in samo njo sprejemajo za svojo.

S tem nelojalnim priselencem dejansko vsiljujemo slovensko državljanstvo. Bomo Slovenci te ljudi lahko kdajkoli sprejeli za svoje? To ni demokracija in spoštovanje človekovih pravic, temveč tiranstvo. Navsezadnje pa v Republiki Sloveniji v letu 1992 pričakujemo, da bo ostalo brez dela okrog 80.000 Slovencev ob 75.000 zaposlenih delavcev iz drugih republik, ki bodo dobili slovensko državljanstvo in od teh približno 25.000 do 30.000 nezaposlenih. Morda bo slovenska oblast skušala prepričati delavce Slovenije, da so slabši, manj delovni in nestrokovni. Morda bo skušala najti tudi utemeljitev za skoraj podvojeno število novih državljanov od planiranega. Ni pametno, da se razmere do skrajnosti zaostrijo tam, kjer bi se temu s premišljenimi potezami lahko izognili. Nismo prepričani, da bodo tisti, ki so s svojim večletnim delom dejansko prispevali svoj delež h graditvi slovenske države, mirno prenašali zablode in pokorno prispevali za socialno podporo tistim, ki jim je državljanstvo danes podarjeno (ne glede na to kako dolgo živijo v Sloveniji in kaj jih je privedlo k nam). Sprašujemo se tudi, ali bosta Liberalno-demokratska stranka (kot najslabšeja in nepopustljiva) in Stranka demokratične prenove, ki sta vsilili svojo opcijo, pripravljene nositi posledice, ki izhajajo iz tega zakona? Te bodo verjetno grozljive.

Na podlagi obrazložitve zahtevamo takojšnjo revizijo Zakona o državljanstvu Republike Slovenije.

PREDSEDNIKI STRANK:

Kavaš Jože

Cep Mario

za Turner Stefan

Kozic Karel

Obnovitev gradu

Članek v Večeru 26. novembra z naslovom Ohranitev gradu v Beltincih me je kot prekmurskega rojaka zelo razveselil. Če vemo, koliko gradov na Slovenskem je že doživelo žalostno usodo, smo lahko še bolj veseli obnove tega gradu. Tu gre pohvala vsem pobudnikom za ohranitev kulturnega spomenika. Dela bodo obsežna in draga, zato je prav, da se odločijo domačini o njegovi namembnosti. Žal zaradi finančnega stanja propada zelo pomembna kulturna in naravna dediščina pred očmi javnosti. Kako zelo je potrebna večja dvorana v Beltincih, nam kažejo številne kulturne prireditve v tem kraju, ki se sedaj odvijajo na prostem in ki jih večkrat prepreči slabo vreme. Upam, da se bo zbralo dovolj finančnih sredstev in se bo zares uresničila dolgoletna želja krajanov. Vedno, kadar hodim tod mimo, se oziram na to razvalino in mi je sedaj, ko sem prebral to vest, veliko lažje. Ta obnovitev gradu bo v ponos vsem, ne samo domačinom. Želim, da bi se obnovitvena dela začela čim prej in da bomo v doglednem času doživeli otvoritev tega pomembnega kulturnega objekta. Radi homo tebi pozdravil vse, ki bodo karkoli prispevali za to, da bo velika pridobitev uspeša.

Kako žalosten je pogled na ekran, kjer lahko vidimo uničevanje vsega, kar je kulturnega, četudi gre za spomenike, ki so pod zaščito mednarodne organizacije. Zato dokažimo, da smo kulturni narod, ki nam ni vseeno, kako je z našo kulturo, ki smo jo Slovenci vedno znali ceniti in ohranjati, koliko je bilo v naši moči. Tudi s takšnimi dejanji si krajšamo pot v Evropo in tudi čimprej priznanje mlade, suverene in neodvisne republike — države Slovenije.

Alojz Gomboši,

Maribor

Odgovor: v skrbi za otroka

Tako odpro, kot zapro pismo, ki je pred objavo v Vestniku prispelo na moj naslov v Izvršnem svetu skupščine občine Murska Sobota, sem pazljivo prebrala — in ukrepala. Med drugim s takojšnjim odgovorom podpisani s polnim imenom in priimkom, kajti na mnenjski strani so le inicialke in še to (razumljivo, da zaradi občutljive zadeve) ne prave. Prav zato tudi ne bom odgovarjala v odprtem pismu. Opozorila pa to in druge matere ter roditelje, da naj otrok ob razvezi ne obremenjujejo dodatno, ker so že tako prizadeti, in ne vpletajo v spor med zakoncema. Že tako so največkrat žrtve nesporazuma med staršema, ki pa morata oče in mati ostati tudi po razvezi, četudi se razideta in otrok ostaja le pri enem — največkrat materi. Bolj od materialnega zadoščenja zapuščencem zakoncu in vseh zakonov ter določil na papirju je bistvena skrb in to ne le ustreznih služb, ampak predvsem roditeljev za otroka.

Brigita Bavčar

NOVOLETNI POPUST V MIZARSTVU LJUTOMER,

Rada Pušenjaka 1, telefon: 069/81-916 ali telefaks: 069/81-157

● Pohištvo prodajamo vsak dan od 7. do 15. ure in ob sobotah od 8. do 15. ure. Med prazniki bo salon odprt 27., 28., 30. in 31. decembra od 8. do 13. ure

PRODAJAMO Z NASLEDNJI MI POGOJI:

- Za gotovinsko plačilo 25 % popusta in 5 % dodatnega noveletnega popusta.
- Prodaja na posojilo s 40% pologom, 35% obrestno mero in na štiri obroke.
- Za nakupe v vrednosti nad 10.000 SLT pripeljemo blago brezplačno do 50 km.

Vabimo vas v tovarniško prodajalno, kjer si lahko ogledate in kupite: otroške sobe, spalnice, sestavljivi program MOBY, omare U-I-FI, nadstropne postelje in predsobe.

Priporočamo se in vam želimo vesele božične praznike in srečno novo leto 1992!

Tovarna pohištva
MIZARSTVO p.o.
69240 Ljutomer, Ul. Rade Pušenjaka 1

Ne morem verjeti

sodelovala sem pri organizaciji prevoza blaga od Rdečega križa Murska Sobota, ki je od SLOVENSKE KRISTJANSKE ZVEZE v Švici dobil 12 ton rabljenih oblačil, rabljenega perila in pokrival ter nekaj škotel gaze kot humanitarno pomoč Rdečemu križu Hrvaške.

18. novembra 1991, ko je ta kamion-šleper prispel v Mursko Soboto, me je poklical dr. Brozović in me zaprosil, če lahko organiziram hrvaške avtoprevoznike za prevoz blaga v Zagreb. Kljub prizadevanju istega dne nisem uspela organizirati prevoza, pač pa za naslednji dan. Ker dr. Brozović in njegovi prijatelji poznajo velikost pomožnih prostorov pri moji hiši, so skupaj s šleperjem iz Švice prišli k meni v Trimline in me zaprosili, da blago razložijo v moje garaže — do naslednjega dne. Jaz sem sicer šoferja tovarnjaka zaprosila, naj sam odpelje v Zagreb, pa je odgovoril, da ne more, ker ima od svojega šefa v Švici dovoljenje le za prevoz do Hrvaške. [Dovolila sem razložiti blago v globokem prepričanju, da se tako tudi sama vključujem v to humanitarno akcijo.

Da naslednji dan ne bi bilo morebitnih problemov pri prehodu čez našo mejo, sem poklicala carino v Petišovce, češ naj pridejo pogledat blago, preden se naslednji dan naložijo na hrvaške kamione.

Carinik je res prišel in me najprej vprašal za dokumente. Jaz jih seveda nisem imela, saj mi je šofer iz Švice povedal, da je brez problema vprevozi vse državne meje, samo plakat POMOZITE HRVATSKOJ je imel in pri prehodu avstrijsko-slovenske meje so naši pregledali nekaj škotel.

Carinik mi je rekel, da bom kaznovana, ker sem sprejela blago iz tujine in da ne bo dovolil prevoza čez slovensko mejo, če blago ne bo prešeto in stehatano. Bila sem obupana in ogorčena.

S pomočjo oseba iz zdravstvenega doma in posebej dijakov iz Srednje tehnične šole v Lendavi je bilo blago prešeto in stehatano. Bilo je preštetih 293 polnih vreč in 804 škotel blaga ali skupaj 12.453 kg in kamiona iz Zagreba od Hrvatskega obiteljskega preporoda sta 19. 11. 1991 odpeljala blago, upam v prave roke. Vsi, ki so sodelovali pri razlaganju, štetju, tehtanju in ponovnem nalaganju so delali brezplačno.

Naslednji dan so me poklicali iz carine, naj pridem na zaslisanje: povedala sem, da pridem le na pisni poziv. In res sem bila 28. 11. 1991 zaslšana, narejen je tudi zapisnik.

Ne morem verjeti, da bi lahko nosila kakršnekoli posledice kazni, saj ne le, da sem sama žrtvovala svoj delovni čas dala sem na razpolago prostor in ne bom zahvala nadomestilo.

Kaj res ni razumevanja pri vladavini za tiste ljudi, ki trpijo, ki so jim porušeni domovi, ki so ostali brez vsega?

Prepričana sem, da sem pomagala in bom še, če bo potrebno. Ne morem verjeti, da sem lahko za to kaznovana.

Anica Doma

Ko je Bog uzrl plače tukaj zaposlenih, se je obrnil vstran in bridko zajokal.

Mojzes, Knjiga V., pogl. 3

Ne ugibajmo, če je to Mojzes zapisal ali ne, čeprav je bit prerok. Plakat, napisan z debelimi črnimi črkami je pred dnevi visel — morda še visi — na vratih druge etaže kirurgije v Rakičanu. To je na oddelku, na katerem ležijo bolniki po težkih operacijah. Med njimi ni malo takih, ki so po več ur ležali na operacijskih mizah, ob katerih so se zdravstvene ekipe trudile, da jim olajšajo trpljenje, rešijo življenja, mnoge pa usposobijo, da bodo nadaljevali svoje delo.

Ni mi znano, kakšne plače imajo ti ljudje. Prepričan pa sem, da daleč izpod 105.000, da ne govorim o 200.000 in celo 300.000, ki jih imajo nekateri direktorji, menežerji, menežmentki dosedaj še vedno družbenih podjetij. Takšne plače imajo posamezniki tudi v podjetjih, katerih možnosti so le delno izkoriščene, delavci pa dobivajo napram njim zgolj miloščino in obupani čakajo, kdaj bodo odpušteni. Plačam primerna bo tudi pokojnina. To pa mnogim omogoča, da po upokojitvi odpirajo razna donosna podjetja, celo banke. K vsemu temu pa je prispevalo delavstvo z ustvarjanjem materialnih dobrin, na katere se je dalo in se še da prilepiti vse prispevek.

Osnovo za to pa so dali prejšnji oblastniki ob podpori tega svobodnega sindrikata, ki vabi delavce (tudi zdravstvene) na ulice. Istočasno pa dovoljuje iz opisanek ekscese, dovoljuje razvrednotenje družbene imovine, dovoljuje kraje in odtujevanje na različne načine.

Ker pa je in bo vse tako naravnano, da bodo kupci tako razvrednotenih podjetnih menežerji in menežmentki, se na vse načine zavlačuje s sprejetjem zakona o lastnjenju, po katerem bi vsa družbena last dobila lastnika.

Slovenija se je znašla v ne zaviljivih gospodarskih težavah. Namesto sporazumnega razdružitve od ostalega dela Jugoslavije, je prišlo do vojne. Namesto dogovorov, do blokad. Vse to pa ima negativne posledice. Večkrat sem v parlamentu povedal: Bremea si porazdelimo kolikor toliko enako. Ne nalagajmo vsega na ramena enih in istih. Kdor več dobi, naj sorazmerno več prispeva.

In za konec naj nekoliko popravim omenjeni plakat: Ko je Bog uzrl, kaj se pri nas dogaja, se je obrnil vstran in se nad tem zamislil.

Karel Franko,

Puconci

BOMBASKI PROCES V MURSKI SOBOTI

Osumljena spoznana za kriva

Na enoti temeljnega sodišča v Murski Soboti so izrekli dve sodbi: Slavku Zveru iz Beltincev so prisodili 2 leti in 6 mesecev zapora, Dragu Kolmanu iz Globoke pa 1 leto zapora.

Kot smo že poročali, sta bila obdolžena velike tatvine. Zver pa še storitve kaznivega dejanja zoper splošno varnost. V Fokovih sta iz počitniške hišice sunila 3 bombe, avtomatsko puško in vojaške telefone. Eno bombo je obdržal Kolman, dve pa je odnesel Zver. Preiskovalci so našli dve bombi (pri vsakem po eno), nikjer pa ni našli tretje bombe. Zver je sicer trdil, da jo je odložil na vaškem pokopališču, vendar je tam niso našli. Sodišče je po vsem tem prišlo do sklepa, da je bila »manjkajoča« bomba odvzeta v stanovanje Erjavčevih v Beltincih, kjer je povzročila pravo razstreljanje, k sreči pa telesnih poškodb ni bilo. Sodnikov niso prepričale izpovedi prič, denimo obtoženčeva starša, ki sta trdila, da je bil sin do-

ma, ko je odjeknila eksplozija. Tudi sam je ves čas zagotavljal, da je sicer v sotorilstvu vplnil v počitniško hišico in si prisvojil bombo, da pa bombe ni odrgel, češ da za to ni imel vzroka. Bombo je imel le zato, da bi jo vrnil pod gosnence tanka okupatorske vojske. Sodišče pa je ugotovilo množico znamenj, okoliščin, ki Zvera obremenjujejo (ostanke ene manjkajoče bombe so našli na mestu eksplozije), zato taka odločitev. Milejše sodbe (ali celo oprostilne pa sodišče ni izreklo tudi zato ne, ker strokovni izvedenec ni ugotovil, da bi bil Zver motena osebnost.

Zveru je sodišče odredilo še plačilo 7250 tolarjev stroškov sodnega postopka, 2000 tolarjev tako imenovane povprečnine in 23400 tolarjev za zagovornika. Kolmanu, ki nima premoženja, pa ne bo treba plačati nič. Sodbi še nista pravomočni, obsojenca pa se lahko pritožita na višje sodišče.

S.S.

Uvoz vozil s Hrvaškega

Ministrstvo za finance Republike Slovenije je opredelilo postopek v zvezi z uvozom motornih vozil s Hrvaškega in drugih jugoslovanskih republik. Brez plačila carine in drugih uvoznih dajatev lahko državljani Republike Slovenije uvozijo v tehe primerih:

a) osebni avtomobil lahko uvozijo državljani Republike Slovenije, ki so bili pred 8. 10. 1991 lastniki tega avtomobila in so po takratni veljavni zakonodaji plačali vse uvozne in druge dajatve. Pristojni carinarnici morajo predložiti dokazila o lastništvu;

b) zasebniki, državljani Republike Slovenije, ki so pred 8. 10. 1991 imeli sedež svoje dejavnosti na ozemlju Republike Hrvaške ali katere druge jugoslovanske republike, po 8. 10. 1991 pa so preselili sedež svoje dejavnosti v

Republiko Slovenijo, lahko uvozijo avtomobil, ki predstavlja njihovo osnovno sredstvo, pod pogojem, da so bili lastniki tega vozila pred 8. 10. 1991 in da so ob uvozu oziroma nakupu vozila plačali vse predpisane dajatve. Pristojni carinarnici morajo predložiti naslednja dokazila:

— dokazilo o sedežu dejavnosti pred 8. 10. 1991 in o preselitvi dejavnosti;

— dokazilo o lastništvu vozila pred 8. 10. 1991.

V vseh drugih primerih, ko so bili državljani Republike lastniki oziroma uporabniki vozil, registriranih na ozemlju Republike Hrvaške pred 8. 10. 1991, je treba plačati polno carino in prometne davek.

Ugodnosti lahko upravičenci uveljavijo do 31. 12. 1991. Za uvoz vozil v teh primerih (iz ju-

goslovanskih republik) se ne uporabljajo določila zakona o zunanjetrgovinskem poslovanju, po katerih ni mogoč uvoz rabljenih vozil.

S.S.

ŠE ENKRAT

Franc Tarča je spregovoril ...

V predzadnji številki smo objavili članek z zgornjim naslovom. Sogovornik Franc Tarča pa nam je zdaj poslal pismo, v katerem popravlja navedbe avtorja: delal je na žagi pri Ivanu Ribiču v Cezanjevcih, in sicer do 24. 8. 1940, nato pa do konca avgusta 1943 na žagi pri Stanku Cvetku v Koračicah. Nam se je zapisalo, da je delal pri Cvetku v Cezanjevcih. Poslal nam je tudi fotokopijo dokumenta, iz katerega izhaja, da je bil, potem ko so ga ujeli Nemci na Pohorju, 5. 11. 1943 predan vojaškemu sodišču v Gradec, 23. 12. 1943 pa prisilno predan v nemško vojsko, vendar se je iz nje rešil 22. 2. 1944, kar pomeni, da je bil v njej le 59 dni. To pa je veliko manj, kot mu skušajo naprtiti po vojni sovražniki. Trditve je podkrepil z ustreznimi dokumenti.

Franc Tarča v svojem pismu še obtožuje nekatere partizane, katerih imena smo na tem mestu že nekajkrat zapisali, zato jih ne bomo več navajali. Morda tedaj, ko se bo sojenje končalo.

S.S.

Vestnik informira in nagrajuje!

Zaokrožite številko predmeta, ki je po vašem mnenju na sliki, izrežite kupon in ga prilepljenega na dopisnico (ne razglednico!) pošljite na naslov: Vestnik, 69000 Murska Soba, Titova 29/1. Rešitev pričakujemo do torka, 7. januarja 1992, ko bomo v uredništvu izžrebali nagrado, vredno okrog 10.000 tolarjev. V tem (tedenskem) žrebanju enakopravno sodelujejo vsi bralci Vestnika (tisti, ki ga kupujejo v kioskih, in tisti ki ga imate naročenega). Čim več kuponov boste poslali, tem več bo možnosti za nagrado. V sklepnem žrebanju, ki bo na koncu serije žrebanj za manjše nagrade, pa bomo izžrebali (verjetno na javni prireditvi) osebni avto Renault 5 Campus, vendar bomo pri tem upoštevali le poslance kupone rednih naročnikov. V veliko Vestnikovo družino (in potegovanje za avto) vabimo nove naročnike. Sodelujte v naši igri, saj lahko dobite avto!

V petek smo v uredništvu izžrebali kupon številka 3. Žreb je nagrada — vrtno garnituro: mizo in dve klopi z naslonjaloma — dodelil Lidiji Meznarič iz Mekotnjaka 32, pošta Ljutomer. Ob predložitvi razpoznavnega dokumenta dobi nagrado v našem naročniškem oddelku. Rešitev: na kuponu številka 3 je bil avtomobilski žaromet.

Kaj je na sliki?

Kupon št. 5

1. Telefonska slušalka
2. Okenska avt. kljuka
3. Strniščna krtiča

Pošilja _____ iz _____
ulica _____ št. _____ pošta _____

Trgovina na debelo in drobno

KA-EL

Puconci, d.o.o.
Puconci 22 a, 69201 Puconci
prodajalna v OBRTNI CONI v
MURSKI SOBOTI
telefon: (069) 32-636

Jože Fartek

Ugodna prodaja: telefoni in vse za telefonijo, elektromaterial, cevi, kabli, žice, omarice, žarnice

— varilni stroji Varstroj, ročna orodja Unior, potopne črpalke

— v zalogi vse vrste dvokomponentnih in univerzalnih lepil za steklo in kovine.

VSEM STRANKAM IN POSLOVNIM PARTNERJEM VOŠČIMO SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1992!

SEVNICA JUGOSLAVIJA

JUGOTANIN

kemična industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJEMO
LES PRAVEGA KOSTANJA

Les odkupujemo prek:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih zadrug

Vse informacije dobite pri komercialni službi po telefonu: št. (0608) 81-349 oziroma na naslovu:

JUGOTANIN, Hermanova 1, 68290 SEVNICA.

Plačamo dobro in ceno jamčimo!

SALOMONOV
OGLASNIK

SALOMONOV OGLASNIK JE TRŽNO-INFORMATIVNI ČASOPIS, V KATEREM SO NA ENEM MESTU ZBRANI MALI OGLASI, POSLOVNI OGLASI, TV-SPORED, OBVESTILA IN ZABAVA.

SALOMONOV OGLASNIK je zelo iskan in ima visoko naklado. V vsaki številki oglasnika je na zadnji notranji strani naročilnica, s katero imate možnost **brezplačnega malega oglasa**. Za vse nadaljnje informacije vas želimo pričakujemo v Mariboru na Partizanski 13 a oziroma po telefonu: (062) 221-586.

OGLASITE SE, POKLIČITE IN RADI VAM BOMO POMAGALI. SALOMONOV OGLASNIK VAM DAJE VEČ, KOT STE ZANJ PLAČALI!

SALOMONOV
OGLASNIK

Poroke

MATIČNI URAD SO GORNJA RADGONA — Danilo Matjašec, referent investicij iz Gornje Radgone, in Lidija Štefanec, tekstilna konfektionarka s Ptujске ceste; Drago Kolarič, elektrotehnik iz Gornje Radgone, in Nevenka Tapažner, knjigovodkinja iz Gornje Radgone; Bogdan Trnjek, monter iz Gornje Radgone, in Nada Zemljčič, tajnica iz Polje.

MATIČNI URAD LENART — Vinko Ribič, voznik, in Branka Vogrin, ekonomska tehničarka iz Zgornje Voličine; Branko Horvat, miličnik, in Marija Kolarič, strugarka iz Močnje; Sandi Zemljčič, študent, in Sabina Lešnik, študentka iz Gradišča; Drago Kačič, delavec, in Danica Horvat, delavka iz Ihove; Janez Makenauer, strojni tehnik, in Helena Križan, kmetovalka iz Žitenca; Jože Kranjec, skladiščnik, in Marjana Smej, tekstilna tehničarka iz Čagone.

MATIČNI URAD SO MURSKA SOBOTA — Geza Malačič, prodajalec iz Prosenjakovec, in Danica Domiter, prodajalka iz Kraš; Evgen Horvat, delavec v gradbeništvu iz Kraš, in Biljana Šerkezi, gospodinja iz Kraš; Milan Donša, vodovodni instalater iz Kroga, in Renata Torok, modelarka iz Filovec; Matija Mlinarič, monter centralne kurjave iz Lipovec, in Mojca Kouter, gospodinja iz Izakovec.

ČESTITAMO!

• NAJLEPŠE DARILO JE DARILO ZA ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE

Brezplačno
v Krkina zdravilišča

Posebno darilo za prihajajoče praznike so za kmete in tudi vse druge goste iz Murske Sobotne in širše okolice pripravili pri Zadrugi turistični agenciji Vas iz Ljubljane.

V sredo, 8. januarja, bodo vse, ki se bodo odločili za desetdnevno bivanje ali zdravljenje v Dolenjskih ali Šmarjerskih toplicah ali Strunjanu prišli iskat na dom in jih brezplačno prepeljali v zdravilišča in čez deset dni, v soboto, 18. januarja, ponovo pripeljali pred domača vrata.

Bivanje v toplicah pa seveda ne more biti brezplačno, vendar bodo tudi te cene zelo ugodne in privlačne. Tako stane na primer 10-dnevni paket v Dolenjskih toplicah, ki vključuje polne penezione, kopanje po želji, dva brezplačna zdravniška pregleda po lastni izbiri (splošnega in pri specialistu) ter izlet po romarskih poteh Dolenjske 7.300 tolarjev, 10-dnevno zdravljenje pa 10.800 tolarjev, podobne pa so tudi cene v Šmarjerskih toplicah in Strunjanu.

Vse informacije in tudi rezervacije lahko uredite kar po telefonu Zadruga turistične agencije Vas v Ljubljani: (061) 219-447 ali 153-211 (delovni čas med prazniki je od 9. do 12., sicer pa od 9. do 17. ure). Prijave sprejemajo tudi Kmetijska zadruga Panonka, Markišavska 3, tel.: (069) 21-770, in turistične agencije v Murski Soboti.

Obdarite starše, sorodnike, prijatelje! Podarite jim oddih ali zdravljenje v Krkinih zdraviliščih. Agencija Vas je pripravila tudi darilne bone za vse tiste, ki se bodo odločili za tako lepo in bogato darilo.

Vigros drugi, Emonacommerce sedma

V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v slovenski moški odbojkarški ligi je Vigros v Murski Soboti premagal Črnuče s 3:1. Vigros: Ratkai, Žalik, Horvat, Gobec, Munič, Vnuk, Janža, Novak, D. Poredoš, R. Poredoš, Šiftar in Klement. Šempeter pa je premagal Emonacommerce iz Ljutomera s 3:0. Emonacommerce: Drvarič, Prelog, Belec, Krajcar, Šumak, Savič, Zidar, Onišak, Škrobar. Soboški odbojkarji so zasedli drugo, ljutomerski pa sedmo mesto.

ŠPORTNA ZVEZA MURSKA SOBOTA

Priznanja športnicam in športnikom

Športna zveza Murska Sobota je tako kot prejšnja leta tudi tokrat pod pokroviteljstvom sekretariata za družbeno planiranje ter družbenoekonomski razvoj in družbene dejavnosti pri soboški občinski skupščini podelila priznanja najzaslužnejšim športnicam in športnikom v letu 1991. Na slovesnosti, ki je bila v salonu hotela Diana v Murski Soboti so priznanja prejeli — ekipe: 1. NTK Sobota, 2. RK Pomurka Bakovci, 3. BD Mura iz Kroga. Posamezniki — pionirji: 1. Jože Kolar, 2. Darjan Borovič, 3. Daniel Vehab; pionirke: 1. Spela Marič, 2. Mina Toplak, 3. Martina Marič; mladinci: 1. Tomaž Kus, 2. Srečko Meolič, 3. Iztok Horvat; mladinke: 1. Jasna Djordjevič, 2. Tatjana Ternar, 3. Petra Štebinger; člani: 1. Mirko Unger, 2. Rade, Bačič, 3. Jože Kosi; članice: 1. Gabika Bočakaj, 2. Irena Drožina, 3. Silva Kerec.

STRELSTVO

Slanič in Markoja

V Ljutomeru je bilo 25. tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško občinskih reprezentanc v mladinski in članski konkurenci. Sodelovale so ekipe Ormoža, Radgone, Lendave in Ljutomera, medtem ko se Murska Sobota tekmovanja ni udeležila. Pri mladincih je ekipno zmagal Ormož s 540 krogi pred Lendavo 523 in Ljutomerom 517, med posamezniki pa Markoja (Le) s 188 krogi pred Rudolfom 183 in Horvatom (oba Lju) 183 krogov. V članski konkurenci je zmagala ekipa Ljutomera s 537 krogi pred Ormožem 534 in Radgono 531, med posamezniki pa Slanič (Rad) s 185 krogi pred Vernikom (Or) 183 in Miholičem (Lju) 180 krogov.

ROKOMET

Dobrodelni tekmi Kroga

V Monoštru na Madžarskem je bil dobrodelni rokometni turnir, na katerem so sodelovale štiri moške in dve ženski ekipi. Med njimi so bili tudi člani in veterani Kroga. Člani so premagali AFESZ s 27:26. Najboljša strelca Šernek 8 in Varga 6. Veterani pa so izgubili z ekipo AFESZ s 21:23. Najboljša strelca Titan 7 in Kovačič 6. Izkupček s turnirja so namenili dijakinji gimnazije v Monoštru Aniki Rabel, ki je letos maja bila v prometni nesreči hudo poškodovana na prehodu za pešce in je še vedno v komi ter je potrebna operacije. Poleg tega so rokometni Kroga v ta namen zbrali še precej prostovoljnih prispevkov.

MALI NOGOMET

A liga MS

Inex	11	8	2	1	21:12	18
Cemelavci	11	8	1	2	37:18	17
Otoveci	11	7	2	2	38:23	16
Bakovci	11	6	2	3	31:19	14
Kanal	11	5	1	5	22:21	11
Kupšinci	11	4	3	4	14:20	11
Panonska	11	4	3	4	22:29	11
Predanovci	11	4	1	6	21:21	9
Borejci	11	4	1	6	22:27	9
Nemčavci	11	3	2	6	22:25	8
Gradišče	11	1	3	7	24:27	5
Belinci	11	1	1	9	16:46	3

B liga MS

Lipevci (-1)	11	9	2	0	42:14	19
Slovan	11	8	0	3	27:16	16
Park	11	7	0	4	39:27	14
Polana	11	6	2	3	27:19	14
Mladinec	11	6	1	4	25:18	13
Kerenčičeva	11	5	1	5	37:34	11
Prosečka vas	11	4	3	4	22:31	11
Klub mladih	11	4	2	5	16:25	10
Moščanci	11	4	1	6	30:24	9
Krajna	11	4	1	6	25:21	9
Sebeborci	11	2	1	8	20:36	5
NK 13	11	0	0	11	17:62	0

C liga MS

Puževci	11	8	1	2	35:14	17
Domajinci	11	7	3	1	24:15	17
Trilina	11	7	1	3	30:15	15
Mačkovci	11	6	2	3	33:17	14
Šalamenci	11	5	3	3	30:19	13
Pečarovci	11	6	1	4	30:22	13
Dobel	11	5	2	4	21:22	12
Radovci	11	3	3	5	16:18	9
Norsinci	11	3	2	6	27:28	8
Dokležovje	11	3	1	7	14:21	7
Izvir	11	1	3	7	18:26	5
Zenkovci (-1)	11	0	2	9	20:68	1

D liga

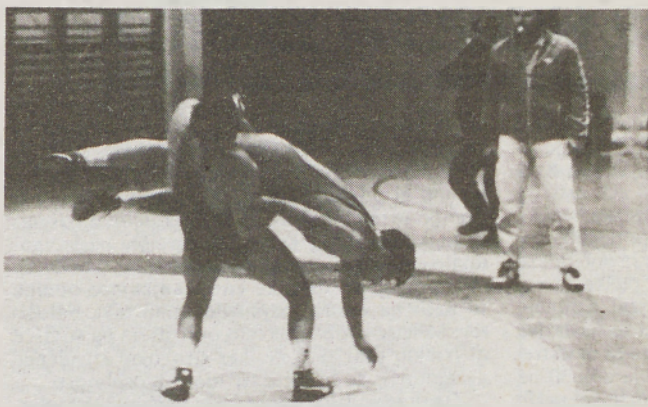
Ledava	10	8	1	1	41:19	17
Satehevc	10	8	0	2	38:8	16
Veščica	10	6	1	3	30:22	13
Črnci	10	6	0	4	29:17	12
VK 79	10	6	0	4	31:22	12
Asfalt	10	5	1	4	18:14	11
Pertoča	10	5	0	5	26:20	10
Dolina	10	3	1	6	27:38	7
Slaveči	10	2	2	6	23:33	6
Krašeč (-1)	10	1	2	7	10:37	3
Strokovci	10	0	2	8	7:50	2

E liga MS

Old boys	11	9	2	0	55:11	20
Mladost	11	7	2	2	34:13	16
Majinci	11	8	0	3	34:20	16
Sofina (-1)	11	7	3	1	30:16	16
Jezero	11	5	4	2	23:24	14
Posča	11	3	3	5	27:31	9
Stanjevi	11	3	3	5	26:32	9
M. baby	11	2	3	6	29:40	7
Vučja gomila	11	3	1	7	18:30	7
Evropa	11	1	5	5	20:34	7
Meteor	11	3	0	8	31:45	6
Vadarci (-1)	11	1	2	8	24:52	3

ROKOBORBA

Lukašev zmagal, pet drugih mest

Rokoborska zveza Slovenije je v Murski Soboti pripravila odprto prvenstvo Slovenije za člane v rokoborbi v grško-rimskem stilu. Sodelovalo je 52 rokoborcev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije, medtem ko se predstavniki iz Madžarske tekmovanja niso udeležili. Lep uspeh so dosegli pomurski rokoborci, saj so osvojili eno prvo, pet drugih in tri tretja mesta. Zmagal je Lukašev v kat. 57 kg. Druga mesta so zasedli: Zaplatič (48 kg), Ficko (52 kg), Rituper (57 kg), Zec (62 kg) in Bačič (74 kg). Tretji so bili: Škarjanc (48 kg), Horvat (57 kg) in Godvajs (62 kg). Četrta mesta so osvojili: Baranja (52 kg), Vukalović (45 kg), Kurbus (68 kg) in Tribnik (74 kg). Peti je bil Kočar (52 kg), šesti pa Kuhar (52 kg) — vsi Pomurka Murska Sobota.

KOŠARKA

Dvojna zmaga Radgončanov

V nadaljevanju prvenstva v drugi slovenski moški košarkarski ligi je Radgona v Ptuj premagala istoimensko moštvo z 71:64. Strelci za Radgono: Štihec 21, Gomboc 19, Slavič in Banič po 8, Ulaga 7 in Cigut 6.

V tekmovalju območne slovenske košarkarske lige pa je Radgona premagala Pragersko s 77:72. Najboljši strelci pri Radgoni: Gomboc 16, Karlo 15 in Golob 13.

Visoka zmaga Pomurja

V petem kolu tekmovanja v drugi slovenski ženski košarkarski ligi je Pomurje iz Murske Sobotte z visokim rezultatom 56:20 premagalo Apis v Mariboru. Strelke za Pomurje: Cer 4 (2:0), Brežič 11 (6:3), Drožina 24 (13:2), Bohar 4, Žitek 11 (2:1), Kar 5 (2:1). V prihodnjem kolu igra Pomurje s Comedom v Murski Soboti.

Z. T.

Novoletni turnir

KK Pomurje iz Murske Sobotte organizira v nedeljo, 29. decembra 1991, ob 14. uri v novi športni dvorani v Murski Soboti novoletni ženski košarkarski turnir. Sodelujejo ekipe: Montmontaža in Lokomotiva iz Zagreba, Apis iz Maribora in Pomurje.

Prvi seminar marketinga v športu

Občinska zveza za telesno kulturo občine Gornja Radgona in Partizan Slovenije sta pripravila v Gornji Radgoni prvi seminar marketinga v športu. Udeležilo se ga je osem slušateljev. Program enodnevnega usposabljanja za managerje v športni rekreaciji in športu je pripravila agencija Polo iz Kopra pod vodstvom predavatelja Iztoka Retarja.

ODBOJKA

Božično-novoletni turnir

Odbojkarški klub Vigros iz Murske Sobotte organizira v soboto, 28. decembra 1991, ob 10. uri v novi športni dvorani v Murski Soboti. Na turnirju sodelujejo štiri ekipe, med njimi tri najboljše slovenske ekipe: Vilela iz Maribora, Tovil Olimpija iz Ljubljane, in Salonit iz Kanala. Sodelovala pa bo tudi domača ekipa Vigrosa. To bo prav gotovo zanimivo tekmovanje.

Zadnje kolo

V drugi slovenski ženski odbojkarški ligi vzhod so odigrali zadnje jesensko kolo. Izidi: Pomurje: Braslovče 1:3, Črca: Ljutomer 3:1, Celje 11: Puconci 3:0, Cven je bil prosti.

Praznični turnir

Karate klub Murska Sobota organizira v soboto, 28. decembra 1991, ob 10. uri v telovadnici srednješolskega centra v Murski soboti božično-novoletni turnir. S tem turnirjem soboški karateisti in karateistke zaključujejo letošnjo bogato sezono.

Odpri novo telovadnico

Preteklo soboto so v Ljutomeru odprli novo telovadnico pri OŠ Ivan Cankar. Ob tej priložnosti je bila tudi prijateljska rokometna tekma med Razkrižjem in Veliko Nedeljo. Tekma se je končala 27:27. Najboljši strelci pri Razkrižju: Bedeković 18, Majerič 6 in Rozmanič 2.

M.S.

Uredili drsališče

Smučarski klub Gornja Radgona je ob pomoči radgonskega gasilskega društva na košarkarskem in odbojkarškem igrišču v športnem centru v Gornji Radgoni uredil drsališče. Drsanje je možno v večernih urah pod reflektorji. Udeleženci pa se lahko poslužujejo tudi bifeja s toplimi napitki. To je vsekakor lepa priložnost za razgibalne aktivnosti.

Zmagovalec Norton

Nogometni klub Bakovci je pripravil turnir v mini nogometu — trojk. Sodelovala je 18 ekip. Zmagala je ekipa Norton iz Pušče pred Walterjem in BKBA, obe ekipi sta iz Bakovca. Najboljši strelci so bili Jože Gule (Zgabljeni) s 17 goli.

GRADBENO PODJETJE HORVAT, d.o.o.

Rankovci 52, 69251 TIŠINA
telefon/telefaks: 069 46-607

- gradnja vseh vrst objektov na ključ
- vse vrste adaptacij
- gradnja gospodarskih poslopij: svinjaki, hlevi za živino
- keramičarska dela

VSEM POSLOVNIM PARTNERJEM,
SODELAVCEM IN DRUGIM ŽELIMO USPEŠNO
TER BLAGINJE POLNO NOVO LETO 1992!

Kmetje,
obrniki,
podjetniki

EUROPLIN

Ob energetskih, ekoloških in ekonomskih problemih vam bo pomagal EUROPLIN. Potrebno energijo za vaš izdelek si zagotovite s plinom v rezervoarjih.

- Pokličite EUROPLIN — (0601) 22-439 ali oddajte sporočilo po telefaksu: (0601) 21-204, montirali vam bomo plinovodno inštalacijo z vso potrebno opremo. Jamčimo zanesljivo dobavo plina.

ZLATARSTVO JADRANKA BALIČ

Partizanska ul. 11
69220 Lendava

- velika izbira zlatega nakita
- odkupujemo staro zlato
- vse po zelo ugodnih cenah
- delovni čas: 8.—16. ure,
- ob sobotah: 8.—12. ure

ŽELIMO VAM SREČNO
IN USPEŠNO
NOVO LETO 1992!
Obiščite nas!

Beltinci, Ravenska 27, tel.: 42-151

- ponovno levi's ● velika izbira daril

ROVOKOPAČ
ALOJZ
HAUŽAR,

Gerlinci 40,
69261 CANKOVA

Vsem poslovnim partnerjem in drugim želim veliko sreče in zdravja v letu 1992 in se še naprej priporočam s svojimi storitvami!

BENKOTEHNA

TRGOVSKO PROIZVODNO IN STORITVENO
PODJETJE, d.o.o.
69201 PUCONCI 103 b
telefon: 069/45-011, 45-012
telefaks: 069/45-012

TRGOVINA NA VELIKO IN DROBNO:

- prodaja različnih obrtniških izdelkov
- prodaja železninarstvo tehničnega blaga
- inštalacijski in gradbeni material
- kmetijski stroji in mehanizacija

STORITVE:

- rezanje s hidravličnimi škjarjari
- rezanje z ekscentričnimi škjarjari
- izsekovanje v ekscentričnih stiskalnicah
- varjenje, peskanje in barvanje

PROIZVODNI PROGRAM:

- bančna blagajna 400 x 300 x 150
- ročna blagajna 245 x 200 x 90
- posoda za premog kamin in central
- zložljiva motika-lopata
- garnitura PVC-cevi z razpršilnikom 10, 15, 20, 30 m
- tesarske sponke
- kleparski izdelki: žlebovi, cevi, kljuke, objemke, križne sponke, snego-brani
- dolge sponke raznih dimenzij od 20 do 60 cm
- predpražniki, pocinkani, rešetke, pocinkane, za svetlobne jasko
- ograje raznih oblik
- odrski vijaki od M-12 do M-20 različnih dolžin
- podložke za odrske vijake M 12, M 14, M 16, M 20
- podložke, navadne, od M6 do M20
- sidra, objemke in natezalniki za vinograde
- pasti za voluharje

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1992!

— podjetje je v neposredni bližini Proizvodnje kremenčevega peska KEMA.

Ligaška tekmovanja v očeh trenerjev

Večina pomurskih moštev zadovoljna

Za nami je prvi del državnega prvenstva v nogometu, rokometu, odbojki in namiznem tenisu. Po osamosvojitvi Republike Slovenije je prišlo do sprememb ligaških tekmovanj, kar so nekateri sprejeli z velikim zadovoljstvom, drugi pa z nejevoljno, češ da so morali v nižje tekmovne razrede. Naj si bo kakor koli, jesenski del ligaških tekmovanj v Republiki Sloveniji je za nami, to pa je priložnost za analizo in oceno, ki smo jo tokrat zaupali trenerjem pomurskih moštev. Tekmovanja so ocenjevali: Milan Koblencar (NK Mura), Nikola Škrbič (NK Potrošnik), Stanko Maučec (NK Nafta), Miran Močan (NTK Sobota), Ivan Drozdek (NTK Radgona), Vlado Hebar (RK Pomurka), Vlado Roškar (RK Krog), Drago Drevenšek (OK Emonacommerce) in Ludvik Janža (OK Vigros).

NK MURA

Med pomurskimi ligami v SNL je po prvem delu tekmovanja najbolje uvrščena sobotška Mura, ki je zbrala 23 točk in zasedla osmo mesto. Sobotčani so dosegli 10 zmag, 3 neodločene izide in 7 porazov. Najboljši strelec v moštvu je Kukič z 10 goli pred Vickovičem in Prekazijem, po 6. Sobotčani so igrali precej spremenljivo. Doma so izgubili s Slovanom in neodločeno igrali z Zagorjem in Jadranom Lamo. V gosteh pa so premagali Rudarja (V.), Nafto in Medvode, neodločen izid pa so dosegli z Živilo Naklom.

MILAN KOBLENCER, trener: »Z vključitvijo nekdanjih zveznih ligašev v SNL je tekmovanje kakovostnejše. Večina moštev se je tudi okrepila, hkrati pa posvetila večjo skrb strokovnemu delu. Ker smo štartali s spremenjeno ekipo in brez skupnih priprav, nekateri igralci pa so se v moštvo vključili tudi kasneje, sem z osvojenimi točkami in uvrstitvijo zadovoljen. Imamo perspektivno moštvo, ki bo lahko pravo vrednost pokazalo šele v prihodnje. O sojenju je težko govoriti. Lahko rečem, da je bilo na nekaterih tekmah kakovostno in korektno, na nekaterih gostovanjih pa so nas tudi oškodovali. Z ob-

skom gledalcev na naših tekmah sem zadovoljen, saj imamo zveste privrženke, ki nas spremljajo tudi na gostovanjih. Želim si le, da bi opustili nekatere nešportne klice. Prepričan sem, da bomo imeli spomladi še več gledalcev. Mislim, da je najboljši igralec Mario Posavec, ki je ves čas v stalni formi.«

NK POTROŠNIK

Nogometaši Potrošnika iz Beltincev so kot novinci v SNL osvojili 16 točk in zasedli petnajsto mesto. Zabeležili so 6 zmag, 4 neodločene izide in 10 porazov. Najboljši strelec v moštvu je bil Škaper z 8 goli pred M. Zverom, 7. Vöröšem, 4. Beltinci so na svojem igrišču izgubili z Izolo in Koprom ter neodločeno igrali z Medvodami, Rudarjem (V.) in Mariborom. V gosteh pa so zmagali v Trbovljah in igrali neodločeno v Ajdovščini.

NIKOLA ŠKRBIČ, trener: »V slovenski nogometni ligi se je kakovost igre s prihodom moštev iz višjih tekmovnih razredov izboljšala. Zato se je tudi povečalo zanimanje za nogomet med gledalci. Z uvrstitvijo Potrošnika sem zadovoljen, čeprav bi lahko z malo športne sreče imeli kakšno točko več, s čimer bi si lahko že v prvem delu ustvarili pogoje za obstanek v ligi. Sojenje je bilo dobro, saj so večino tekem vodili zvezni sodniki. Beltinski gledalci, ki so bili navajeni gledati samo zmago, so težko sprejeli poraze, ne da bi se ob tem zavedali, da moštvo igra sedaj v kakovostnejši ligi kot prej. Zato so porazi neizbežni. Kljub temu pa lahko pohvalim gledalce iz Beltincev, saj so se na tekmah obnašali korektno in športno tako doma kot na gostovanjih. Mislim celo, da so gledalci Potrošnika najbolj korektni v slovenski ligi. Posebej ne bi omenjal nobenega igralca. Zadovoljen sem s skupino igralcev, ki so nosili glavno breme.«

NK NAFTA

Lendavska Nafta je v jesenskem delu tekmovanja v SNL osvojila 13 točk in zasedla sedemnajsto mesto. Dosegla je 5 zmag, 3 neodločene izide in 12 porazov. Najboljši strelec v moštvu je Šabjan z 9 goli pred Grajem, 7. Rohom, 3. Nafta je na domačem igrišču doživela tri poraze: Maribor, Mura in Steklar ter trikrat igrala neodločeno: Koper, Kladi-var in Živila Naklo. V gosteh pa so zmagali z Jadranom Lamo. Zanimivo je, da je Nafta premagala ljubljansko Olimpijo.

STANKO MAUČEC, trener: »Tekmovanje v SNL je letos kakovostnejše od prejšnjih let, s tem pa je tudi postalo privlačnejše za gledalce. Z odhodom Hercega in Davida je ostalo moštvo Nafta slabše kot v prejšnji sezoni. Po izjavah igralcev pa tudi priprave za novo tekmovalno sezono niso bile na primerni kakovostni ravni, kar je vplivalo tudi na rezultate. Kot trener sem moštvo prevzel v devetem kolu, ko je imela Nafta 3 točke. Moj namen je bil, da izboljšam disciplino v moštvu, izboljšam telesno pripravljenost igralcev in ustvarim igro, s katero bi moštvo dosegalo boljše rezultate. Mislim, da sem v tem uspel, četudi je forma igralcev zelo nihala. Pomembno je, da s točka-

mi nismo preveč zaostali za moštvi, ki so pred nami, saj lahko z dobrim delom spomladi uvrstitev izboljšamo. Sojenje na tekmah je bilo v glavnem korektno, na nekaterih tekmah pa so nas tudi oškodovali. Obisk gledalcev je bil zadovoljiv. Najboljši igralec pa je Šabjan.«

RK POMURKA

V slovenski super rokometni ligi je Pomurka iz Bakovec v jesenskem delu prvenstva osvojila 10 točk in zasedla sedmo mesto. Ta bera pa bi lahko bila večja, saj so nekaj tekem izgubili po nepotrebnem. Zanimivo je, da so Bakovčani zmagali v vseh tekmah na domačem igrišču, medtem ko z gostovanj niso prinesli niti ene točke. Najboljši strelec je Petek z 62 goli pred Okrešo 38 in Meolicem 36 golov.

VLADO HEBAR, trener: »V slovenski super rokometni ligi je razred zase Pivovarna Laško, medtem ko so druge ekipe zelo izenačene in se bodo borile za vsako mesto na lestvici. O izpadu bodo odločale ekipe Preddvora, Inlesa in Ajdovščine. Presenečenje je drugo mesto mlade ekipe Kolinske Slovana. Naša uvrstitev je realna, mogoče celo višja od pričakovane. Imeli smo precej izostankov s treningov (večina je upravičena — TO in študij), kar se je poznalo tudi pri igri. Tri tekme pa smo tudi igrali brez Okreše, poleg tega pa smo vsa gostovanja imeli pri lanskim drugoligaših, ki imajo več izkušenj od nas. Sojenje je težko ocenjevati. Mislim, da je ostalo na lanskim ravni, čeprav je veliko zveznih sodnikov. Z obiskom gledalcev sem predvsem zadovoljen na zadnji tekmi. Mislim pa, da bo naše tekme spomladi obiskalo še več gledalcev. Težko je iskati najboljšega igralca v ekipi. Petek je rutinsko vodil mlado ekipo. Gaberc je nekaj tekem branil odlično. Meolic se je z dobrimi igrami prebil v mladinsko reprezentanco, potem je popustil. Brata Lovenjak sta dobro igrala v obrambi, nekoliko slabše v napadu. Nadvse sem zadovoljen z igro Buzetija in Žuglja. Ne smem pozabiti tudi na velik delež Okreše.«

RK KROG

Jesenski del tekmovanja v slovenski rokometni ligi je Krog kot novinec uspešno končal, saj je ekipa nastopala brez izkušenj. Osvojila je 12 točk ali polovico možnih ter zasedla sedmo mesto. Bera pa bi lahko bila še večja, saj so igrali zelo spremenljivo. Razen z Dobovo so doma po nepotrebnem izgubili z Izolo in Pivovarno ter igrali neodločeno s Crnomljem. Presenetljivo pa so na gostovanjih zmagali v Veliki Nedelji in Grosuplju ter igrali neodločeno v Krškem. Najboljši strelec v moštvu je Varga s 57 goli pred Šernekom, 35, in Titanom, 33 golov.

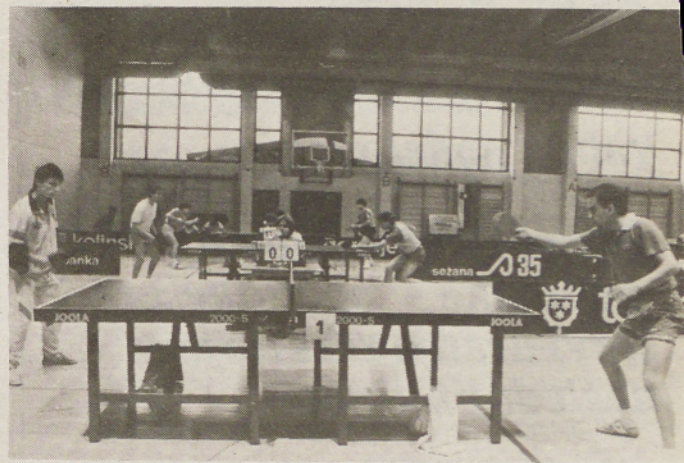
VLADO ROŠKAR, trener: »Tekmovanje v slovenski ligi je bilo zelo zanimivo, saj je prvih pet ekip odšlo v super ligo. Razen zadnjih treh ekip so bile vse v ligi zelo izenačene, tako da smo se kot novinec enakovredno kosali z drugimi ekipami. Z rezultati, ki smo jih dosegli, sem le delno zadovoljen. To pa zato, ker smo skoraj polovico točk osvojili na gostovanjih, odgovorili pa smo na domačem igrišču. To bomo morali analizirati in spomladi doma zanesljiveje zaigrati. Sojenja ne bi ocenjeval, ker bi bil morda neobjektiven. To delo naj opravi sodniška organizacija. Z gledalci na naših tekmah sem zadovoljen, saj moramo upoštevati, da smo vse tekme odigrali v Murski Soboti, in se jim zahvaljujem za glasno bodrenje. Želim, da bi bilo tako tudi spomladi. Najboljšega igralca ne bi ocenjeval, lahko pa ugotovim, da je moštvo zaigralo solidno in jih lahko pohvalim.«

OK VIGROS

Odbojkarji Vigrosa iz Murske Sobote, ki so se v prejšnji sezoni borili za obstanek v ligi, so prijetno presenečenje letošnjega prvenstva v slovenski ligi. Po dveh začetnih porazih so dosegali zmago in naposled pristali po jesenskem delu tekmovanja prav pri vrhu. To je gotovo uspeh, ki ga nihče ni pričakoval. Prvi so tudi premagali vodečo ekipo Brezovice. S svojimi odličnimi igrami pa so začeli pritegovati tudi gledalce.

LUDVIK JANŽA, trener: »Slovenska odbojarska liga že dolgo ni bila tako izenačena kot tokrat, kar je gotovo rezultat dobrega dela v klubih. Po prikazanih igrah in rezultatih se lahko polovica moštev poteguje za prvo mesto. Igralci Vigrosa, ki so bili republiški pionirski in kadetski prvaki, se začenjajo uveljavljati tudi v članski konkurenci. Ekipa, ki je zelo mlada, saj je povprečna starost 22 let, je začela zore-

ti. To je pospešil s svojimi izkušnjami, ki si jih je pridobil kot igralec Salonita Dejan Munih. Dobre igre in število točk so rezultat resnega in zavzetega dela igralcev na treningih in tekmah. Sojenje je bilo precej boljše kot prejšnjega leta in, kot kaže, sodniki sledijo igri. Na veliko veselje igralcev in vseh, ki delamo v odbojki, je vedno večje zanimanje gledalcev, saj smo imeli na zadnjih dveh tekmah polno dvorano. Pri tako izenačeni igri je težko reči, kateri je najboljši igralec, saj so za uspeh zaslužni vsi. Zahvaliti se moram tudi pokrovitelju Vigrosu za finančno pomoč.«

OK EMONACOMMERCE

Ljutomerski odbojkarji, ki so v prejšnji tekmovalni sezoni pristali prav pri vrhu slovenske lige, v jesenskem delu letošnjega prvenstva niso ponovili uspeha. Na to uvrstitev pa so prav gotovo vplivale nekatere spremembe v klubu, saj je prenehal igrati eden najboljših igralcev Rajnar, na začetku prvenstva pa je tudi prišlo do zamenjave trenerja. Sicer pa Ljutomerčani niso izgubili stika z ekipami z gornjega dela lestvice in sodeč po igri, ki so jo prikazali, bodo lahko v nadaljevanju tekmovanja svoj položaj bistveno izboljšali.

DRAGO DREVENŠEK, trener: »Prvi del tekmovanja v slovenski odbojarski ligi je pokazal, da v gornji del lestvice sodijo ekipe Brezovice, Vigrosa in Topolšice. Druge ekipe so precej izenačene, in med njimi se bodo nekatere v nadaljevanju tekmovanja prav gotovo potegovala za vrh lestvice. Glede na spremembe v ekipi Emonacommerce, spoznavanje igralcev in ustvarjanje ekipe sem z našo uvrstitvijo v prvem delu tekmovanja zadovoljen. Mislim, da bomo v nadaljevanju prvenstva močnejši, zlasti po vrnitvi Rajnarja. S strokovnim in načrtnim delom bomo nadaljevali in rezultati ne morejo izostati. O sodnikih nerad govorim. To so ljudje, ki morajo spoštovati pravila igre, saj opravljajo tudi vzgojno vlogo. Sicer pa nimam posebnih pripomb na sojenje. Želim si, da bi bilo na naših tekmah več gledalcev. Z zgraditvijo nove dvorane v Ljutomeru mislim, da se bo to tudi uresničilo. Za najboljšega igralca v ekipi bi se težko odločil. Mislim, da so največ pokazali Sumak, Krajcar in Drvarič.«

NTK SOBOTA

Namiznoteniški igralci Sobote iz Murske Sobote so po jesenskem delu tekmovanja v super slovenski ligi zasedli izvrstno drugo mesto z 12 točkami. Edini poraz so doživeli v Ljubljani z jesenskim prvakom Kovino, prijetno pa so presenetili v Mariboru, kjer so premagali Strojno. Najuspešnejši igralec v ekipi je Benko, ki je doživel le tri poraze (11/14) pred Ungerjem (11/16), Kusom (8/13) in Benkovičem (13/20).

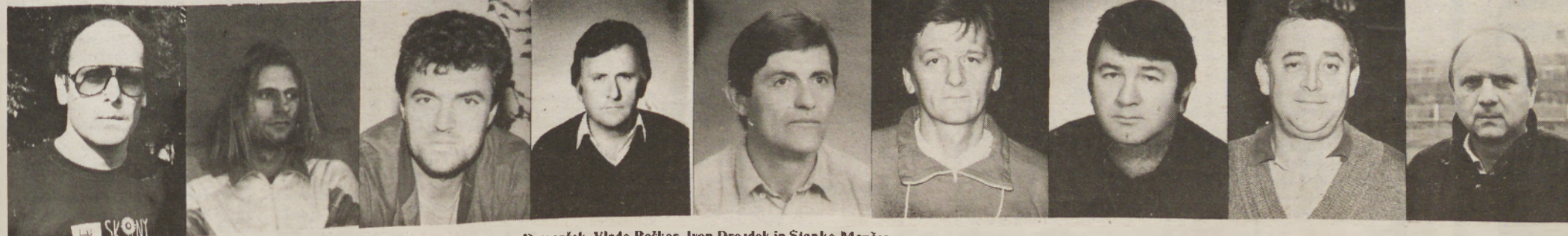
MIRAN MOČAN, trener: »Jesenski del tekmovanja smo odigrali odlično, saj smo doživeli le en poraz s Kovino in nepričakovano premagali Strojno, ki je bila z romunskim reprezentantom favorit. Tako imamo odprto pot do drugega mesta. Če bi pogledali v dvorane Kovine, Strojne in naše, kjer vadimo, bi lahko ugotovili, da smo dosegli največ, kar smo v takšnih razmerah lahko. Z obiskom gledalcev ne moremo biti zadovoljni, saj jih skoraj ni. Na tribunah vidimo tu in tam starše naših igralcev ali naključnega obiskovalca. Lani je bilo nekaj svetlih trenutkov (Priština), potem pa zopet vse po starem. Vprašanje je, če bi tudi reklama kaj pomagala. Zaradi spodrsrlajev bi moral nekatere igralce kritizirati, vendar pa se to v športu dogaja in moram to pozabiti. V prvem delu prve polovice prvenstva sta zelo prepričljivo igrala Benkovič in Kus, Benko ni bil v formi in ni igral, Unger pa je zaradi študija v Mariboru igral pod svojimi zmoglostmi. V drugi polovici pa je Kus popustil, odlično pa je zaigral Benko, priključil se mu je tudi Unger, medtem ko je Benkovič igral standardno.«

NTK RADGONA

Drugi pomurski predstavnik v super slovenski namiznoteniški ligi Radgona je v prvem delu letošnjega državnega prvenstva osvojila 4 točke in šesto mesto. Po prikazani igri bi njihova uvrstitev lahko bila boljša, saj so kar tri tekme izgubili z najmanjšo razliko. Zlasti so nepričakovano izgubili z zadnjo Ilirijo v domači dvorani. Daleč najuspešnejši igralec v ekipi je bil Rihtarič, ki je bil po treh kolih še neporaženi igralec. Dosegel pa je kar 14 zmag (14/17). Drugi igralec v ekipi je Kuzma (6/18), medtem ko sta ostala dva brez zmage (Žitek 0/18 in Vršič 0/1).

IVAN DROZDEK, trener: »Za super slovensko namiznoteniško ligo je značilno, da prve tri ekipe Kovina, Sobota in Strojna po kakovosti odstopajo od drugih. Preostalih pet ekip pa se bo potegovalo za ostala mesta. Mi smo zadovoljni z osvojenim šestim mestom, čeprav bi bil naš izkupiček točk lahko večji, saj smo lepi priložnosti zamudili na tekmah z Ilirijo in Merkurjem. Če bi vsaj enega od teh dveh tekmecev premagali, bi zasedli izvrstno četrto mesto. Zadovoljni smo tudi, da se število gledalcev na naših tekmah povečuje. V začetku jih je bilo pet ali šest, danes pa se na tekmi v Radgoni zbere tudi do 30 gledalcev. Če bomo tudi v prihodnje igrali dobro, pa se bo to število prav gotovo povečalo. To pa je tudi naš namen. V ekipi kot daleč najboljši igralec izstopa Rihtarič, zadovoljni smo tudi z izkupičkom Kuzme, medtem ko pričakujemo, da bo začel zmagovati tudi Žitek.«

Pripravil: Feri MAUČEC
Foto: J. ZAUNEKER in N. JUHOV

Milan Koblencar, Milan Močan, Vlado Hebar, Ludvik Janža, Nikola Škrbič, Drago Drevenšek, Vlado Roškar, Ivan Drozdek in Stanko Maučec

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUPŠČIN:
GORNJA RADGONA,
LEDAVA IN MURSKA
SOBOTA

Leto XXVII

Murska Sobota, 27. decembra 1991

Št.: 27

Odgovorni urednik:
MARIJA MATJAŠEC

188. Odredba o dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen v občini M. Sobota

189. Odredba o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih občine Gornja Radgona

190. Spremembe pravilnika o dodeljevanju sredstev za pospeševanje razvoja podjetništva in obrtništva v občini M. Sobota

191. Izid glasovanja na nadomestnih volitvah v Zbor združenega dela Skupščine občine Murska Sobota dne 5. decembra 1991

188

Na podlagi 3. člena Zakona o cenah (Ur. list RS, št. 1/91-I) in 1. člena Odloka o prenosu pristojnosti za določanje cen na izvršne svete skupščin občin in posebnih družbenopolitičnih skupnosti (Ur. list RS, št. 2/91-I) je Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota na seji, dne 12. 12. 1991 sprejel

ODREDBO

o dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen

1. člen

V odredbi o določitvi najvišjih cen (Vestnik št. 40 z dne 10. oktobra 1991, Ur. objave št. 22/91 in Ur. objave št. 26/1991) se 1. člen dopolni z naslednjim besedilom:

Določijo se naslednje cene kanalščin v Beltincih:

— za gospodinjstvo	m ³	13,00 SLT
— za ostale uporabnike	m ³	24,50 SLT.

Določitev cen velja od 1. 12. 1991 dalje. Osnova za obračun je količina porabljene vode iz vodovoda ali količina načrtane vode v lastnem vodnjaku. Če se količina vode ne meri, se uporabi normativ upravljalca.

2. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-4/91-3

Datum: 12. 12. 1991

Predsednik IS:
Ivan OBAL, dipl. oec.

189

Na podlagi 2. odstavka 95. člena zakona o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, ter o republiških upravnih organih (Ur. list SRS, št. 24/79, 12/82, 39/85, 37/87 in 18/88) in na podlagi 7. člena odloka o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih (Ur. list SRS, št. 7/80, 38/82, 10/83 in 4/87) je Izvršni svet skupščine občine G. Radgona dne 28/11-1991 sprejel

ODREDBO

o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih občine GORNJA RADGONA

1. člen

Ta odredba določa začetek, trajanje, razporeditev in konec delovnega časa ter uradnih ur v upravnih organih občine Gornja Radgona (v nadaljnjem besedilu: upravni organ).

2. člen

Delovni čas v upravnih organih je razporejen na pet delovnih dni in sicer:

— ponedeljek	od 7. do 15. ure
— torek	od 7. do 15. ure
— sredo	od 7. do 16. ure
— četrtek	od 7. do 15. ure
— petek	od 7. do 14. ure

Delovni čas snalžik in drugih tehničnih delavcev je organiziran po razporeditvi, ki ga predpiše predstojnik.

3. člen

Uradne ure za neposredno poslovanje s strankami so:

- v ponedeljek od 7.30 do 10.30 in od 11. do 14.30 ure
- v sredo od 7.30 do 10.30 in od 11. do 15.30 ure
- v petek od 7.30 do 10.30 ure in od 11. do 13.30 ure

Ne glede na določila prejšnjega odstavka ima sprejemna pisarna in prijavno objavnna služba občinskih upravnih organov uradne ure od ponedeljka do petka ves delovni čas.

4. člen

S posebnim nalogom lahko funkcionar odredi opravljanje določenih del oz. izvršitev posebne naloge.

5. člen

Razpored delovnega časa in uradnih ur upravnih organov mora biti označen na vidnem mestu v poslovnih prostorih upravnega organa.

6. člen

Določbe 2. čl. in 1. odst. 3. člena te odredbe veljajo tudi za občinskega sodnika za prekrške.

7. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, preneha veljati odredba o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih in strokovni službi občine Gornja Radgona (Ur. objave, št. 10/83).

8. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah, uporablja pa se od 1. 1. 1992 dalje.

Številka: 152-2/91-03

G. Radgona, dne 4/12-91

PREDSEDNIK

Izvršnega sveta SO G. Radgona
Anton TROPENAUER, ing. g. l. r.

190

Na podlagi 203. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave občin Pomurja, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota na seji dne 18. decembra 1991 sprejel

SPREMEMBE PRAVILNIKA O DODELJEVANJU SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA PODJETNIŠTVA IN OBRTNOSTIŠTVA V OBČINI MURSKA SOBOTA

1. člen

Za 6. členom Pravilnika o dodeljevanju sredstev za pospeševanje razvoja podjetništva in obrtništva v občini M. Sobota (Uradne objave, št. 21/91) se doda nov 6. a člen, ki glasi:

Za potrebe upravljanja s sredstvi, namenjenimi za razvoj podjetništva in obrti, imenuje Izvršni svet upravni odbor.

Naloga upravnega odbora je priprava sklepov v zvezi s koriščenjem sredstev, ki jih bo v skladu s tem pravilnikom sprejemal Izvršni svet.

2. člen

Besedilo 1. stavka 7. člena pravilnika se spremeni in glasi:
Nepovratna sredstva so strogo namenska, nadzor nad namensko uporabo izvaja LB—Pomurska banka d.d. M. Sobota.

3. člen

V 1. odstavku 8. člena se za besedilo »prouči vloge« postavi vejica in doda naslednje besedilo: »Upravni odbor pa«. Ostalo besedilo tega člena ostane nespremenjeno.

4. člen

4. točka 12. člena pravilnika se spremeni in glasi:
4. Upravni odbor v roku 30 dni od prejete popolnih vlog na natečaj pripravi predlog o dodelitvi posojil za obravnavo na Izvršnem svetu.

5. člen

V 2. odstavku 13. člena se za besedo »Sekretariat« črta besedica »in«, postavi vejica ter doda besedilo: »Upravni odbor pa«.

6. člen

Besedilo 16. člena se spremeni in glasi:
Nadzor nad namensko porabo posojila po tem pravilniku vrši LB—Pomurska banka d.d. Murska Sobota

7. člen

Spremembe pravilnika začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 403-28/91-5

V M. Soboti, 18. decembra 1991

Predsednik

Izvršnega sveta
Ivan OBAL, dipl. oec., l. r.

191

Na podlagi 95. člena Zakona o volitvah v skupščine (Uradni list SRS, št. 42/89 in 5/90 ter Uradni list RS, št. 10/90 in 45/90) Občinska volilna komisija v M. Soboti objavlja

IZID GLASOVANJA

Na nadomestnih volitvah v Zbor združenega dela Skupščine občine M. Sobota, dne 5. decembra 1991

VOLILNA ENOTA: 9 — ABC Pomurka

Izvoljen je bil Stanislav FLISAR, roj. 13. 11. 1952, Černelavci, Liškova 48, ekonomist, zaposlen v ABC Pomurka Zunanja trgovina

VOLILNA ENOTA: 20 — Agroservis

Izvoljen je bil Jože MENCINGAR, roj. 21. 4. 1957, Pertoča 116, inženir gradbeništva, zaposlen Podjetje Komunala M. Sobota

Številka: 008-1/91-1

Datum: 9. 12. 1991

Predsednik

občinske volilne komisije
Emerik BENKO, dipl. prav., l. r.

TRGOPREVOZ d.o.o.

Proizvodno in trgovsko podjetje
Lenart, Ptujška c. 16

vabi k sodelovanju

**spodobne in samostojne
mehanike – obrtnike za
servisiranje traktorjev
naslednjih tipov:**

- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP DTC 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP DT 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP V 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP U 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP DTC 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP DT 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP U 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB, TIP DT 651

Nadomestni deli so v celoti zagotovljeni za vse
vrste servisiranja (nadomestne dele zagotavlja
proizvajalec).

Interesente vabimo, da se oglasijo v podjetju
osebno ali pisno oz. po tel. 062 724-675.

Tam na Gorickem so dobri in
veseli ljudi! In tam gori v Ra-
dovcih je gostilna Pri veseli
Gorickanki, ki se zahvaljuje
svojim dragim gostom za do-
sednji obisk in želi vsem sre-
čno in zdravo novo leto 1992!

● Silvestrov večer in večer na novega leta dan
preživetje v našem gostišču. Goste bo zabaval
ansambel Orfej.

Zidarstvo-fasaderstvo

FRANC ŠUMENJAK

HOTIZA 159, telefon: 76-042

Želimo vam veselo
praznike in srečno,
zdravo ter poslovno
uspešno novo leto 1992!

● Priporočamo se s svojimi
kakovostnimi storitvami!

**ZAUPAJTE NAM! IMAMO ŽE
25-LETNO TRADICIJO!**

GERSTER
DORNBIEN – VORARLBERG

Prodaja vseh modelov OPEL po zelo ugodnih
cenah.

Ta hip v zalogi preko 100 modelov OPEL
VECTRA v našem prodajnem salonu.

Vse informacije pri našem gospodu Zdenku
Benkiču po telefonu: 9943/55723751(18)

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
gradbenik p.o.
LENDAVA

Kranjčeva ulica 6
69220 Lendava
tel.: (069) 75-030, 031
75-900, 911, 935

Cenjenim bralcem in poslovnim partnerjem želi
srečno in uspešno **NOVO LETO 1992**

SGP Gradbenik Lendava

Gostilna LOVSKI DOM

CANKOVA –

priznana PIZERIJA –

se zahvaljuje vsem gostom za obisk v letu 1991 in
jim želi veselo in srečno novo leto!

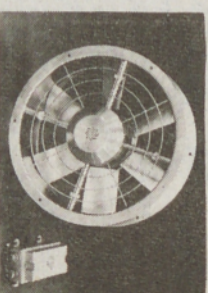
Samopostrežnica BOB, Lendavska 39 d, MURSKA SOBOTA

- Cenjene kupce obveščamo, da
lahko pri nas kupljeno blago
plačajo z dvema čekoma (za
vrednost nad 2.000 SLT).
- Zelo ugodne cene in pestra
ponudba mesnin in mlečnih
izdelkov.
- Dostava na dom.

Želimo vam **srečno in uspešno
novo leto 1992!**

Kakovostno prežračevanje – večji dobiček

sistemi prežračevanja farm
dobava in montaža opreme
brezplačno svetovanje

velika izbira ventilatorjev

IMP MONTAŽA Maribor p.o.

Maribor, Štefana ul. 2, telefon (062) 412-161, telex (062) 411-315, telex 33342 PV imp mm

Cerkveni ključ nam je spremenil življenje

Pred dobrimi desetimi leti je bil izvoljen za cerkvenega ključarja malonedeljske fare Ludvik Rudolf, ki je tamkajšnji domačin in tudi stanuje blizu cerkve. V vsakdanjem življenju se ukvarja s kmetovanjem, ima pa še več zanimivih konjičkov.

»Že dolgo sem si želel, da bi lahko brskal po zgodovinskih arhivih naše fare. Zdaj, ko sem cerkveni ključar, mi je to omogočeno in tako sem lahko že ugotovil marsikaj zanimivega iz preteklosti naših krajev. Najbolj me je zanimalo, kako je vas dobila ime. Pisni arhivi govorijo o dveh različicah. Po eni naj bi bilo tako, da so tu ustanovili podružnico farske Velika Nedelja, ki je bila nekoč sosednja fara — zdaj je vmes Sv. Tomaž —, kjer je bila okrog leta 1.100 na velikonočno nedeljo velika bitka. Po drugi pa naj bi naša vas dobila ime prav tako po bitki (s Turki leta 1441) na dan male maše, vendar po mojem to ne more držati, ker je Mala Nedelja omenjena že okrog leta 1200 v vizitacijskem zapisu sobnograškega škofa. Žal je leta 1695 malonedeljska lese-

Ludvik Rudolf iz Male Nedelje je postal pred 10 leti cerkveni ključar. Od takrat se je v njegovem življenju marsikaj spremenilo. Piše zgodovinsko kroniko, pesmi...

na cerkev pogorela do tal, z njo pa tudi vsi arhivi.

Pred dvema letoma pa je Ludvik začel v sebi neko notranjo silo po pesniškem izražanju. In začel je pisati prigodnice o domačem kraju, osnovni šoli, gasilcih, cerkvenih pevcih, vaškem posebnosti... Pri nekaterih si je zamislil tudi melodijo, tako da jih poje skupina ljudskih pevcev. Z njimi so se predstavili tudi na poletni slovesnosti ob preimenovanju Bukovca v Malo Nedeljo, kjer je Ludvik prebral tudi kroniko o zgodovini kraja. Medtem mu »silijo« na dan novi verz.

Ludvik je sicer hotel biti muzikant kot njegov oče in dedek. Pri hiši so imeli 2 harmoniki, ki sta ga zelo mikali. Vendar mu je oče nekega dne rekel: »Vsak muzikant je fakin, ti pa ne boš!« In je harmoniki prodal.

Če ni mogel hoditi od hiše do hiše kot muzikant, pa se je usposobil za ljudskega živnozdravnika.

ka (porodničarja) in tako ga ljudje pogosto prosijo za pomoč. Če ugotovi, da bodo pri porodu težave, pa raje pokliče pravega živnozdravnika, kajti ne bi rad, da bi se zgodila nesreča in bi bil on sokriv.

Osnove iz porodništva pri živilih so mu razložili živnozdravniki iz Ljutomerja, sam pa je ugotovil, kaj je treba storiti s krvnimi kopiti (»špraklija«), če je kaj narobe. V zadnjem času je vedno več primerov, ko dobijo krave »natiske« (kurja oz. krvja očesa), kar jih precej boli in se zaradi tega nemirno prestopajo.

»V takšnih primerih enostavno odrežem »bunko« oz. kurje oko in tisto mesto lepo očistim.«

Rudolf pa se aktivno vključuje tudi v uredništvo razvojnega nalog malonedeljske farske. Pričakovati je, da bodo njegove pesmi ponesle glas o njihovem kraju daleč naokrog.

JOŽE GRAJ

Vonj po budinskem »šnopsu«

Ogenj je že zdavnaj dogorel, vonj po svežem žganju ali »šnopsu«, kot pravijo tej močni kapljici v večini krajev na Goriškem, pa se je še vedno čutil na dvorišču Horvatove domačije v Budincih.

»Letos ga je bilo okrog 200 litrov; blizu 60 našega, ostalo pa smo žgali drugim,« nam pove gospodar Jožef in nam še nekoliko poglobljeva opis delo v njihovi žganjarni. Uredili so jo pred 10 leti, in sicer so v ta namen zgradili posebno (dolgo) kurilnico, do kotla pa sta speljani dve cevi. Seveda je potrebno imeti z žganje-kuho precej izkušenj, da priteče dobra slivovka, hruškovo, jabolčno ali drugačno žganje.

»Jaz sem se učil žgati pri stricu že okrog leta 1955. On je eden najboljših mojstrov za žganjekuho daleč naokrog. Dobro je vedel, kakšno žganje mora biti, ne da bi uporabljal kakšen merilnik. Mene je to zelo zanimalo in večkrat mi je razlagal. V žganjarno pa sem rad hodil tudi zato, ker smo se tam pogovarjali, šalili, kartali, pili in počeli še kaj drugega zanimivega.«

Kakšen je pravi pravi Jožefov postopek? Najprej seveda naloži kotel s sadjem in potem zakuri.

Približno po dveh urah začnejo teči prve kapljice žganja, ki je zelo močno; kajti najprej se v kotlu dvigne alkohol. Počasi se nateče od 4 do 5 litrov tega močnega žganja, ki ga sproti zlija v posebno posodo. Potem priteče še

okrog 8 litrov »najge«, to je slabega, z vodo pomešanega žganja, ki ga je potrebno še enkrat prekuhati. Tedaj priteče sproti najprej zelo močno žganje, ki mu rečejo »iks« in ga uporabljajo kot zdravilo — za masaže idr. Iksa je 2 do 3 decilitre. Potem pa spet curlija po cevki »normalna« kapljica. Nazadnja pa premeša žganje iz prvega in drugega »prežiga-

nja«, s čimer dobi željeno žganje z 22- do 24-odstotno alkoholno stopnjo. To mu uspe tako, da sproti preskuša moč v frakeljčku. Dokler drži tekočina venec, teče dovolj močno žganje. Sam ga ne pije posebno rad, le poskusi ga kdaj pa kdaj.

Pred približno 20 leti je dobil Jožef začasno zaposlitev kot žganjar v Zvezdini žganjarni v Krvljivniku pri Hodošu. Skoraj mesec dni sta s še enim žganjarjem iz Sotine kuhala prekmursko slivovko.

Horvatov Jožef iz Budinec pa je bil nekoč tudi iskan mojster za kopanje studencev. S pomočjo palice za varjenje je po navadi ugotovil tudi, kje je vretina. Samo leta 1966, ko se je ženil, je skopal 10 vodnjakov in naredil tudi leseno ohišje, kakršna so bila tedaj v navadi. Studenci pa so globoki od 5,5 do 31 metrov.

Jožef nam je pripovedoval še marsikaj zanimivega in ugotovil, da bi bila njegova življenjska zgodba predolga, zato smo poskusili še njihovo domačo slivovko in se poslovlili z najlepšimi željami za srečno novo leto.

JOŽE GRAJ

S frakeljčkom se da sproti preskušati, če teče dovolj močno žganje. Dokler »drži« venec, je vse v redu. (Fotografija: JOG)

BELTINCI

Obnavljajo podirajoči se grad

Prizadevanja beltinske krajeve skupnosti, da bi zaščitili podirajoči se grad, niso bila zaman. Pretekli mesec so namreč začeli z obnovitvenimi deli, ki naj bi bila končana prihodnji mesec, odvisno od vremena. Zbetonirali bodo okrog 30 metrov plošče in na novo postavili streho na tistem delu gradu, ki se je začel podirati. Po predračunski vrednosti bodo dela stala okrog 1.600.000 tolarjev. Sredstva so zagotovili: ministrstvo za kulturo Republike Slovenije 500.000, soboški izvršni svet 500.000, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Republike Slovenije 400.000, Kmetijsko gospodarstvo Rakičan 150.000 in Trgovsko podjetje Potrošnik Murska Sobota 40.000 tolarjev. Svoj delež bo prispevala tudi Krajevna skupnost Beltinci, pomaga pa tudi Gozdno gospodarstvo Murska Sobota s pravočasno dobavo lesa. Z deli pri obnovi gradu pa naj bi nadaljevali prihodnje leto po sprejetju republiških naložbenih programov. Tako naj bi pred propadom rešili pomemben kulturno-zgodovinski spomenik v Beltincih.

F. MAUČEC

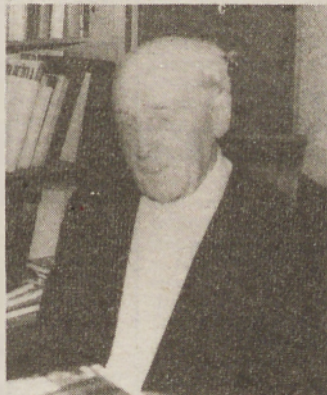
Spomini taboriščnika Franca Puncerja

V letošnji zbirki Mohorjeve družbe iz Celja je izšla knjiga upokojenega župnika, taboriščnika Franca Puncerja iz Gornje Radgone. Knjiga bo pretresla marsikatero bralca, saj opisuje grozodejstva iz preteklosti.

Franco Puncer, ki se je rodil 3. oktobra 1916 v Spodnjih Gorčah v župniji Braslovce, je bil 6. aprila 1941 posvečen v duhovnika. Svoja doživetja je opisal v Stopinjah. Ker je bilo pisanje Franca Puncerja nekaj posebnega iz preteklosti zgodovine in v lepem jeziku, so se pri Mohorjevi družbi odločili za izdajo knjige. Po za- slugi nemškega sodelavca, civilni-

sta v tovarni letal v Dachau, kjer je delal kot taboriščnik, je imel lahko pisne stike s svojimi domačimi, ne da bi bila njegova pisma cenzurirana. Ta pisma so mu pomagala pri oblikovanju dnevnika, ki ga je pisal o dogajanju v taborišču.

Kot že pove naslov knjige Dnevnik v taborišču smrti, je bil Franco Puncer duhovnik. Te so v taborišču namestili v poseben oddelk, on pa je »pomotoma« prišel v »Ausenkamando« in delal v tovarni Messerschmitt. Včasih mu je bilo žal, da se je tako zgodilo, kajti duhovniki so v tej zbrani skupini lahko tu in tam

maševali. Tega pa on ni bil močel. Le najboljšim prijateljem je zaupal, kaj je po poklicu. Franco Puncer je bil v taborišču smrti enak drugim. Ves čas bivanja v taborišču od 27. januarja 1943 do 27. aprila 1945 je bil znan po številu 43 016. Marsikaj o dogajanju v taborišču zapisal in tajno v pisnih sporočilih svoji materi. Hudo pa je bilo, ker so mu v svobodni domovini na vse načine nagajali in onemogočali mirno življenje v fari sv. Petra v Gornji Radgoni. Zelo si je želel, da bi obiskal tiste dobre tovariše iz taborišča, ki so mu pomagali. Kraj, kjer je pretrpel več let svojega življenja, je obiskal že večkrat. S svojim dnevnikom ni hotel ovekovečiti svojega trpljenja, saj, kot pravi, so mnogi trpeli bolj kot on, toda ti, mrtvi, ne morejo pisati.

Ludvik Kramberger

Mladi kolonistni gospodar na posestvu pri »Sebjanku«, v Krogu 102, je v času, ko dozorevajo kivijski sadje, posnel gornjo fotografijo, na kateri sta pred najbolj rodno rastlino njegova mati in žena, ter pripisal: letos 71 komadov na 4 plus 1; lani 13 komadov.

KRAJEVNA SKUPNOST MELINCI

Velika večina za samoprispevek

V krajevni skupnosti Melinci uresničujejo zadnje načrtovano naložbo v tem referendumskega programu. To je ureditev ulične razsvetljave. Doslej so že postavili 18 uličnih svetilk, kar je stalo 530.000 tolarjev. Za preostali del naselja pa že imajo pripravljenih 25 svetilk, ki jih bodo kmalu postavili. Predvidevajo, da bodo ta dela opravili še pred novim letom. Večji del sredstev za ulično razsvetljavo so zbrali s krajevnim samoprispevkom, prostovoljno pa so prispevali 125.000 tolarjev.

Ker se letos izteče sedanjí krajevni samoprispevek, so v krajevni skupnosti Melinci že izvedli referendum za sprejem novega samoprispevka za dobo petih let. Rezultati referenduma kažejo, da so krajani zadovoljni z dosedanjim delom krajeve skupnosti in da si tudi v prihodnje želijo napredka. Od 635 volilnih upravičencev se jih je referenduma udeležilo 538. Za sprejem samoprispevka je glasovalo 465 volilnih upravičencev ali 73 odstotkov. Proti je bilo 65 krajanov ali 10 odstotkov, medtem ko je bilo 8 lističev neveljavnih. Sredstva krajevnega samoprispevka bodo namenili za gradnjo mrliške vežice na pokopališču, za telefonsko omrežje in vaški vodovod, vzdrževanje in dograditev vaškega doma, vzdrževanje cest in še nekatere druge potrebe. Razpoložljiva sredstva krajevnega samoprispevka pa bodo pridni Melinci vsekakor oplemenitili s prostovoljnimi prispevki in delom, tako kot je bilo doslej.

F. MAUČEC

OBISKALI SMO MATIJO ZADRAVCA

Najstarejši duhovnik

Te dni, natančno 16. decembra, je duhovnik Matija Zdravca vstopil v stoto leto svojega življenja. Narodil se je namreč 16. 12. 1892 leta v Središču ob Dra-

zloglasni Mauthausen, odkoder se je vrnil le malokdo. Imel je srečo, saj je dočkal dan, ko je bil sovražnik premagan, jetniki pa spušteni na prostost.

Spet doma! Vlak je peljal do Maribora, od tam pa je domov v Prekmurje spet pešal. Čeprav suh kot okostnjak in betežen je šel s pospešenimi koraki. Spet je bil pri svojih ovčicah. Pozneje so ga premestili na Stari trg pri Slovenj Gradcu, nato k sv. Andražu v Slovenskih goricah.

Matija Zdravec je star 100 let! Le kdo si ne bi želel ućakati tako visoke starosti! Čeprav je jubilat, ki je slavil srebrno, zlato, biserno in železno mašo, tačas zelo bolan, si želi, da bi živel še dolgo. Obiskali smo ga v domu za ostarele duhovnike v Mariboru. Glede na njegovo visoko starost smo se še kar dobro ujeli, še posebej, ko smo mu omenjali kraje, v katerih je služboval. Mnogi, rojeni ob koncu prejšnjega stoletja in v tem, so že zdavnaj pomrli, on pa še živi. To — življenje — ima za pravi božji dar, zato je zanj hvaležen. Hvaležen pa je tudi redovni sestri, ki tako lepo skrbijo zanj. Tudi sobica je topla. Ima tudi kar precej obiskov, zlasti prihajajo duhovniki, ki stanujejo v sosednjih sobah, na primer nekdanji polanski duhovnik Veleber, lendavski duhovnik Zver in drugi. Tudi škof Smej se oglasi pri njem!

Matija Zdravec bi se in še pripovedoval, a mu je spomin tu in tam odpovedal. Nismo vztrajali v nedogled, saj ga nismo hoteli utrujati. Prepričani smo, da se ga bodo spomnili farani v župnijah, v katerih je deloval (od tam je prišla tudi pobuda za obisk pri njem). Prepričani smo, da je bil vesel čestitk za 100-letnico, božič in novo leto, ki smo mu jih izrekli, tudi v imenu nekdanjih njegovih župljanov. Navsezadnje: tudi podpisani iz »njegove« farske.

ŠTEFAN SOBOČAN

Duhovnik — 100-letnik — Matija Zdravec pozdravlja vse, ki se ga še spominjajo. Foto: Družina.

vi. Njegova želja v mladih letih je bila, da bi postal duhovnik, in uresničil jo je. Po končanem študiju teologije je imel novo mašo 30. junija 1917. leta v Mariboru. Potem je postal kaplan v Ljutomeru. K njemu je božda kar nekajkrat prišel znani borec za slovenske meje general Maister. Tudi drugi tedaj znani politiki so prihajali.

Mlad duhovnik pa ni ustal dolgo v Prekicji, saj so ga nato premestili v Črenšovce, nato na Horizo, pa spet v Črenšovce, kjer je bil več let pastir v tamkajšnji veliki župniji. Med vojno so ga premestili na Madžarsko, v Monošter. Tudi zaprl so ga in dlje časa je bil v celici. To, da je bil duhoven, sploh ni pomagalo, saj je bil enak kot drugi deležen batin. Premestili so ga v jetnišnico v Čakovce, kjer je deležen batin; od tam je romal v Železno na Gradiščansko, nato pa peš v

LENDAVA

Občinska vlada legalizira vinotoče

V zadnjih desetih letih je doživelo lendavsko vinogradništvo velike spremembe. Skoraj povsod so obnovili vinograde in zasadili sodobne sorte vinske trte. Od vinogradništva je čedalje več ljudi, vinogradnikov, dobivalo sredstva za preživljanje in razvoj gospodarstva. Žal pa svojega pridelka niso mogli prodati, vsaj po zakoniti poti ne. Seveda pa so imeli že leta in leta skrite vinotoče, kjer je naključni obiskovalec vinogradov dobil kozarček vina pa še kaj za pod zob. Kmečki turizem, ki je bil veliki bum zadnjih let, se v lendavski občini ni obnesel, zato se je izvršni svet občinske skupščine odločil z odlokom legalizirati vinotoče, da bi tako popestril ponudbo za vse številnejše turiste, ki prihajajo v Lendavo. Odlok določa način pridobitve dovoljenja za vinotoč, predpisuje obseg dejavnosti, raven kakovosti storitev in kontrolo. Skratka, lastniki vinogradov bodo lahko obiskovalcem ponudili svoje pridelke, vino in hrano, ne da bi to morali skrivati kod doslej. V vinotočih bo lastnik lahko točil samo svoje vino, zato bo moral količino prijaviti, saj bi se lahko sicer vinotoči spreobrnil v gostilne. V sosednjih državah je tak način ponudbe že utečen in množičen, upajmo, da bo zaživel tudi v lendavski občini.

JD

farmatan®

DODATEK H KRMI

prašek

za preprečevanje drisk pri

pujskih, prašičih, teletih, govedu, perutnini, kuncih in drugih domačih živalih

NOVO

farmatan

je povsem naraven izvleček pridobljen iz zdravega kostanjevega lesa. Izdelan je na podlagi stoletnih izkušenj pri uporabi tanina v živinoreji.

farmatan

nima karence - meso in mleko živali je za ljudi primerno brez omejitve.

farmatan

pot do zdrave hrane

JUGOTANIN · SEVNICA

ARCOMURKA

ogromerkur

proizvodnja perutninskega mesa p.o. Murska Sobota

69000 Murska Sobota
I. L. Ribarja 4
telefon: h. c. (069) 32-310, 32-340
22-341, 22-343, 25-332
direktor: 32-923
transport: 21-432
komerciala: 25-348
teleks: 35-219
telefaks: 22-552
poštni predal: 138

Vsem kupcem želimo srečno novo leto!

Še naprej se priporočamo z vsak dan svežim piščančjim mesom. Dobite ga v vseh prodajalnah z živili.

Posebej vas vabimo v lastno prodajalno z okrepčevalnico PI-PI v Murski Soboti, Kocljeva 14 d.

TRGOPREVOZ
d.o.o.

PODJETJE ZA TRGOVINO, GOSTINSTVO IN PREVOZNIŠTVO EXPORT-IMPORT
Sedež: 62230 LENART V SLOV. GOR., Ptujška 16.
tel.: 062/724-675, faks 062/724-617

KMETOVALCI

TRGOPREVOZ d.o.o.,
Proizvodno in trgovsko podjetje Lenart, Ptujška c. 16

vam nudi izredno ugoden nakup traktorjev

UNIVERSAL UTB, TIP DTC 445	cena 494.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP DT 445	cena 470.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP V 445	cena 353.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP U 445	cena 380.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP DTC 550	cena 538.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP DT 550	cena 520.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP U 550	cena 439.000,00 SLT
UNIVERSAL UTB, TIP DT 651	cena 739.000,00 SLT

po dogovorjeni ceni s 5% komercialnim popustom in 3% prometni davek - do razprodane količine.

DOBAVNI ROK 30 dni!
Izkoristite enkratno zimsko ponudbo!

Kupce prosimo, da se oglasijo v podjetju TRGOPREVOZ d.o.o., Lenart, Ptujška c. 16 - telefon 724-675 oziroma pri naslednjih zastopnikih podjetja TRGOPREVOZ:

1. GABRIJEL d.o.o. ,
Zg. Pirniče 124 a,
MEDVODE,
tel. 061/576-447	4. AGROMETAL d.o.o. ,
Črni vrh 4,
POLHOV GRADEC,
tel. 061/645-111
2. KMEČKI STROJ ,
Sv. Barbara 23,
64220 ŠKOFJA LOKA,
tel. 064/631-497	5. FRANC RABOHA ,
Pucova 17,
63000 CELJE,
tel. 063/31-026
3. AGROAVTO ,
Gorenjesavska c. 17,
64000 KRANJ,
tel. 064/221-192	6. ANA NENEGATI ,
Goriška ul. 39,
CERKNO,
tel. 065/75-206

Trgovina je odprta dnevno od 8. do 16. ure, ob sobolah od 8. do 12. ure.

OKREPČEVALNICA TRIM

Gabrijela Huber
Puconci 53

Se zahvaljuje za obisk in se še naprej priporoča.

Vsem gostom in bralcem VESTNIKA pa srečno in uspešno NOVO LETO 1992!

● ekspresna izdelava vseh vrst očal ● najnovejši modeli okvirjev za očala priznanih domačih in evropskih izdelovalcev ● brezplačna kontrola vida

SONJA JUREŠ
Glavni trg 7
LJUTOMER
Tel.: 82-445

Ljutomer, Prešernova 5,
telefon: 81-506
● lov ● ribolov ● vse za zimske športe ● športna oblačila ● vse drugo za šport

KEMA p. o., KREMEN IN SPECIALNI GRADBENI MATERIALI

KEMA

69201 Puconci
telefon: (069) 45-020
telefaks: (069) 45-023

Izkoristite naš zimski popust!

— Ob nakupu z naročilnico stanovanjske zadrage ali z gotovino vam do 1. marca 1992 priznamo 15% popust.

VSEM BRALCEM VESTNIKA ŽELIMO SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1992.

— Obenem se zahvaljujemo kupcem, ki ste nam izkazali zaupanje v letu 1991.

POLJOOPSKRBA
MARIBOR

vam v svojih prodajalnah v Murski Soboti, Markišavska 9,
tel.: (069) 21-048, in Mariboru, Ljubljanska 7, tel.: (062) 303-984

PONUJA PO UGODNIH NOVOLETNIH CENAH:

- motokultivatorje GOLDONI 140, dizel, in SENIOR ACME, bencin, s priključki
- kombajne za krompir
- sortirnike krompirja
- dvoredne izkopalnike krompirja
- visokotlačne preše

NOVO! NOVO! NOVO!

V naši prodajalni v Murski Soboti

kosilnice BCS za devizno in dinarsko plačilo

● Obiščite nas in se prepričajte o naši ponudbi!
Želimo vam vesele praznike in uspehov polno novo leto 1992!

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.00 Prebujate se z nami! (to-krat samo do 8.00, ker bomo potem nadaljevali z božično-novoletnim radijskim maratonom. Dobro jutro!). 8.00 Janezi, pozor in v zbor! Predvsem pa li-šti, ki jim želite sporočiti, kako radi jih imate. Telefonski števil-ki 069/21 232 in 21 579 sta re-zervirani za vas! 13.00 Poročila. 13.05 Spored v madžarščini. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 Zimsko popoldne. 19.00 Spo-red RS.

TV SLOVENIJA 1

9.00 Zimski počitniški pro-gram: Pri Periskopovih: Velika mala dežela, kanadski film. 12.00 Po kateri poti domov, amer. nadaljevalka. 13.00 Euro-ritem. 13.39 Tv dnevnik 1. 13.50 Velika drevesa, ameriški film. 15.20 Sova, ponovitev na-raznank. 16.50 Poročila. 17.05 Tednik. 18.10 Tok tok, kontak-tna oddaja za mladostnike. 18.55 Pravljica, risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Forum. 20.20 Ples na ledu, kanadska oddaja. 21.10 Trgovina z mami-li, angl. nadaljevalka. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.40 Sova: Pri Hux-tablovih, amer. naniz.; Svet pri-bodnosti, ameriški film; Ljudje počnejo vse mogoče, ameriški varietetski program. 22.45 Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Vrtinec, angl. na-daljevalka. 9.00 Poročila. 9.05 Zimski šolski program. 10.00 Poročila, reportaže. 11.00 Poročila. 11.05 Program za otroke. 12.00 Poročila, reportaže. 12.30 Dokum. oddaja. 13.00 Reporta-že. 14.00 Poročila. 14.10 Igrani film. 16.00 Poročila. 16.10 Hr-vaska danes. 17.00 Poročila. 17.05 Znanost za svobodo. 18.00 Poročila. 18.15 Tv nado-ljevalka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 23.00 Poročila. 0.00 Tv izbor. 1.00 Po-ročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Pusto-lovci. 9.30 Rojstvo Evrope. 10.30 Trije možje v snegu, film. 12.05 Risanke. 12.15 Kitajci v New Yorku. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Stekleni copatek, muzikl. 14.40 Jaslice. 15.00 Otroški spo-red. 15.30 Am, dam, des. 15.55 Zimske igre. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Dekle iz mesta. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Zdravnik in ljuba živina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Stari, serija. 20.30 Kriminalka. 21.35 Mož na jedilnem listu, komedija. 23.50 Lovski pogon, kriminalka. 1.50 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžar-ska! 8.30 Po praznikih. 8.35 So-tpirni. 8.50 Pomoč v duševni sti-ski. 9.00 Dallas, 53. del. 9.55 Počitniška matineja. 11.00 Po praznikih. 11.20 Novi glasovi. 12.05 Po praznikih. 12.35 Za otroke. 13.05 Walt Disney. 15.15 Sport 1991. 16.15 Traffic Jam. 17.00 Serija. 17.50 Svet denarja. 18.00 Okno. 20.00 Po praznikih. 20.30 Dallas. 21.25 Panorama. 22.55 Prikazen v postelji, film. 11. program: 6.00—9.00 Sončni vzhod. 16.35 Bos v postelji, film. 17.40 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Letališče, nemška serija. 20.20 Nono! Satira. 20.25 Meje znano-sti. 21.00 Koncert v počasti-tev Saharova. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.50 Zakaj Havel?, dokumen-tarni film.

RTL PLUS

16.40 Tvegano. 17.10 Vroča na-grada. 18.00 Divja vrtinica. 18.45 Poročila. 19.15 Pacifiška eskadrila 214. 20.15 Airwolf. 21.10 Skrivnost Twin Peaksa. 22.05 Poročila iz nemške nogo-metne lige. 23.00 Ljubzenski pozdravi iz usnjenih hlač, eroti-čni film. 0.30 Slip na pohodu, erotični film. 4.00 Mokra Vene-ra, komedija.

SAT 1

11.05 Mike Kruger sou. 12.05 Kolo sreče. 12.45 Tv borza. 13.35 Bingo. 14.00 Clovek Ding-o. 14.45 Splošna bolnišnica. 15.10 Sosedje. 15.50 High Cha-paral. 16.45 Cannon. 17.45 Adamsova družina. 18.15 Bin-go. 18.45 Poročila. 19.20 Kolo sreče. 20.15 Četverica za Ave Marijo. 22.25 Omen, film. 0.25 Vročna stegna, film.

5.00 Prebujate se z nami! (Če vas je že zajela prednovo-letna mrzlica, nič ne de. Nas je tudi in lepo nam je!). 8.00 Pei-ur bo z vami in nami gost-moderator Vinko Simek ali Jaka Šraufciger. Delite prednovolet-no vzdušje z njim! 13.00 Poročila. 13.05 Spored v madžarščini. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 Zimsko maratonsko popoldne. 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA 1

9.00 Angleščina. 9.20 Rado-vedni Taček. 9.55 Alf. 10.20 Klub Klobuk. 11.30 Zgodbe iz šoljke. 12.30 Večerni gost: dr. Peter Russell. 13.15 Forum. 13.30 Tv dnevnik 1. 14.25 Dvor-jenje Edjdižvega očeta, ameriški film. 16.20 Sova, ponovitev nazi-zank. 17.00 Poročila. 17.05 Re-šitev je kikirikijevo maslo, ka-nadski film. 18.40 Parakaksa, ni-zozem. serija. 19.05 Risanke. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Utrip. 20.20 Zbrenje 3 x 3. 20.35 Ona + on. 21.35 Novoletni kon-cert iz Portoroža. 22.35 Tv dne-vnik 3. 23.10 Sova: Murphy Brown, amer. nanizanka; Šeherezada, franc. nadaljevalka; Zgodba Rosemary Clooney, ameriški film. 23.45 Videogodba. 18.30 Pri-pravimo se na smučanje. 19.00 Garfield in prijatelji. 19.30 Tv dnevnik HTV. 20.15 Filmske uspešnice: Rečelasa Sonja, ameriški film. 21.40 Včeraj za jutri — novo leto 1946. 22.10 Glasbena oddaja. 23.00 Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.05 Louisiana, amer. nadaljevalka. 9.00 Poročila. 9.05 Zimski šolski program. 10.00 Poročila, reportaže. 11.00 Poročila. 11.05 Mednarodni festival otroških pesmi. 12.00 Poročila, reporta-že. 14.00 Poročila. 14.10 Igrani film. 16.00 Poročila, reportaže. 17.05 Fiskal, tv nadaljevalka. 18.00 Poročila. 18.15 Dokumen-tarni program. 19.30 Tv dne-vnik 1. 20.15 Glasba. 21.00 Poli-tični magazin. 22.00 Zakaj se bojujemo. 23.00 Tv dnevnik 2. 23.50 Poročila. 0.00 Tv izbor. 1.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.30 Rojstvo Evrope. 10.30 Mesečen, komedija. 12.10 Risanke. 12.15 Kratek film. 12.30 Halo Avstrija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Pestunja, komedija. 15.00 Carobni čopci. 15.30 Otroški spored. 16.00 Otroški wurlitzer. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Stara ljubezen, film. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik in ljuba družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Straussova dinastija. 21.35 Četrti protokol, film. 0.30 Čas v sliki. 0.35 Nevarnost v odlasnjaju, film. 2.10 Poročila.

TV MADŽARSKA

6.45 Vaška TV. 7.35 Za otro-ke. 11.00 Tv-magister. 13.00 Pa-norama. 14.00 Ameba. 15.00 Praznične igre. 15.55 Sport 1991. 17.00 Serijski film. 17.55 Dimenzija. 18.25 Za otroke. 19.30 Dnevnik, sport. 20.30 Me-nih Julianus, serija. 21.55 Bon-go, zbebanje za december. 23.10 I the Jury, ameriški film. 11. program: 7.00 Sončni vzhod. 10.05 Prizma, način življenja. 11.00 Risanke. 11.25 Za otroke. 13.25 Pop rock. 13.50 Šola. 2. del. 14.40 Popoldne. 14.50 Var-stvo živali. 15.10 Katts in pes, serija. 15.35 Kviz. 16.05 Angle-ščina. 16.35 Rock. 17.00 Televi-deo. 17.10 Kino-top 10. 17.40 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Sissi, 3. del serije. 21.00 V čast mi je! 22.35 Poneverjena nebesa, nemški film.

RTL PLUS

14.30 Mačke in psi. 15.00 BJ in medved. 15.55 Daktari. 17.00 Vročna nagrada. 18.15 Čudovita leta. 18.45 Poročila. 19.20 Hus-ton Knights. 20.15 Film. 22.10 Vse ali nič. 23.00 Erotični film. 0.30 Erotični film. 2.30 Film.

SAT 1

7.30 Dobro jutro. 8.30 High Chaparral. 9.30 Gospodarski magazin. 10.00 Četverica za Ave Marijo, film. 12.00 Kolo sreče. 12.40 Fantastični otok. 14.10 Popolnoma nova brata, film. 16.15 Zapp. 16.40 Pearl Harbour. 16.35 Kviz. 17.50 Adamsova družina. 18.15 Bin-go. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.15 Pes iz Blackwood Castla, film. Profesionalci. 23.00 Gola Carmen, film. 0.30 Tracy Lords, sou. 2.05 Gola Carmen, ponovitev filma.

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas. 9.30 Srečanje na Murskem valu. 10.30 Retrospek-tiva murskovalovskih nedelj-skih kuhinj 91 — spomnili se bomo nekaterih najatraktivnej-sih kuharjev in kuhinj in se z njimi pomenili tudi v živo!). 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA 1

8.05 Živ žav. 9.05 Telovadka, franc. nadaljevalka. 9.35 Glas-ba skozi čas. 10.35 Garfield in prijatelji. 11.05 Domači ansam-bli: Fantje iz Oplotnice. 11.35 Obzorja duha. 12.00 Kmetijska oddaja. 12.30 Tv dnevnik 1. 13.40 Komu gori pod nogami. 14.40 Johann Sebastian Bach, nem-ška nadaljevalka. 15.30 Sova. 17.00 Poročila. 17.05 Ženin pri-haja, ameriški film (čb). 18.50 Risanke. 19.20 Slovenski lo-t. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Zra-ko tedna. 20.20 Vmesni čas, dra-ma. 21.30 Božično-novoletni 3 x 3. 22.50 Tv dnevnik 3. 23.25 Sova: Razrednik, amer. nanizanka; Šeherezada, franc. nadaljevalka. 23.45 Obersdorf: Smučarski skoki. 18.30 Sport v letu 91. 19.30 Tv dnevnik HTV. 20.00 Svet narave: Maskirane opice. 20.50 Playtime, francoski film. 23.00 Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Tv nadaljevalka. 9.05 Dokum. oddaja. 10.00 Po-ročila, reportaže. 11.05 Program za otroke. 12.00 Poročila. 12.05 Kmetijska oddaja. 13.05 Poročila, reportaže. 14.00 Poročila. 14.10 Igrani film. 16.00 Poročila, reportaže. 17.15 Dokum. od-daja. 18.00 Poročila. 18.30 Do-kum. oddaja. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.15 Dokumentarna serija. 21.00 Politični magazin. 23.00 Tv dnevnik 2. 23.50 Poročila. 0.00 Tv izbor. 1.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Sajona-ra, film. 11.30 Pogled v leto 1991. 12.30 Tednik. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Pustolovci. 13.35 Čudovita skrinja, film. 15.25 Otroški spored. 16.10 Dekle iz mesta. 17.10 Mini Čas v sliki. 17.10 X-Large, posebno. 18.30 Dinozaver, zgodovina kosti. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Happy Birthday to me, zabava ob 80-letnici Marcela Prawya. 21.45 Vizije. 21.50 Šeherezada, film. 0.40 Fantom, film. 1.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

7.30 Za otroke. 11.00 Po praznikih. 11.15 Pogled domov. 13.00 Financial Times. 13.25 Po praznikih. 14.00 Paravan. 14.55 Spomin na M. Kiss. 16.00 Bar-kochba. 16.40 Verski program. 17.00 Walt Disney. 19.05 Te-len. 20.30 Szechenyi. 21.45 Na-ši srečni prazniki. 22.55 Kram-ljanje. 23.20 Glasba za vsako-ljanje. 11. program: 7.00 Sončni vzhod. 9.00 Profit. 9.20 Za otroke. 12.15 Sloviti prazniki. 14.00 Popoldne. 14.10 Tretji kanal. 14.50 Price v Avstraliji. 15.45 Ladija Dixie. 16.10 Grofica Wa-levska, film z Greto Garbo. 17.55 Makrosvet. 18.05 Delta. 18.35 Dober večer! 19.00 Fami-lija DD, madžarska serija. 19.35 Izza luči. 20.25 Arizona gala. 21.30 Zgodilo se je v tem tednu. 22.30 Sport 1991. 23.30 Mozar-tov ciklus.

RTL PLUS

9.30 Film. 11.00 Film. 12.15 Co-ach — S srcem in humorjem, nadaljevalka. 13.35 Mladinske oddaje. 14.30 Fulm. 16.45 Petro-va glasbena revija. 17.50 Pri-marij dr. Westphall. 18.45 Poro-čila. 19.10 Dan, kot noben drug. 20.15 Dinastija. 21.50 Spi-gelov tv magazin. 22.40 Dvorce Pompon rouge. 24.00 Film. 1.30 Film.

SAT 1

7.30 Clovek Ding-o. 7.55 Olli-jeva popolnoma nova farma. 8.20 Risanke. 8.45 Drops. 9.10 Božič v Nemčiji. 10.00 Avtomagazin. 10.30 Risani zvezdniki prosti mamilot. 12.25 Bingo. 12.50 Fantastični otok. 14.20 Iz vidoveto. 14.30 Sindbad in ti-grovo oko. 16.30 Obalni pirati. 17.30 Maria Schell. 18.45 Poro-čila. 19.20 Kolo sreče. 20.15 Ženske so bile njegov konjiček, film. 22.00 Poročila o šolskih dekletih, erotični film. 23.40 Morje iznakaženih trupel, film.

5.00 Prebujate se z nami! (predzadnje jutro v starem letu naj bo vsaj malce bolj prijetno kot so siceršnji ponedeljki). 8.00 V okviru maratona boste deležni nagradnih iger, dobre glasbe, za poslastico pa bodo v studiu še štirje pomurski župa-ni. Ker so pripravljeni na vse vrste vprašanj, ste vabljeni k so-delovanju po telefonih 069/21 232 in 21 579. 13.00 Po-ročila. 13.05 Spored v madžar-ščini. 15.30 Dogodki in odmevi. 16.00 Zimsko popoldne (16.15 Sport. 17.00 Poročila. 18.00 To sem jaz). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA 1

9.00 Zimski počitniški pro-gram: Scaramouche, ameriški film. 12.00 S korakom v dvoje. 12.30 Utrip, Zrcalo tedna, Mer-nik. 13.30 Tv dnevnik 1. 13.40 Bonnie Scotland, ameriška bur-leska (čb). 15.00 Obzorja duha. 15.20 Sova. 16.50 Poročila. 17.05 Božično-novoletni 3 x 3, ponovitev. 18.30 Radovedni Ta-ček. 18.45 Risanke. 19.30 Tv dne-vnik 2. 20.05 Osmi dan: In-ventura 91. 21.20 Balet. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.35 Sova: V ob-močju somraka, amer. naniz.; Šeherezada, franc. nadaljevan-ka. 23.45 Svetloba v temo. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Tv dnevnik Koper. 20.00 Žarišče. 20.30 Skrita stran horoskopa, angl. oddaja. 21.30 Sedma ste-za, športna oddaja. 22.00 Tribu-te to... Stan Kenton. 22.50 Yu-tel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Tv nadaljevalka. 9.05 Šolski program. 10.00 Po-ročila, reportaže. 11.05 Program za otroke. 12.00 Poročila, repor-taže. 13.30 Nasveti. 14.00 Poro-čila. 14.10 Igrani film. 16.00 Po-ročila. 16.10 Hrvaška danes. 17.05 Dokumentarna serija. 18.00 Poročila. 18.15 Tv nado-ljevalka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 22.00 Hrvaška v svetu. 23.00 Tv dne-vnik 2. 0.00 Tv izbor. 1.00 Poro-čila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Pusto-lovci. 9.30 Rojstvo Evrope. 10.30 Radio Days, film. 12.05 Kraljestvo narave. 12.15 Kralje-stvo za prestol, film. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Phar Lap, legenda o narodnosti, film. 15.00 Otro-ški spored. 15.05 Risanke. 15.30 Am, dam, des. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Dekle iz mesta, film. 18.05 Mi. 18.30 Zdravnik in ljuba živina. 20.00 Sport. 20.15 Sport v pone-deljek. 21.15 Žrela krokodilov, reportaže. 22.10 Peter Strohm. 23.00 Young Guns, western. 0.40 Nočni klic, film.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžar-ska! 8.40 Angleščina. 9.10 Po-čitniška matineja. 10.25 Cirkuski film. 11.15 Po praznikih. 12.45 Tiger, tiger, angleški film. 14.50 Naš ekran, v srbohrvaščini. 15.15 Katoliška kronika. 15.40 Sinovi belega konja, o filmu. 17.20 Novi glasovi. 18.00 Svet denarja. 18.15 Za otroke. 19.30 Dnevnik, sport. 20.30 Potovanja kviz. 21.10 Twin Peaks, 6. del. 22.00 Moj teden. 22.20 Imej-rad, ponedeljek! 11. program: 6.00—9.00 Sončni vzhod. 16.30 Popoldne. 16.40 Rdeča Luna, 2. del filma. 17.45 Za otroke. 18.00 Pop real. 18.35 Dober večer! 19.05 Najbolj vesela bara-ka, madžarska serija. 20.00 Sport. 21.00 Studio '91. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Zakoniti umor, an-gleško-kanadski film.

RTL PLUS

6.00 Dobro jutro. 9.05 Razli-čne mladinske oddaje. 11.00 Sou trgovina. 11.25 Divja vrtini-ca. 12.15 Delvecchio. 13.00 En oče preveč. 13.30 Kalifornijski klan. 14.20 Springfieldska zgodba. 15.05 Klan volkov. 15.50 Chips. 16.40 Tvegano. 17.10 Vročna nagrada. 18.00 Div-ja vrtinica. 18.45 Poročila. 19.15 Ekipa A. 20.15 Dinastija. 22.00 Film. 23.20 Moški magazin. 24.00 Film. 1.30 Film.

SAT 1

15.10 Sose-pje. 15.35 Teleshop. 15.50 Dan-iel Boone. 16.45 Cagne & La-cey. 17.45 Adamsova družina. 18.15 Bingo. 18.45 Poročila. 19.15 Kolo sreče. 20.15 Zdrav-nik Trapper John. 21.15 De-utchmeister, avstralski film. 22.45 Poročila, sport. 23.05 Na-vice, zgodbe. 23.40 Kanal 4. 0.40 Zdravnik Trapper John.

5.00 Prebujate se z nami! (Prve tri murskovalovske ure zadnji dan leta 91. Pripravite se, danes bo še veselo!). 8.00 Silvestrsko popoldne na MV — v redakciji smo se potrudili, de-ležni boste številnih presene-čenj, za kakšno pa lahko poskr-bite tudi sami, če pokličete na 069/21 232 ali 21 579!). 13.00 Poročila. 13.05 Spored v madžarščini. 15.30 Dogodki in od-mevi. 16.00 Z Murskim valom v evropsko leto 92 — z vami smo vse do jutra! 0.00 SREČNO 92!!! 1.00 Sedem ur novoletne-ga rajanja z Murskim valom — nagradne igre, izpolnjevanje glasbenih želja, čestitke, pozdravi, razposajanje — vse to na frekvencah 87,5 MHz in 648 KHZ!

TV SLOVENIJA 1

9.00 Zimski počitniški pro-gram. 11.35 V četrtak ob 17.30. 12.35 Boj za obstanek. 13.00 Sedma steza. 13.30 Tv dnevnik 1. 14.00 Pika in tihotapci, av-stralski risani film. 14.55 Boj za obstanek. 15.20 Sova. 16.50 Po-ročila. 17.05 Badaček Peter in leteca ladja, risani film. 18.00 Pravljica. 18.30 Dedek, angleški risani film. 19.00 Pravljica. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Jupi-je, musical za otroke. 20.45 Skriti pred sosed, tv komedija. 21.40 Iz Rogaske Slatine v novo leto. 0.35 Odeon 91. 1.35 Sova: Nadloge gospoda Beana, angl. humor. oddaja; Magični show Waynea Bobsona, angl. varietej-ski program; Umor s trikom, ameriški film; Noč v Crazy Horsu, francoski film. 23.45 Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Tv nadaljevalka. 9.05 Šolski program. 10.00 Po-ročila, reportaže. 11.05 Program za otroke. 12.00 Poročila, repor-taže. 13.30 Nasveti. 14.00 Poro-čila. 14.10 Igrani film. 16.00 Po-ročila. 16.10 Hrvaška danes. 17.05 Dokumentarna serija. 18.00 Poročila. 18.15 Tv nado-ljevalka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 22.00 Hrvaška v svetu. 23.00 Tv dne-vnik 2. 0.00 Tv izbor. 1.00 Poro-čila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Risanke. 10.45 Jonathana in čarovnica, film. 12.05 Sport v ponedeljek. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Pusto-lovci. 13.35 Kralj Artur in astro-navt, film. 15.05 Princessa Julija, pravljica. 16.35 Športni film. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Dekle iz mesta. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Vse je karikatura. 18.30 Pogled nazaj. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Nagovor kardinala Hermana Groerja. 20.15 Nje-gadni. 21.45 V goste pri princezi Orlovski, prenos iz Praga. 0.07 Silvestrski senik Linz, vodi Karl Moik. 0.40 Klub Silvester.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžar-ska! 8.40 Za otroke. 10.00 Pred prazniki. — Popoldan: Silve-ster, novo leto. — Hitri Silve-ster. — TOP-model ob koncu leta. — Anchors Aweigh!, ame-riški film. — Za otroke. 19.00 Dnevnik. 19.50 Silvestrski pro-gram, vmes Prijatelji, ameriški film. 11. program: 7.00 Sončni vzhod. 10.05 Za otroke. 12.00 Prebujajoča se narava. 12.55 Cimbale. 13.25 Popoldne. 13.35 Babica, tv-igra. 14.55 Dolly Roll. 15.25 Okej, Neron! Itali-janski film. 17.00 Od pet do šest. 18.20 Za otroke. 18.35 Do-ber večer! 19.05 Silvestrski po-svet. 19.25 Vključujemo sami-sebe! 20.00 Silvestrski super ga-la koncert iz Opere. 22.00 Snež-ke. 23.00 Odkodnina, po silve-strsko. 23.55 Srečno 1992! 0.10 Pesem doni. 1.10 Peters pop show.

RTL PLUS

13.00 En oče preveč. 13.30 Kali-fornijski klan. 14.20 Springfi-eldska zgodba. 15.05 Klan vol-kov. 15.50 Chips. 16.40 Tvega-no. 17.10 Vročna nagrada. 18.00 Divja vrtinica. 18.45 Poročila. 19.30 Film. 22.00 Eksplozivno. 23.00 Film. 1.00 Film.

SAT 1

21.20 Godalni kvartet. 22.30 Gorila in diamantna mrzlica, film. 23.55 Silvestrska zabava. 0.05 Gaudi in usnjene hlače, film.

8.00 Oddaja v madžarščini. 13.00 Murski val zdravi vaše ra-ne, če so še žive. Če pa ste spet čili in sveži, praznujte z nami. Zdjaj in kar naprej! 19.00 Spo-red RS.

TV SLOVENIJA 1

7.25 Živ žav. 8.30 Jupije, mu-sical za otroke. 9.10 En sam do-tik, posnetek predstave PG. 10.40 Euroritem. 11.00 Božič-no-novoletni 3 x 3, zbebanje. 11.15 Dunaj: Novoletni kon-cert, prenos. 13.30 Tv dnevnik 1. 13.50 Šarada, ameriški film. 15.45 Kvartet DO. 16.30 Poročila. 16.35 Klub Klobuk. 17.45 Daljna dežela, avstralska nado-ljevalka. 18.40 Risanke. 18.55 Divji svet živali. 19.30 Tv dne-vnik 2. 20.05 Film tedna: Do konca in naprej, slovenski film. 21.40 Peter's pop show. 22.30 Tv dnevnik 3. 23.00 Sova: Škor-pijonov obroč, avstral. nadalje-vanka; Življenje

kino

PETKA, 27. dec., ob 17. uri amer. akcijski film OZEK PREHOD

PETEK, 27. dec., ob 19. uri amer. trdoer. film RAZVNETA SOBOTA, 28. dec., ob 17. in 19. uri amer. komedija MLADOLETNI VOHUN

NEDELJA, 29. dec., ob 17. uri amer. komedija MLADOLETNI VOHUN

NEDELJA, 29. dec., ob 19. uri amer. trdoer. film RAZVNETA TOREK, 31. dec., NI KINO-PREDSTAV

SREDA, 1. jan., NI KINO-PREDSTAV
ČETRTEK, 2. jan., NI KINO-PREDSTAV

MOTORNIA VOZILA

OPEL KADETT C, letnik 1977, registriran do 9/92, prodam. Müller, Skakvci 60. M-577

BLATNIKE ZA FIAT 750 in wartburg ter motor za renault 16 TL prodam. ☎ 22-428. 9

KOMBI IMV RENAULT prodam ali menjam za manjše vozilo. ☎ 26-122. M-593

FIAT 750, starejši letnik, vozen, neregistriran, prodam za 250 DEM. Danica Kapun, Iljaševci 32. M-468

LADO 1300 S, registrirano do oktobra 1992, prodam za 3.300 DEM. ☎ 82-727. M-3454

650 GL, letnik 9/87 modre barve, prevoženih 19.000 km, in pisalni stroj Unis ugodno prodam. Ladislav Sabo, Gornji Lakoš 67. M-4422

VISO L 1983, prodam. ☎ 82-323. Janko Šiško, Podgradje 9, Ljutomer. M-3453

OLTCIT CLUB RL 11, kovinske barve ugodno prodam. ☎ 61-907. M-3078

OLTCIT CLUB 11 RL, kovinske barve, ugodno prodam. ☎ 76-729. M-3333

KAWASAKI, 125 CCM, CROSS, prodam. ☎ 61-225, po 19. uri. M-333

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, registrirano do oktobra 1992, prodam. Robert Stefanec, Tropovci, Križna 27, tel.: 46-316. M-pop

JUGO 45 A, letnik 1987, vozen, registriran, prodam. ☎ 26-394. M-602

AUDI 80 L, letnik 1973, karamboliran, prodam. Motor je v dobrem stanju. Ignac Vučko, M. Rožman 4, G. Radgona. M-604

ŠKODO 120 L, prednji del karamboliran, generalno obnovljeno, prodam. Milan Denša, Gomilica 53. M-609

ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 72-172 ali Kelemen, Gomilica 31. M-610

ZASTAVO 750 S, letnik 1978, registrirano do decembra 1992 prodam. Sebeborci 101. M-645

RENAULT 5 CAMPUS, rdeč, 5 vrat, letnik 9/1991, prodam. ☎ 23-795. M-646

JUGO 45, letnik 1985, prodam. Tropovci, Kolesarska 75. M-652

PEUGEOT 204 v celoti ali po delih prodam. ☎ 22-713. M-661

JUGO 45, brez motorja, dobro ohranjen, prodam. ☎ 75-884. M-4435

ŠKODO 120 ugodno prodam. Vanča vas 18, p. Tišina. M-662

ZASTAVO 128 SKALA 55, letnik 1988, karamboliran, prodam. Dokležovje 3a. M-663

ZASTAVO 101, letnik 1984, prevoženih 42.000 km, prodam. Gerlinci 99. M-664

ZASTAVO 101, letnik 1981, ugodno prodam. Vrešič, Dolenci 69. M-674

POSEST

GRADBENO PARCELO na Petanjcih, voda, elektrika v bližini, prodam. Jože Kuhar, Petanjci 64. M-607

STANOVANJSKO PRAVICO za garsonjero, 34 m² prodam. ☎ 23-957. M-595

60 AROV MEŠANEGA GOZDA v Panovcih ugodno prodam. Predanovci 50. M-598

Zaposlimo prodajalca (honorarno) za 4 ure na dan z možnostjo poznejše stalne zaposlitve.

● Prijave na naslov: Jozef, Janka Pucija 9, 64000 Kranj, telefon: (064) 329-714

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovorne urednika), Renata Bakan-Ficko, Bernarda Balažić-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan, Endre Gönter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za IV. trimesečje 1991 je 350,00 SLT, za podjetja 700,00 SLT, za naročnike v tujini 70 DLM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni računi pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: GZP Mariborski tisk, Maribor. Vestnik je oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

GRADBENO PARCELO s sadovnjakom in njivo v enem kosu, 3 ha, prodam. ☎ 76-002. M-4421

VINOGRAD (Stara Cesta), 10 arov vinograde, 5 arov sadovnjaka, prodam. ☎ 81-222. M-612

70 AROV MEŠANEGA GOZDA prodam. Ogled v soboto in nedeljo, Dankovci 47. M-615

KMEČKO HIŠO, 10 km iz Murske Sobotice (voda, elektrika, takoj vseljivo), in 66 arov zemljišča (vinograd, sadovnjak, travnik, gozd) prodam po dogovoru. ☎ (063) 21-392. M-616

ZAIZIDLJIVO PARCELO, 10 arov, 10 km iz Murske Sobotice, in gozd prodam. ☎ 45-394. M-616

STAREJŠO HIŠO z 8 ari zemljišča v novem naselju v Trilinih v bližini Lendave prodam, cena ugodna. Ladislav Koša, Cankarjeva ul. 11, Lendava. M-4440

PARCELO, 80 arov, lahko samo polovico, prodam. Mala Polana 76. M-4442

GRADBENO PARCELO v Gederovcih, veliko 9 arov, s plačano spremembo namembnosti in urejeno lokacijsko dokumentacijo prodam. ☎ 26-790, od 16. do 19. ure. M-638

HIŠO, dvojček, vseljivo, v Beltincih, prodam. ☎ 42-343. M-640

GRADBENO PARCELO, komunalno opremljeno, v Murski Soboti, prodam. ☎ 87-489. M-641

MEŠANI GOZD, 40–60 arov, prodam. ☎ 23-637, po 18. uri. M-643

DVE NJIVI v Gornji Bistrici in njivo s travnikom na Srednji Bistrici prodam. ☎ 70-114. M-644

STANOVANJSKO HIŠO v Dolencih ugodno prodam. Vrešič, Dolenci 69. M-674

GRADBENE PARCELE v Veliki Polani prodam. ☎ 70-771. M-650

KIOSK TIPA A, lesene konstrukcije, 4 x 4 m, namenjen za prodajo raznega blaga z opremo za jedila in pijače ali brez opreme, z vso dokumentacijo na mestu kjer stoji v Črenšovcih na ulici Prekmurske čete pri pošti, prodam. Možna in enostavna je tudi selitev. ☎ 70-453. M-651

SADOVNJAK v Bokračih, 1 ha, traktor 549 FERGUSON, mulčar in »spricajko« prodam. ☎ 25-537. M-653

GOZD in njivo v Gornjih Črncih prodam. ☎ (0601) 61-781. M-583

Gostilna ŠIFTAR, STRUKOVCI vabi od 27. decembra do 5. januarja na

DOMAČE KOLINE in 1. januarja na NOVOLETNO ZABAVO S PLESOM.

SREČNO IN MIRNO 1992!

GOZD, bogat, pri Brezovcih, 74 arov, prodam. ☎ 23-122, dopoldan, popoldan pa 26-469. M-618

GRADBENO PARCELO v Veržetu, 10-arsko, prodam. ☎ 87-321. M-622

TRAVNIKA na Kapci in kosilnico BCS, dobro ohranjeno, prodam. Kapca 106. M-623

ZAIZIDLJIVO PARCELO v Zgornjih Moravcih, z urejeno dokumentacijo in nemontirano montažno hišo, 80 m², prodam. ☎ 22-336. M-6625

POČITNIŠKO HIŠICO pri Vidmu ob Ščavnici, na lepi sončni legi, z zidano kletjo in vodovodom ter 16 arov zemlje prodam. ☎ (062) 305-361. M-626

GOZD, mešani, 57 arov, v Prosenjakovcih, prodam. ☎ 26-495. M-628

HIŠO v Prosenjakovcih zelo ugodno prodam. Vučja Gomila 105. M-630

HIŠO Z DVOJNIM STANOVANJEM in gostinskim lokalom, vsega skupaj 400 m² prodam. Cena po dogovoru. Plačilo v devizah. Informacije vsak dan Ulica osvobodilne fronte 1, Črenšovci. M-632

ENOSOBNO STANOVANJE v bloku v Murski Soboti prodamo. Naslov v upravi lista. M-633

POLOVICO ENOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom prodam. Naslov v upravi lista. M-634

PARCELO v bližini Murske Sobotice, lok in 30 ustrojenih zajetih kož prodam. ☎ 26-341. M-636

Razno

BARYNI TV prodam. ☎ 24-116. M-611

ZLATI SERVIS za 12 oseb prodam za 5.200 DEM. Naslov v upravi lista. M-582

AVTOMOBILSKO PRIKOLICO, do 800 kg, in gume, zimske, s platšči 165–132 in 165–152, prodam. Milan Hajdinjak, Pertoča 30, 69262 Rogasovci. M-591

50-LITRSKE PLASTIČNE BALONE, enkrat rabljene, uporabne za razne tekočine, tudi nafto, po ugodni ceni prodam. Ludvik Meolic, Stara ulica 30, Murska Sobota. M-597

ZAHVALA

Ob bolečini in praznini, ki jo čutiva ob izgubi najinega

Vlada Horvata — Spidija

iz Lendave

se iskreno zahvaljujeva sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, besede tolažbe in darovano cvetje, s katerim ste prekrili njegov zadnji dom.

Danica in Mihec

GNOJ, pribl. 40 m³, prodam. Zame-njujem golice — 1:1,4 l belega olja in 2,8:1 l bučnega olja. ☎ 82-441. IN-3455

IZGUBLJENO

NAJIDITELJA ZLATE ZAPESTNICE, KI SEM JO IZGUBILA V ČETRTEK, 19. DECEMBRA, V BLIŽINI SLOVENIJATURISTA NA TITOVU ULICI V MURSKI SOBOTO PROSIM, DA MI JO PROTI NAGRADI VRNE. ZAPESTNICA MI JE DRAG SPOMIN. NAJIDITELJA PROSIM, NAJ ME POKLIČE PO ☎ 24-768. MIB

OTROŠKE AVTOSEDEŽE s H-sistemom prodam tudi po pošti. ☎ 69-122. M-3079

LADIJSKI POD, 7 cm, prve ali druge kakovosti, prodam. ☎ 69-122. M-3080

RAČUNALNIK AMIGA 500 in barvni monitor prodam. ☎ 23-351. M-343

MOTOR IN REZERVNE DELE ZA CITROEN GS, starejši letnik, vozen prodam za 500 DEM. ☎ 82-736. M-3446

OPREMO ZA DISCO prodam. Štefan Nerad, Juša Kramarja 22, Črenšovci. M-4423

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 140509, izdane pri HKS Murska Sobota. Jožef Sapač, Topolovci 1. M-617

VLEČNO KLJUKO za FORD ESCORT in ZASTAVO 101 ter zadnji spojler in rezervne dele prodam. ☎ 24-665. M-631

LADIJSKI POD, 180 SLT, 7 cm, 4 m, neposušeni, smrekovi, I. in II. kakovosti, z dostavo, prodam. ☎ (063) 33-343. M-642

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 2,5 kW, prodam. ☎ 48-481. M-657

SI ŽELITE IZBOLJŠATI SVOJ ŽIVLJENJSKI STANDARD?

Bi radi odkupili stanovanje, pa nimate denarja? To lahko uresničite s sodelovanjem v sistemu fair play. Pridružite se nam. Vse informacije po ☎ (062) 411-926. M-660

TERVOI, trdi, 5 in 4 cm, ugodno prodam. ☎ 24-929. M-668

Tudi v prazničnih dneh na kuzarčak in pica na Horizi v Osmici. Telefon: 76-008. Srečno 1992!

ZAMRZOVALNO OMARO, HLA-DILNIK, PLINSKO OGREVALNO PEČ, PRALNI STROJ, GARDE-ROBNO OMARO IN PREPROGO ugodno prodam. ☎ 21-038, popoldan. M-343

ZIVALI

KRAVO, brejo 8 mesecev, staro 7 let, prodam. Ivan Kustec, Prekmurske čete 36, Črenšovci. M-614

KRAVO, staro 8 let, prodam. Dominiko, Renkovci 125, Turnišče. M-629

DVE BREJI KOZI IN KOZLA prodam. Novak, Grabe 4. M-594

DVE SVINJI ZA ZAKOL prodam. Dolga vas 6 b, Lendava. M-4432

BREJO KRAVO, brejo 8 mesecev, kontrola a, in vinograd, 10 arov, v Lendavskih gorcih, prodam. Kapca 84. M-4424

DVE TELICI, po izbiri, prodam. Janez Marič, Murski Črnci 6. M-606

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 46. M-635

MALE PUJSKE prodam. ☎ 26-282 ali 22-945. M-655

KRAVO, brejo, prodam. Križevci 114 v Prekmurju. M-656

KRAVO, brejo 9 mesecev, prodam. Krašči 66. M-658

PUJSKE prodam. Krajna 63. M-659

PRIKOLICO ZA ŽIVINO prodam. Gančani 196. M-672

KOSILNICO BCS, motor pokvarjen, prodam. Trnje 151 a. M-592

TRAKTOR IMT 539, 1500 delovnih ur, prodam. 82-770, po 18. uri. M-3449

DVOREDNI IZRUVALNIK KROMPIRJA prodam. V račun vzajem brejo kravo. Zdravec, Lipa 151. ☎ 41-359. M-601

TRAKTOR TORPEDO DEUTZ 55, na 2 pogona, drva za kurjavo po naročilu (zelo ugodno) in rotacijsko koso, malo rabljeno, prodam. Hodoš 76. M-608

DROBILNIK KORUZE MB 51 in akumulator, 12 E, 63 amperov, nov, prodam. ☎ 55-074. M-620

TROSILNIK GNOJA, obračalnik in traktorsko škropilnico ugodno prodam. Bogojina 98 ali ☎ 23-586, po 18. uri. M-647

TRAKTORJA ZETOR 4922 IN STORF 404 ugodno prodam. ☎ 21-818. M-671

TRAKTOR FERGUSON 560, star 7 let, in traktor FERGUSON 533, star 10 let, prodam. ☎ 75-028. MIV

Mednarodna firma išče zastopnike (akviziterje) za prodajo v svetu visoko priznanega izdelka. Ponujamo popolno uvajanje in nadpovprečen zaslužek v tuji valuti. Tel.: (062) 37-902.

KOMBAJN NEPUTUN za spravilo sladkorne pese z veliko rezervnimi deli, plug, tribrazdni Lemind, in traktorsko škropilnico, 330 l, kovinsko, prodam. Vagner, Sebeborci 76, ☎ 48-054. M-673

Zaposlitve

DELO NA DOMU! Delovna praksa in potreba. Pošljite kraji življenjepisa. Vse informacije dobite pri Nevenki Fekonja, Veliki Brebrovnik 38, 62275 Miklavž pri Ormožu. M-3452

storitve

AVTOMEHANIKA-AVTOLIČARSTVO-AVTOKLEPARSTVO

Milan Kolmančič, Rožički Vrh 84 se priporoča s storitvami. Prodaj pa tudi prednjo vezno ploščino in nekaj starih delov za Z 101. M-584

VARUJEM OTROKE V SILVESTRSKI NOČI. Jožica Perš, Ivana Regenta 23, Murska Sobota. M-648

ŠIVAM ŽENSKHE HLAČE po meri. Cena 450 SLT. ☎ 22-713. M-661

ZASTAVO 101 SKALA 55, letnik 1991, prevoženih 22.800 km, registrirano do 21. 6. 1992, ugodno prodamo.

AP MURSKA SOBOTA, TEL.: 21-459, 21-844, INT. 27.

prodajalna

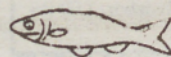
se priporoča s pestro ponudbo: — komisijska prodaja — papirna galanterija — keramika — igrače — spominki in darila

cene ugodne. Vsem strankam in poslovnim partnerjem želi srečno in veselo 1992. leto!

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK, POLANA pri MURSKI SOBOTO, in RESTAVRACIJA ADRIA iz GRADCA

želita vsem gostom, sodelavcem, prijateljem in poslovnim partnerjem srečno novo leto 1992!

● Tudi v prihodnje se toplo priporočamo s kakovostnimi gostinskimi storitvami!

Dolgost življenja našega je kratka, kaj znancev je zasula že lopata, odprta noč in dan so groba vrata, al' dneva ne prenese nobena prat'ka. (Prešeren)

Že leto dni te zemlja krije, v grobu temnem ležiš, a med nami še živiš.

V SPOMIN

dr. Kalman Prelec

Hvala vsem, ki se z mislijo nanj ustavite ob njegovem preranem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Njegovi

Zakaj si moral nam umreti, ko pa s tabo je bilo lepo živeti.

ZAHVALA

V 77. letu nas je tiho in mirno zapustil dragi mož, ati, opapa, brat, stric in nečak

Anton Šlebir

iz Murske Sobotice
Ciril-Metodova 10

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, medicinskemu osebju za vso skrb in pomoč, kolektivu gozdarskega podjetja, sodelavcem Moravskih Toplic, ki ste nam ustno ali pisno izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala odboru Zveze borcev Murska Sobota, govnika za ganljive besede ob odprtem grobu, pevcem za odpete žalostinke in za odigrano Tišino.

Vsem še enkrat — hvala!

Globoko žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

V 88. letu starosti je zatisnila trudne oči
naša mama, babica
in prababica

Elizabeta Kavčič

roj. Velnar
iz Cerovca

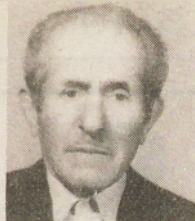
Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala duhovniku za pogrebni obred, gospodu Kumru za besede slovesa, Marjanu za slovo na domu, gospodu Ignacu za odigrano Tisino in osebju zdravstvenega doma Radenci.

Se enkrat hvala vsem in vsakemu posebej.

Cerovec, 14. decembra 1991

Hvaležni otroci z družinami

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je po težki
bolezni zapustil naš dragi mož,
oče, dedek, pradedek in brat

Jožef Zver

čevljarški mojster v pokolu
iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, za druge namene ter ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala za nesebično pomoč osebju pljučnega, infekcijskega in internega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota.

Zahvala g. župniku za obred, govorniku za poslovilne besede, cerkvenemu pevskemu zboru in oktetu za odpete žalostinke.

VSI NJEGOVI

V SPOMIN

Jožetu Gerencnerju

iz Bratonec

Boleč je spomin na 31. december pred enim letom, odkar mu je ugasnilo srce ter je zapustil svoje najdražje in malo vasico, kjer je preživel veliko let v krogu družine, skupaj delil z nami ljubezen in trpljenje.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žalujemo vsi, ki smo ga imeli najrajši

Sporočava, da je 14. decembra 1991 umrl najin dragi

Bela Škrilec

Pokopali smo ga 19. 12. 1991 na pokopališču v Polju.

Ljubljana Polje, 14. 12. 1991

Za njim žalujeta: žena Minka in sin Jože

Čas celi rane in briše spomine,
toda ti, draga Gabika,
boš v naših srcih ostala kot nepozabna,
ljubeča hčerka vseh,
ki smo te imeli radi.

V SPOMIN

Gabiki Gabor

iz Črenšovca

Ob prvi obletnici tvoje prerane smrti bo samo cvetje na grobu povedalo, kaj nam še vedno pomeniš, čeprav te ni več med nami.

Tvoji najdražji: mamica, ati in brater Damjan

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestala,
zdaj boš mirno v grobu spala.
Solza bo tvoj grob rosila,
dokler nas ne bo smrt združila.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila
ljuba mama, stara mama, sestra in
tašča

Gizela Gomboc

iz Boreče

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter zdravstvenemu osebju iz G. Petrovec in patronažni sestri Miri.

Vsem iskrena hvala.

Žalujemo vsi njeni

Samo srce in duša ve,
kako zelo, zelo boli,
ko naše drage Silvije
več med nami ni.

V SPOMIN

Polnoč je in pred nami novo leto, a tebe več ni. Oh, kako boli, boli...

27. decembra mineva leto žalosti, odkar nas je v 12. letu starosti zapustila naša ljuba hčerka in vnukinja

Silvija Kovačič

iz Lendave

Vsem, ki se ustavite ob njenem preranem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Lendava, Gaberje

Žalujemo vsi, ki so jo imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

Matije Kovača

iz Murske Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste skrbeli za njegovo zdravje, in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje ali za druge namene ter izrazili sožalje.

Žalujemo vsi njegovi najdražji

Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 61. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Ladislav Sočič

s Petanjec

Iskrena hvala sorodnikom, sosedom in znancem, duhovniku, gasilskemu društvu Petanjci, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za izrečene poslovilne besede.

Žalujemo: žena Kristina, sin Ladislav ter sinova Emil in Jožef z družinami

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrti te vzel je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Ob kruti, boleči in nenadomestljivi
izgubi našega nadvse dragega moža,
brata, strica in botra

Alojza Bežana

iz Gederovec 34 a

se globoko pretreseni in neotolažljivi iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh bolečih dneh takoj in nesebično priskočili na pomoč, nas tolažili, lajšali gorje, darovali cvetje, izrekli sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala domačim gasilcem in vsem gasilskim društvom za darovane vence in poslovilne besede ob odprtem grobu.

Posebna hvala tudi g. kaplanu za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke ter za odigrano Tisino. Posebej se iskreno zahvaljujemo za vloženi trud Stefanu Nemcu s Krajne in sosedi Zlatki Serec.

Žalujemo: žena Rozalija, brat Franc, sestra Marija in Cvetka z družinami

S svojim vedrim nasmehom
vsakogar osrečiti si znala,
pred usodo neizprosno,
sama, nemočna si ostala.

ZAHVALA *

V 41. letu starosti nas je mnogo
prezgodaj zapustila naša draga žena,
mama in hčerka

Marija Vogrinec

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala vsem za ustno in pisno sožalje, darovano cvetje in svete maše.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, cerkvenim pevkam in oktetu KD Turnišče za odpete žalostinke ter govorniku za ganljive poslovilne besede.

Hvala tudi zdravstvenemu osebju, ki ji je stalo ob strani pri premagovanju njene bolezni.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

2. decembra smo k zadnjemu počitku pospremili našo drago mamico, taščo, staro mamico in prababico

Ano Kavaš

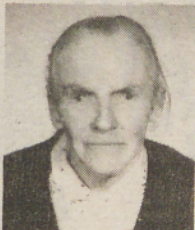
iz Bratonec 129

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste darovali za svete maše, gospodu župniku, pevcem za odpete žalostinke in gospodu Čigutu za poslovilne besede.

Zahvaljujemo se tudi kolektivom ABC Pomurke — klobašičarni, SOZ Prekmurka in VGP Mura za podarjene vence.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujemo sinovi in hčerka z družinami.

Zaspala draga mama si,
zaprla trudne si oči,
bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila
draga

Ana Matjašec

iz Lipce 58

Usoda je hotela, da si zapustila svoje drage in topel dom, ki si ga neizmerno ljubila in se žrtvovala zanj. Kaj nam pomeniš, kako te pogrešamo, čutimo le mi. V naših nepotolaženih srcih boš ostala vedno naša najdražja.

Iskreno se zahvaljujemo vsej botrini, sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, vsem, ki so darovali vence, šopke, za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede.

Vsem iskrena hvala!

Žalujemo vsi njeni najdražji

NI RES. da je Republika Prekmurje prva srednjeevropska država, ki je brez odloga priznala Slovenijo.

Republika Prekmurje bo vztrajala pri načelu recipročnosti: oni nas, mi njih. Vendar oni nas prej. Republiko smo imeli davno pred njimi.

Tudi Bačiča smo imeli pred Pirnatom.

Geza Bačič je sabotiral dekrete beogradske oblasti že takrat, ko je Rajko Pirnat še vzgajal policiste. Bačič je že pred desetletjem na meji strgal bankovce, ki mu ga je čaršija prepovedala nesti čeznjo.

Pirnat pa je šele tik pred zdajci »švercat« svetilko, da mu ne bi bilo treba plačati carine v Beograd.

Čeprav je Bačič pozneje postal zadnji Mohikanec — beri: projugoslovan — se mu ni bati za pokojnino. Dali mu bomo status prvoborca v osvobodilnem boju proti Beogradu in ga kot prekmurskega veleposlanika poslali med Mohikance v Ameriko.

Prezidij pa je na turnejo po ZDA že poslal skupnino prekmurskih in prleških nacionalistov. Ameriškim Indijancem bodo pripovedovali o pravicah do samostojnih držav.

V zahvalo ZDA za priznanje in za spodbujanje Nemčije pri tovrstnem namenu.

NI TOREJ RES. da bi Prekmurci in Prleki v Ameriko povabil rasist in vodja kluks-klana David Duke.

Duke je nedavno neuspešno kandidiral za guvernerja Louisiane, čeprav mu niso mogli dokazati, da je neposredno sodeloval pri sežiganju črncev.

Po govoricah naj bi prekmurska in prleška delegacija odpotovali v Ameriko na povabilo in stroške tega rasista zato, da bi z njihovo pomočjo iztrebili še zadnje Indijance. Kot je znano, sta te resnične gospodarje Amerike razen ameriške manjšinske politike (american way of life), sifilisa in drugih tozadevnih belskih darov najbolj uničevala ognjena voda in sploh alkohol.

Duke naj bi prirejal tekmovalstvo v pitju med Prekmurci ter Prleki na eni in Indijanci na drugi strani.

Vestnik se do nadaljnjega še ne bo preimenoval v Nachrichterja.

Četrty rajh v tem oziru še ni dosegel Prekmurja.

Smo pa že dobili predlog, da naj v skladu s ponemčevanjem vsega nenemškega Slobodana Miloševića poslej omenjamo samo še kot Freitaga Mildfickerja.

Reklama za seraj:

Rasica-Beltinka prosi vse ljubitelje Dietricha Genschera, naj pomislijo tudi na Gijantja De Michelisa. Tudi ta si je priboril nekaj zaslug pri priznavanju Slovenije.

Genscher vedno nosi rumen pulover z izrezom za kravato. Ker Dietrichovi ljubitelji kupujejo samo takšne puloverje, pletilstvu grozi, da mu bo pošel material v rumeni harvi.

Plesalec De Michelis nosi bele puloverje enake »fazone«.

Kratki fasistični nasveti:

Ker kri ni zemlja in Srbi do nadaljnjega več niso vaši »zemljaki«, vas Prezidij v imenu krvi prosi, da se ob novoletnem poljubljanju poljubljate enkrat, dvakrat ali več kakor trikrat.

Nikakor pa ne trikrat!

Trikrat je poljubil Branko Kostić Veljka Kadijevića na obredu praznovanja obletnice »Jugoslovanske ljudske armade«.

RESEDA NI KONJ

S koraj 100 000 okvirjev za 100 000 bralcev

Da se zve za vas,
potrebujete nas!

Takole so se veselili romski otroci na osnovni šoli Macinec. Seveda pa to ni bilo edino darilo za božično-novoletne praznike, ampak se je na sedemstonskem tovarnjaku, ki nam ga je posodilo podjetje Murskatrans znašlo veliko živil, hrane, obleke, obutve in učnih pripomočkov. V imenu otrok iz Murskega vata pa velja zahvala vsem, ki so tako ali drugače pomagali pri dobroteljni akciji, predvsem pa osnovnošolcem, njihovim staršem in učiteljem z naslednjih osnovnih šol: Gornji Petrovci, Bakovci, Grčad, Črenšovci, Turnišče, Fokovci, Šalovci, Veržej, Puconci, Tišina, Cankova, Križevci pri Ljutomeru, Bogojina, Kuzma, Rogoševci, Beltinci, Apače, Prosenjakovci, Genterovci, Lendava, Bistrica in 1. ter 2. soboške osemletke. Poleg pomurskih mlekarov pa so pomagali tudi nekateri posamezniki. Vsem najlepša hvala.

se

Cene rabljenih avtomobilov

Tudi na nedeljskem sejmu rabljenih avtomobilov v Murski Soboti je bilo največ zastav, pa tudi nekaj uvoženih avtomobilov. Prodajalci so tokrat ponujali 23 vozil, sklenjenih kupcij pa je bilo malo, saj sta lastnike zamenjala le dva avtomobila. Za zastavo 750, letnik 1979, je prodajalec iztržil 36.000 tolarjev, za zastavo 101, letnik 1989, pa 4.700 DEM. Zapišimo še nekaj cen.

Znamka avtomob.	letnik	prevož. km	cena
Zastava 750	1978	100.000	1.400 DEM
Zastava 750	1978	77.000	35.000 DLT
Zastava 850	1980	87.000	1.500 DEM
Zastava 101	1980	85.000	2.500 DEM
Zastava 126 P	1980	87.000	1.500 DEM
Zastava 101	1977	95.000	26.000 SLT
Zastava 101	1985	76.000	3.000 DEM
Zastava 101	1973	120.000	1.200 DEM
Zastava 101	1984	42.000	3.000 DEM
Jugo Koral 45	1989	30.000	200.000 SLT
R 4	1981	54.000	1.100 DEM
R 5 campus	1989	40.000	11.000 DEM
Citroen Visa	1983	89.000	4.000 DEM
Nissan 1,4	1991	13.000	22.000 DEM
Golf D	1985	106.000	7.000 DEM
Opel Kadett	1979	106.000	4.300 DEM
Wartburg	1979	114.000	1.200 DEM
Hyundai	1991	14.000	15.000 DEM

VESTNIKOV avtomobil,
stroji, sobno in stavbno
pohištvo, skratka polna skrinja
bogatih nagrad za naročnike
in bralce!

RENAULT

RENAULT 5
Campus plus/5 V
je avtomobil, ki čaka morda prav na vas?

POKROVITELJ:
AGROSERVIS p.o.
MURSKA SOBOTA,
Kroška 58, tel.: 21-630
● **Prodaja vozil**
RENAULT

- In kako priti do Vestnikovih daril?
- Srečnejše bomo izžrebali med naročniki.
- Če še niste NAROČNIK VESTNIKA, nam čimprej pošljite izpolnjeno naročilnico, ki jo objavljamo v vsaki številki Vestnika!

Ob koncu tedna bo vreme
suho. Po nižinah je možna
megla.

PREGOVORA
Dož na Sifanje obeta le malo lina
prihodnjega leta.

Če na nočja leta dan sneli, bo
slaba rešev.

Vestnikov koledar
26. december, četrtek, ŠTEFAN
27. december, petek, JANEZ
28. december, sobota, ŽIVKO
29. december, nedelja, DAVID
30. december, ponedeljek, HER-
MINA
31. december, torek, SILVE-
STER
1. januar, sredo, novo leto

December
28. decembra bo Luna v zna-
menju zadnjega kraja.
31. decembra bo dan dolg
8 ur in 42 minut.

Pomurska banka d.d. Murska Sobotica

TEČAJNA LISTA ŠT. 16 Z DNE 20. 12. 1991

Država	Valuta	Eno- la	Za devize			Za efektivno	
			nakupni	srednji	prodajni	nakup	prodaja
Avstralija	a. dolar	1	43,0587	43,1883	43,3179	46,00	—
Avstrija	šiling	100	528,6784	530,2692	531,8600	575,00	600,00
Belgija	frank/C	100	180,6178	181,1613	181,7048	181,00	—
Kanada	dolar	1	48,7553	48,9020	49,0487	52,00	—
Danska	krona	100	954,6358	957,5083	960,3808	960,00	—
Finska	marka	100	1361,0539	1365,1493	1369,2447	1380,00	—
Francija	frank	100	1088,4337	1091,7088	1094,9839	1090,00	—
Nemčija	marka	100	3721,7771	3732,9760	3744,1749	4105,00	4270,00
Italija	lira	100	4,9071	4,9219	4,9367	5,00	5,60
Japonska	jen	100	44,4380	44,5717	44,7054	—	—
Nizozemska	gulden	100	3300,8580	3310,5898	3320,5216	3310,00	—
Norveška	krona	100	942,7261	945,5628	948,3995	950,00	—
Švedska	krona	100	1016,7895	1019,8490	1022,9085	1020,00	—
Švica	frank	100	4188,1157	4200,7179	4213,3201	4640,00	4830,00
V. Britanija	funt	1	105,9590	106,2778	106,5966	107,00	—
ZDA	dolar	1	56,4705	56,6404	56,8103	64,00	66,60
Jugoslavija	dinar	100	—	80,0000	—	80,00	95,00
Španija	pezeta	100	58,4319	58,6077	58,7835	—	—

1. Tečaji za devize so iz TL št. 52 Banke Slovenije in veljajo od 24. 12. 1991 od 0.00 dalje.
2. Tečaje za efektivno oblikuje L.B. Pomurska banka d.d., in veljajo od 21. 12. 1991 od 0.00 ure do spremembe.
3. Občani lahko prodajajo tujo efektivno v vseh menjalnicah. V vseh enotah L.B. Pomurske banke d.d., M. Sobotica lahko poleg prodaje opravljajo občani tudi nakup tujega denarja.
4. Valute, ki nimajo kupnega oz. prodajnega tečaja za efektivno se ne kupujejo oz. prodajajo.

Vsem varčevalcem in poslovnim partnerjem želimo srečno in poslovno uspešno leto 1992.